



Ås kommune
www.as.kommune.no

Handlingsprogram med økonomiplan 2015-2018

Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2014

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter



INNHold

1. Hovedtrekk og profil i handlingsprogrammet	5
1.1 Innledning	5
1.2 Sentrale utfordringer	6
1.3 Hvordan møte utfordringene – veien videre	7
2. Forutsetninger for handlingsprogramperioden	9
2.1 Statsbudsjettet 2015	9
2.2 Befolkningsutvikling 2015 – 2018	11
3. Beskrivelse av fokusområdene	14
3.1 Plan- og rapporteringssystemet.....	14
3.2 Samfunn, folkehelse og miljø	15
3.3 Brukere	15
3.4 Medarbeidere.....	16
3.5 Økonomi	17
4. Økonomiske rammebetingelser	18
4.1 Innledning	18
4.2 Økonomisk hovedoversikt.....	21
4.3 Investeringsbudsjettet	26
4.3.1 Grunnskole – investeringer	27
4.3.2 Barnehage – investeringer.....	28
4.3.3 Pleie og omsorg – investeringer	28
4.3.4 Idrett og kultur – investeringer.....	29
4.3.5 Samferdsel – investeringer	31
4.3.6 Andre prosjekter – investeringer	31
4.3.7 VAR – investeringer	34
4.3.8 Finansiering av investeringene	35
4.4 Aktuelle innsparinger eller inntektsøkninger	36

5. Tjenesteområdene	38
5.1 Kort status – hva lykkes vi med?.....	38
5.2 Oppvekst og kultur	40
5.2.1 Barnehager, skoler og pedagogisk psykologisk senter (PPS)	42
5.2.2 Kulturhus, kulturskole, bibliotek og ungdomshusene	48
5.2.3 Voksenopplæring.....	52
5.3 Helse og sosial	53
5.3.1 Pleie og omsorg	56
5.3.2 Sosiale tjenester og flyktninger i NAV	61
5.3.3 Barnevernstjenesten	62
5.3.4 Helsetjenester, rus og psykisk helse	63
5.4 Tekniske tjenester	66
5.4.1 Byggesaksbehandling og geodata.....	69
5.4.2 Friluftsliv, nærmiljø og idrett	70
5.4.3 Teknisk service og infrastruktur.....	72
5.4.4 Eiendomsforvaltning.....	74
5.5 Rådmannens stab og støttestrukturer	76
5.5.1 Lokalsamfunnsutvikling	76
5.5.2 Medarbeidere, økonomi, service og kommunikasjon	78
Vedlegg 1: Oppvekst og kulturetaten, budsjetttrammer og konsekvenser	82
Vedlegg 2: Helse og sosialetaten, budsjetttrammer og konsekvenser	86
Vedlegg 3: Teknisk etat, budsjetttrammer og konsekvenser	93
Vedlegg 4: Sentraladministrasjonen, budsjetttrammer og konsekvenser	98
Vedlegg 5: Budsjett fellesinntekter – utgifter	103
Vedlegg 6: Budsjettskjema 1A og 1B – drift	104
Vedlegg 7: Budsjettskjema 2A og 2B – investeringer	105
Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift.....	109
Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune	111
Vedlegg 10: Beskrivelse av tjenestenes omfang og innhold	112
Vedlegg 11: Kommunale avgifter, gebyrer og gebyrregulativ	124
Vedlegg 12: Totaloversikt funksjoner 2015	136
Vedlegg 13: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer	138
Vedlegg 14: Budsjett for kontroll og tilsyn.....	138

Kommunestyrets vedtak 10.12.2014:	Administrasjonens oppfølging/status
1. Forslag til handlingsprogram med økonomiplan 2015-2018 vedtas med de endringer som fremgår av vedlegg 1, 2 og 3.	Vedtatte budsjettendringer er innarbeidet. For oppfølgingen av andre endringer jf. vedlegg 3, se kommentarer i tabellen på neste side.
2. Forslag til drifts- og investeringsbudsjett for 2015 vedtas med de endringer som fremgår av vedlegg 1, 2 og 3. a) Skattesatsene for 2015 fastsettes lik høyeste sats i henhold til Stortingets vedtak i statsbudsjettet for 2015.	Vedtatte budsjettendringer er innarbeidet. For oppfølgingen av andre endringer, jf. vedlegg 3, se kommentarer i tabellen på neste side.
b) Forslag om nye stillinger og omgjøringer av stillinger vedtas, jf. vedlegg 9 med de endringer som fremgår av vedlegg 2.	Vedtaket er innarbeidet og vedlegg 9 er oppdatert.
c) Forslag til kommunale avgifter og gebyrer vedtas som Ås kommunes avgifter og gebyrer for 2015, jf. vedlegg 11 med de endringer som fremgår av vedlegg 3.	Vedtaket er innarbeidet og vedlegg 11 er oppdatert
d) Opptak av ordinært lån på 135,252 mill. kroner vedtas. I tillegg tas det opp startlån for videreutlån på 20 mill. kroner. Rådmannen gis fullmakt til å benytte mellomfinansiering i form av trekkfasilitet på inntil 15 mill. kroner.	Vedtatt ordinært låneopptak på 135,252 mill. kroner er ikke i overenstemmelse med vedlegg 1. I vedlegg 1 er låneopptaket 112,702 mill. kroner. Administrasjonen har innarbeidet 112,702 mill. kroner i låneopptak for budsjettet 2015.
e) Det utskrives eiendomsskatt på verker, bruk og annen næring i Ås kommune med 6 promille av takstverdien.	Vedtaket er innarbeidet
f) Det etableres selvkostfond for reguleringsområdet.	Vedtaket er innarbeidet
g) Gebyrene på selvkostområdene prisjusteres i henhold til selvkost.	Vedtaket er innarbeidet
h) Det budsjetteres med 7 mill. kroner (4 %) avkastning på kommunens e-verksmidler i 2015. Eventuell meravkastning utover dette skal avsettes til styrking av bufferfond.	Vedtaket er innarbeidet
3. Ved avlegging av tertialregnskap/rapporter og årsregnskap skal alle vesentlige beløp periodiseres. Det vil si at en kostnad (eller inntekt) skal føres i den periode (måned) der kostnaden /inntekten hører hjemme.	Administrasjonen vil legge til rette for en mest mulig korrekt presentasjon av nøkkeltall i rapporteringene.
4. Kommunestyret ber om at Handlingsprogrammet 2015-2018 oppdateres med politiske vedtak fra 2014 angående eksempelvis - Skolekapasitet fram mot 2030 - Salg av Togrenda barnehage - Forholdet mellom korps og kulturskole	Er omarbeidet i dokumentet.
5. Kommunestyret ber administrasjonen legge fram en sak der det gis orientering om alt pågående samarbeid mellom Follo-kommunene.	Saken fremmes i februar.

Vedlegg til kommunestyrets vedtak 10.12.2014:	Administrasjonens oppfølging/status
Vedlegg 1 Vedtatt fellesforslag til endringer i investeringsbudsjettet 2015-2018	Vedlegget er innarbeidet i Handlingsprogrammet med økonomiplan 2015-2018.
Vedlegg 2 Vedtatt fellesforslag til endringer i driftsbudsjettet 2015-2018	Vedlegget er innarbeidet i Handlingsprogrammet med økonomiplan 2015-2018
Vedlegg 3 Vedtatt felles forslag til verbaldel 2015-2018: 1. Målsetningen er at stillingen som næringsrådgiver skal utlyses i februar 2015. Utlysningstekst og stillingsbeskrivelse godkjennes av formannskapet før utlysning.	Stillingen er innarbeidet i budsjettet.
2. Styrke oppfølging av barn i barnehage og skole. Sak legges frem for hovedutvalget i februar.	Punktet ses opp mot utredning av organisering av tjenester til barn og unge som er et samarbeidsprosjekt mellom helse og sosial og oppvekst og kultur. Sak fremlegges i løpet av våren
3. Det fremmes ny sak om seniorpolitiske tiltak for å vurdere fremtidige tiltak. Disse tiltakene skal primært benyttes til redusert arbeidstid.	Administrasjonen vil fremme sak om fremtidige seniorpolitiske tiltak, jf. kommunestyrets verbale vedtak i K-sak 94/14.
4. Tabell 8, side 40: Godt nok og Ønsket mål i 2015 på mobbing i skolen for 7. trinn og 10. trinn endres til 0 %.	Endringen er innarbeidet i målkartet
5. Vedlegg 11A, Teknisk, side 121: Økningen av renovasjonsavgiften reduseres fra 10 % til 5 %.	Avgiftsendringen er innarbeidet i vedlegget.
6. Kommunestyret ber Rådmannen ta kontakt med de andre kommunene i Follo for et utvidet samarbeid om felles støttetjenester som IKT, økonomi, innkjøp og skatteinnkreving. Frigjøring av ressurser ved sammenslåing av funksjoner overføres til produksjon av velferdstjenester. Tidsfrist 1. mars 2015.	Prosessen er igangsatt.
7. Kommunestyret ber Rådmannen velge private aktører til utbygging og drift av barnehager.	Saker vedr utbygging og drift av barnehager blir lagt fram for kommunestyret når det er aktuelt.

1 Hovedtrekk og profil i handlingsprogrammet

1.1 Innledning

Handlingsprogram 2015-2018 med økonomiplan, tar utgangspunkt i de overordnede mål og strategier som er fastlagt i kommuneplanen (2011 – 2023). Det er tatt utgangspunkt i de fire fokusområdene *Samfunn, folkehelse og miljø, Brukere, Økonomi og Medarbeidere*.

Kort leseveiledning

- Kapittel 1 gir et kort bilde av hovedutfordringer i planperioden.
- Kapittel 2 viser viktige budsjett- og befolkningsforutsetninger.
- Kapittel 3 gir en kort beskrivelse av plan- og rapporteringsstruktur og en presentasjon av fokusområdene.
- I kapittel 4 presenteres de økonomiske rammebetingelsene med hovedoversikter fra drifts- og investeringsbudsjett.
- Kapittel 5 gir en verbal beskrivelse av utfordringer og tiltak for hvert tjenestemråde.
- Vedleggene er mange, oversikten over disse framgår av innholdsfortegnelsen.

Dokumentene bygger på prosessen fra dialogkonferansen med formannskapet og hovedutvalgene i mai, via hovedutvalgenes diskusjon og konkretisering innenfor de respektive ansvarsområdene i september, til den avsluttet med at rådmannen la fram sitt forslag til budsjett og økonomiplan i formannskapet 22.oktober.

Formannskapet fattet følgende vedtak 11.juni 2014:

1. *Prosessen med handlingsprogram 2015-18 gjennomføres som beskrevet i vedlegg 1.*
2. *De foreløpige økonomiske rammene for etatene 2015 – 2018 er en videreføring av rammene for 2014-17, justert for lønnsvekst.*
3. *Tiltak som har helårseffekt i 2015 fra 1. tertial vurderes på nytt som nye tiltak.*
4. *Prisvekst må etatene ta innenfor egne rammer som en del av etatenes innsparingskrav.*
5. *Etatene fremmer i tillegg et innsparingsforslag på 1 prosent.*
6. *Etatene kan fremme nye tiltak gjennom omprioriteringer ved reduksjon av eksisterende tjenestetilbud.*
7. *Det er over tid rapportert om merforbruk på døgnkontinuerlig drift av sykehjemmet og hjemmebaserte tjenester. Dette skyldes at lønnsrammene delvis er basert på historiske rammer som ikke fullt ut dekker variabel lønn (ferievikarer, opplæringsvakter, ekstravakter til døende etc. og sykevikarer første 16 dager(arbeidsgiverperioden)). Det er foretatt en økonomisk gjennomgang av lønnsbudsjettene for døgnkontinuerlig drift, som indikerer at budsjettet må styrkes utover foreslått ramme.*

Kommunestyret vedtok rådmannens innstilling med endringer som er innarbeidet i dette dokumentet.

1.2 Sentrale utfordringer



INNLEDNING

Kommunens viktigste oppgave er å ivareta Ås som et godt sted å bo og leve for innbyggerne. De ansatte er den viktigste ressursen i arbeidet. Det må fortsatt arbeides aktivt for å beholde og rekruttere kompetente og motiverte medarbeidere.

Den største utfordringen for Ås kommune på lang sikt, er å gjøre gode prioriteringer og strategiske valg i dag, slik at kommunen er i stand til å møte den forventede befolkningsveksten i framtiden. Skal kommunen sikre velferdstilbudet for innbyggerne i årene framover, må vi planlegge og prioritere tiltak som gir gode løsninger også på sikt.

Ås kommune har behov for vesentlige investeringer i de kommende årene. For å sikre nødvendig fremdrift må veivalg avklares nå og prosessene forenkles og effektiviseres.

I det videre presenteres noen sentrale utfordringer – hovedvekten av utfordringene er knyttet opp mot de økonomiske rammebetingelsene.

ØKT PRESS PÅ TJENESTENE

Kapasiteten i den eksisterende tjenesteproduksjonen er i stor grad fullt utnyttet, og veksten i innbyggerantallet medfører behov for økte investeringer og økt kapasitet i drift av tjenestetilbudene.

Gjennomføringen av investeringene vil medføre betydelig økte finanskostnader i årene framover. For å ivareta en bærekraftig og forsvarlig økonomisk drift, vil det være behov for å gjøre endringer i strukturer og organisasjon. I tillegg må kommunen prioritere oppgaver som innbefatter en rasjonalisering og reduksjon i driften av tjenestetilbudene.

De største satsningene i planperioden rettes inn mot å utvide skolekapasiteten og renovere forfalte skolebygg. I tillegg er antallet eldre med behov for heldøgns omsorgstilbud økende og institusjonskapasiteten skal utvides i perioden.

STRAMME ØKONOMISKE RAMMER

Det økonomiske handlingsrommet i planperioden er svært begrenset. At Ås kommune har en sterk innbyggervækst, gjør at kommunen kontinuerlig må arbeide for å sikre at tilbudet av tjenester og fysisk miljø imøtekommer veksten.

Behov for nye investeringer

Ås kommune har behov for å gjøre betydelige investeringer i årene som kommer, de mest kostnadskrevene er:

- Utvidelse og rehabilitering av skolene.
- Bygge nytt bokollektiv for demente og utvide antallet sykehjemsplasser
- Utvidelse av barnehagekapasitet
- Bygge flere boliger til personer med omsorgsbehov
- Renoveringer i eksisterende bygningsmasse på grunn av vesentlig vedlikeholdsetterslep.

Behov for innsparinger

Rådmannen har i budsjettet innarbeidet innsparingstiltak for å sikre at Ås kommunes økonomistyring er forsvarlig, samtidig som kommunen i perioden skal gjennomføre nødvendige investeringer.

Det er krevende å kutte i lovpålagte tjenester samtidig som ikke lovpålagte tjenester skal videreføres. Ytterligere innsparing vil kreve strukturelle endringer og reduksjon i ikke lovpålagte oppgaver.

Økonomiske resultat i perioden

I 2015 er det budsjettet med et netto driftsresultat på 1,5 prosent. Utover i perioden reduseres driftsresultatet. Utfordringene i planperioden knytter seg til økte finanskostnader i takt med investeringene, i tillegg blir det en vesentlig økning i driftskostnadene når nytt bokollektiv for demente ferdigstilles.

1.3 Hvordan møte utfordringene – veien videre

PRIORITERING

I budsjettet er det prioritert å sette av midler til investeringer i skole og omsorgsbygg. Det er betydelige kostnader knyttet til investeringene, og medfølgende driftsutgifter når investeringene er gjennomført. For å framskaffe nødvendig handlingsrom er det derfor avgjørende at kommunen gjør endringer i nivået på tjenestetilbudene og gjennomfører effektiviseringsprosesser i de kommende årene. Disse prosessene er krevende og krever administrativ gjennomføringsevne og politisk vilje.

Strukturelle endringer

For å sikre god økonomistyring og forsvarlig og rasjonell drift, er kommunen nødt til å videreføre arbeidet med å vurdere strukturelle endringer. Målet med slike endringer må være å identifisere og gjennomføre tiltak som gir en mer effektiv ressursutnyttelse.

Reduksjon av tjenestetilbudet

Behovene for investeringer i kompetanse og bygningsmasse øker mer enn det kommunens inntektsvekst tilsier. Det er derfor nødvendig å iverksette prosesser som medfører at vi i de kommende årene sikrer en bærekraftig økonomi.

I budsjettet for 2015 er det innarbeidet innsparinger på hver etat. Nødvendig reduksjon i tjenestetilbudet vil bli vurdert opp mot konsekvensen det vil innebære å utføre reduksjonen. Dette gjelder for alle kommunens tjenester og administrasjon.

Kontinuerlig arbeid for å styrke internkontrollen

Kommunen styres av et omfattende regelverk og forvalter en rekke tjenesteområder. Det er derfor avgjørende å ha en velfungerende internkontroll.

I planperioden blir det viktig å fortsette arbeidet med å styrke internkontrollen, både på ledelses- og tjenesteutøvelsesnivå.

Rammestyring

Med et begrenset økonomisk handlingsrom kreves evne til kontinuerlig omstilling. Økt grad av rammestyring vil gi rådmannen mulighet til raskt å omstille og prioritere oppgaver innenfor gjeldende budsjetttrammer, i tråd med prioriteringer gitt av kommunestyret.

ALTERNATIVE MULIGHETER

Økning i skatteinntekter

Eiendomsskatt på næring ble innført i 2014. For å møte kostnadene knyttet til framtidig investeringsbehov, sammen med et godt tjenestetilbud, vil innføring av eiendomsskatt på boliger kunne bli nødvendig. Det er ikke innarbeidet noen

innføring av eiendomsskatt på boliger i perioden. Rådmannen vil imidlertid anbefale at det i 2015 startes et arbeide for vurdere skattegrunnlaget for eiendomsskatt med sikte på at det kan innføres eiendomsskatt på bolig i 2016.

2 Forutsetninger for handlingsprogramperioden

2.1 Statsbudsjettet 2015

DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNESEKTOREN I 2015

Regjeringen legger opp til realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2015 på 6,2 mrd. kroner. Av den samlede veksten er 4,4 mrd. kroner frie inntekter. Inntektsveksten må sees i sammenheng med konsekvenser av den demografiske utviklingen for kommunesektoren og økte pensjonskostnader.

Samlet pris- og lønnsvekst for kommunesektoren (deflator) er i 2015 anslått til 3 prosent.

For Ås kommune utgjør realveksten i inntekter, det vil si vekst utover lønns- og prisvekst, 27 mill. kroner fra 2014 til 2015. Disse midlene må i all hovedsak settes av til å dekke kostander knyttet til nye investeringer og helårseffekt av nye tiltak vedtatt i 2014.

ENDRINGER I BEVILGNINGER TIL KOMMUNENE

Helse og omsorg:

- Kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten (KMF) avvikles i 2015. Dette innebærer at kommunene ikke lenger skal dekke en egenandel for sykehusopphold for sine innbyggere, og at denne utgiften dermed faller bort.
- Helsestasjons- og skolehelsetjenesten samt jordmortjenesten i kommunene styrkes med 200 mill. kroner.

- Tilbudet til personer med rusproblemer og personer med psykiske lidelser styrkes med 200 mill. kroner.
- Nye rettigheter vedrørende brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år, er kostnadsestimert til 300 mill. kroner i 2015.
- Investeringer i heldøgns omsorgsplasser styrkes med en tilsagnsramme på nesten 4 mrd. kroner i investeringstilskudd.

Barnehage:

- Regjeringen vil arbeide for større fleksibilitet i barnehageopptaket. I forslaget til statsbudsjett for 2015 er det satt av 100 mill. kroner. Satsingen legger til rette for redusert ventetid for en barnehageplass, særlig for familier med barn født 1. september eller senere.
- Økning i foreldrebetalingen i barnehage og innføring av nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt. Økningen i foreldrebetalingen foreslås ved at maksimalprisen økes med 100 kroner pr. mnd. fra 1. januar 2015, til 2580 kroner. Som følge av dette reduseres rammetilskuddet til kommunene med 312 mill. kroner. Foreldrebetalingen per år for en heltidsplass i barnehage skal maksimalt utgjøre 7 prosent. av familiens samlede person- og kapitalinntekt, med sikte på oppstart fra 1. august. Som kompensasjon for dette økes rammetilskuddet til kommunene med 111,6 mill. kroner.

- Regjeringen vil styrke satsingen på kompetanseheving for barnehagepersonell i 2015 og foreslår å øke bevilgningene til dette formålet med om lag 60 mill. kroner.

Grunnskole:

- Regjeringen foreslår å styrke satsingen på videreutdanning for lærere innenfor strategien «Kompetanse for kvalitet» ytterligere.
- Rentekompensasjonsordningen for investering og rehabilitering i skole- og svømmeanlegg videreføres. Regjeringen ønsker å fase inn ytterligere 3 mrd. kroner i investeringsrammen i 2015.

Vekstkommuner:

- Regjeringen foreslår å senke vekstgrensen for gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst fra 1,7 til 1,6 prosent. Økningen finansieres delvis gjennom innbyggertilskuddet og delvis ved å senke satsen fra 60 tusen til 55 tusen kroner per ny innbygger over vekstgrensen. Dette innebærer en økning i veksttilskuddet på 332 mill. kroner.

Ås kommune får en vekst i frie inntekter på 6,4 prosent sammenlignet med revidert nasjonalbudsjett 2014. Anslått pris- og lønnsvekst utgjør 3 prosent. Dette innebærer at realveksten for Ås kommune er på 3,4 prosent, eller ca. 28,7 mill. kroner.

Realveksten skal dekke:

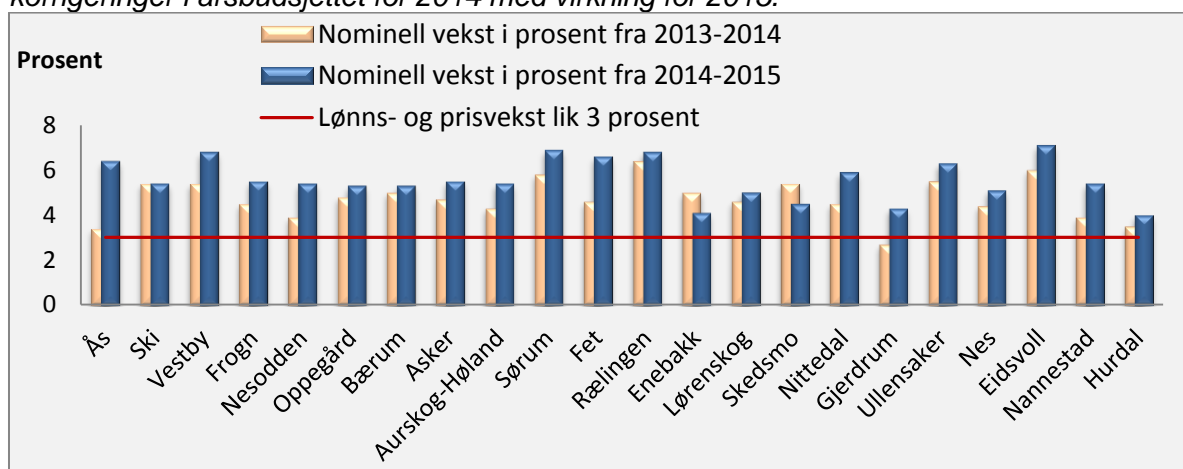
- Alle nye tiltak
- Finanskostnader knyttet til nye investeringer
- Helårseffekt av nye tiltak vedtatt i 2014
- Økning i tjenester som følge av demografisk utvikling
- Økte pensjonskostnader utover ordinær lønnsvekst

Helårseffekten av nødvendige tiltak som ble vedtatt i 1. og 2. tertial 2014 er innarbeidet. Disse omfatter blant annet styrking av budsjettene til institusjonene, NAV og Barnevernet.

Nye tiltak og satsninger finansieres gjennom omprioriteringer samtidig som det er innarbeidet innsparinger på alle etater for å kunne opprettholde et positivt netto driftsresultat.

KONSEKVENSER FOR ÅS KOMMUNE

Figur 1. Viser svingningene i det økonomiske handlingsrommet for Akershuskommuner i 2014 og 2015. Ås kommune har i 2015 fått et økt handlingsrom til å møte demografisk vekst sammenlignet med 2014. En del av handlingsrommet er allerede bundet opp gjennom korrigeringer i årsbudsjettet for 2014 med virkning for 2015.



2.2 Befolkningsutvikling 2015 – 2018

Ved utgangen av 2013 var det 17 969 innbyggere i Ås kommune, en økning på 2,28 prosent fra 2012. Tabell 1 viser den reelle befolkningsveksten i perioden 2009-2013 og prognose for perioden 2014-2018. Prognosene er basert på kommunenes plan og analysesystem (Kompas). Det er tatt høyde for et oppdatert boligprogram og andre parametere som påvirker befolkningsveksten.

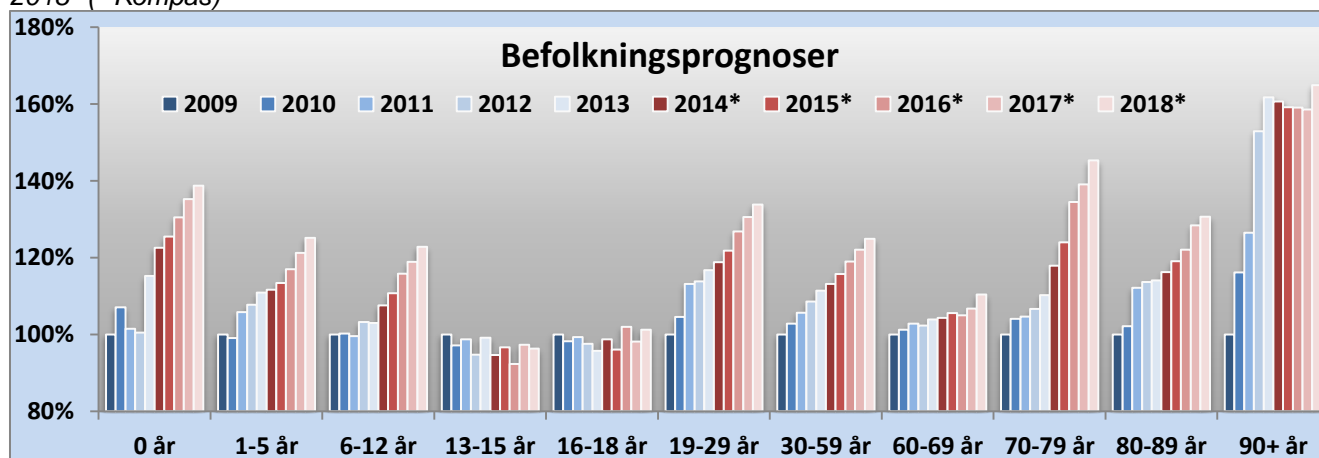
Prognosen fra Kompas anslår 20 316 innbyggere i 2018, mens SSBs middel-

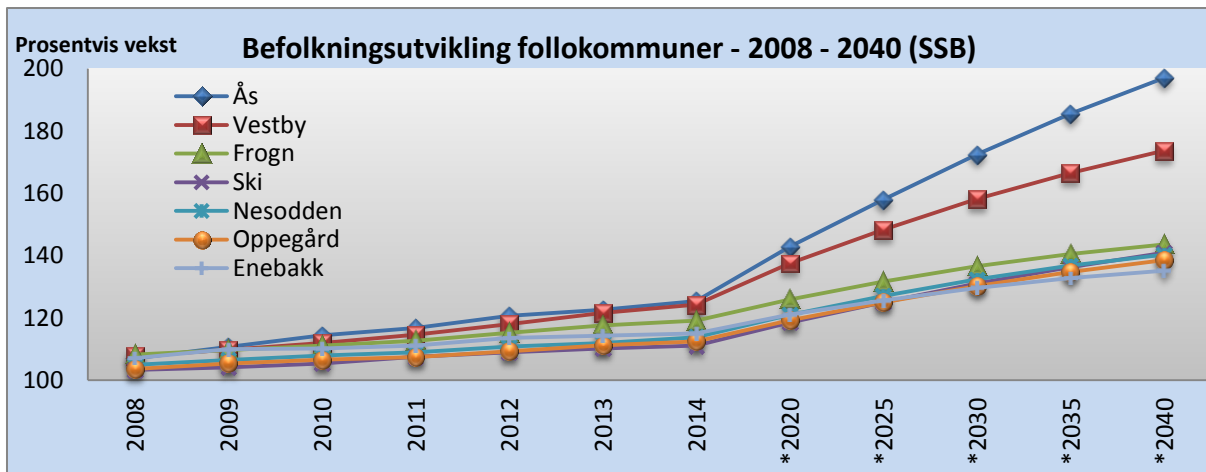
vekstprognose viser 20 032 innbyggere i 2018. Selv om det er usikkerhetsfaktorer knyttet til prognosene, vil det fortsatt være en betydelig befolkningsvekst i Ås.

Den største prosentvise veksten er blant barn fra 0-12 år og eldre over 70 år. Disse gruppene må hensyntas spesielt i langtidsplanleggingen. Det er nødvendig å prioritere tjenester for disse gruppene i årene som kommer, både utvide kapasiteten i barnehage, skole og eldreomsorg.

Aldergrupper	Befolkningsvekst 2009-2013 (Kilde: SSB)					Befolkningsprognose 2014-2018* (Kilde: Kompas)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*
0 år	197	211	200	198	227	241	247	257	266	273
1-5 år	1 149	1 138	1 216	1 238	1 274	1 283	1 303	1 344	1 393	1 438
6-12 år	1 528	1 531	1 522	1 577	1 573	1 643	1 691	1 769	1 816	1 877
13-15 år	708	688	699	671	702	670	684	654	689	682
16-18 år	729	716	724	711	698	720	700	744	716	738
19-29 år	2 353	2 461	2 662	2 679	2 747	2 796	2 867	2 984	3 073	3 149
30-59 år	6 694	6 882	7 071	7 269	7 456	7 573	7 746	7 965	8 174	8 363
60-69 år	1 573	1 593	1 617	1 609	1 635	1 641	1 660	1 651	1 679	1 737
70-79 år	917	954	960	978	1 011	1 081	1 137	1 233	1 275	1 332
80-89 år	470	480	527	534	536	546	560	574	603	614
90+ år	68	79	86	104	110	109	108	108	108	112
Alle aldre	16 386	16 733	17 284	17 568	17 969	18 305	18 703	19 283	19 792	20 316
Vekst, personer	523	347	551	284	401	336	398	581	509	524
Vekst, %	3,30 %	2,12 %	3,29 %	1,64 %	2,28 %	1,87 %	2,17 %	3,10 %	2,64 %	2,65 %

Tabell 1 og Figur 2. Folkemengde i Ås pr 31. desember 2009-2013 (SSB) og befolkningsprognose 2014-2018* (* Kompas)





Figur 3. Befolkningsutvikling i Follokommunene og prognoser framover, 2008-2040 (Kilde: SSB)

BEFOLKNINGSUTVIKLINGENS KONSEKVENSER FOR TJENESTETILBUDET

Behov for å utvide skolekapasitet

I saken om skolebehov som behandles høsten 2014, er det gjort rede for behovet for nye elevplasser. Solberg skole er vedtatt utbygget og planlegges ferdigstilt i 2017. Rådmannen foreslår i planperioden også å utvide Rustad skole til en 4-parallell, denne planlegges ferdigstilt i 2018.

Videre er det nødvendig å gjøre tiltak for å øke kapasiteten ved Sjøskogen skole, samt at Åsgård skolekrets har behov for utvidelse av elevantallet i årene framover. Det er innarbeidet planleggingsmidler til investeringer i Sjøskogen og Åsgård skole i planperioden.

Behov for barnehageplasser

Ås har til sammen mer enn 1200 barnehageplasser. Plassene er fordelt i to grupper - barn over og under 3 år. Fordelingen mellom gruppene kan ha relativt store variasjoner fra år til år, noe som også påvirker bemanningsstørrelsen. Behovet for flere plasser blir revidert i barnehagebehovsplanen som legges fram i november 2014. Nye barnehager i Ås i

planperioden forutsettes etablert av ikke-kommunale aktører.

Behov for heldøgns pleie- og omsorgsplasser

Tabell 2 viser en prognose for behovet av antall plasser for aldersgruppen over 80 år, sett i forhold til en dekningsgrad på 20 prosent. Nasjonale føringer anbefaler 25 prosent dekning, men Ås kommune har vedtatt at 20 prosent dekningsgrad er tilstrekkelig. Kommunens økonomiske situasjon tilsier at det vil være meget vanskelig å legge til grunn de nasjonale føringene. Kommunen vil løpende vurdere hvilke boformer og tjenestetilbud som er mest hensiktsmessig for å ivareta behovene.

I planperioden er det nødvendig å øke antall boliger med heldøgns bemanning og planlegge videre utbygging. Ås demenssenter Moer bygges med 28 plasser (24 skjermede plasser og 4 forsterkede plasser) og et nytt dagsenter for personer med demens. Når dette er ferdig i 2016 vil kommunen ha 20 % dekning i 1-2 år, inkludert noen dobbeltrom. Derfor må det planlegges nye sykehjemsplasser ved en utvidelse av Moer sykehjem.

Tabell 2. Tabellen viser prognosen for aldersgruppen over 80 år og behov for opptrapping av antall plasser i boliger med heldøgns pleie- og omsorgstjenester, sett i forhold til en dekningsgrad på 20 %.

År	Antall innbyggere over 80 år:	Totalt antall plasser med 20 % dekningsgrad:	Mangler plasser ift. "2015-kapasitet" inkl. 17 dobbeltrom med 20 % dekning:
2015	687	137 plasser	13 plasser
2016	706	141 plasser	17 plasser
2017	711	142 plasser	18 plasser
2018	726	145 plasser	21 plasser

3 Beskrivelse av fokusområdene

Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i de mål og føringer som er gitt i kommuneplanen og som er retningsgivende for sektorenes planlegging. Gjeldende kommuneplan for Ås ble vedtatt av kommunestyret i april 2011 og gir føringer for perioden 2011-2023. Kommuneplanen skal revideres i 2015.

Kommunens handlingsprogram, som rulleres årlig, samordner tjenestekområdenes virksomhet de nærmeste fire årene og skal bidra til å virkeliggjøre kommuneplanen og visjonen *Ås – miljø, mangfold og muligheter*.

3.1 Plan- og rapporteringssystemet

Kommunen bruker balansert målstyring som redskap for kommunens styring og rapportering. Plan- og rapporteringssystemet bygger på de fire fokusområdene *Samfunn, folkehelse og miljø, Brukere, Medarbeidere og Økonomi*. Hovedmålene i kommuneplanen er koblet mot hvert av disse fokusområdene. De "kritiske suksessfaktorene" viser områder kommunen må lykkes med for å nå hovedmålene.

Hvert tjenesteområde har tidligere utarbeidet sitt lokale målkart som viser kritiske suksessfaktorer, måleindikatorer og et ambisjonsnivå som forteller hvilket

resultat kommunen ønsker å oppnå og hva som anses som et "godt nok" resultat.

Manglende samsvar mellom hovedmål og mål definert i målkartene har redusert informasjon- og styringsverdien. Flere målkart er derfor ikke tatt med i handlingsprogrammet. Målkartene vil endres som en del av kommuneplanarbeidet.

Videre i kapittel 3 følger en overordnet beskrivelse av mål og innsatsområder for hvert av fokusområdene. For en mer detaljert beskrivelse vises det til *Kommuneplanen 2011-2023*.

3.2 Samfunn, folkehelse og miljø

Fokusområdet *Samfunn, folkehelse og miljø* skal sikre at kommunen er en pådriver for en god og bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet. Kommunen har definert følgende hovedmål under dette fokusområdet:

Ås kommune har en bærekraftig samfunnsutvikling, som sikrer livskvalitet og livsgrunnlag i dag og i fremtiden.

Kritisk for å lykkes med å oppnå hovedmålet er:

- Levende lokaldemokrati og samfunnsliv
- Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse
- Gode bo- og nærmiljøer
- Trygghet og tilhørighet
- Bærekraftig forvaltning av miljø og naturressurser

PRIORITERTE INNSATSOMRÅDER:

LEVENDE LOKALDEMOKRATI OG SAMFUNNSLIV

- Aktivt organisasjons- og foreningsliv
- Åpne beslutningsprosesser
- Medvirkning fra barn og unge
- God tilgjengelighet for alle
- Riktig bruk av IKT/ Digitalisering

LIVSSTIL SOM BIDRAR TIL GOD FYSISK OG PSYKISK HELSE – PRIORITERTE OMRÅDER:

- Universell utforming
- Fysisk aktivitet og kosthold
- Rusfrie miljøer
- Psykisk helse
- Forebygge fattigdom
- Hjelp ungdom som faller utenfor skole og annen meningsfull aktivitet
- Kulturopplevelser

GODE BO - OG NÆRMILJØER

- Ivareta grøntarealer
- Sikre et attraktivt sentrum med utviklingsmuligheter
- Tilrettelegge for gående og syklende

TRYGGHET OG TILHØRIGHET

- Samarbeid med frivilligheten
- Forebyggende arbeid

BÆREKRAFTIG FORVALTNING AV MILJØ OG NATURRESSURSER

- Energi og klima
- Bevaring av biologisk mangfold
- Redusere forurensning
- Effektiv og bevisst areal- og naturforvaltning
- Sikre bærekraftig forbruksmønster

3.3 Brukere

Fokusområdet *Brukere* omfatter kommunen som leverandør av velferdstjenester til barn, unge, voksne og eldre. Dette fokusområdet skal sikre at de som har behov for kommunens tjenester, tilbys dette i nødvendig omfang og kvalitet. Kommunen har definert følgende to hovedmål under dette fokusområdet:

- *Innbyggere skal tilbys tjenester som fremmer trygghet, selvstendighet og et verdig liv.*

- *Barn og unge har et variert oppvekst- og læringsmiljø som gir utfordringer og fremmer trygghet*

Kritisk for å lykkes med å oppnå hovedmålet er:

- Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet
- Avklart forventningsnivå

3.4 Medarbeidere

Fokusområdet *Medarbeidere* omfatter utviklingen av kommunens organisasjon og medarbeidere. I kommuneplanen er det definert ett hovedmål under dette fokusområdet.

Kommunen har kompetente medarbeidere og en fleksibel, lærende og kostnadseffektiv organisasjon

Kritisk for å lykkes med å oppnå hovedmålet er:

- Godt arbeidsmiljø
- Helse og friskhet
- God ledelse og kompetente medarbeidere
- God organisering av arbeidet
- Effektive og anvendbare støttesystemer og verktøy

Tabell 3. Målkart for fokusområdet *Medarbeidere*.

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat 2014	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Godt arbeidsmiljø	Fysisk arbeidsforhold	Medarbeiderundersøkelse	4,2	5	4,5
	Samarbeid og trivsel	Medarbeiderundersøkelse	5	5	4,5
	Mobbing, diskriminering og varsling	Medarbeiderundersøkelse	5	5,5	5
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,8	5	4,5
Helse og friskhet	Sykefravær	Sykefravær	8,5 %	7 %	7,5 %
God ledelse og kompetente medarbeidere	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,6	5	4,5
	Faglig og personlig utvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,6	5	4,5
	Andel fagstillinger som er besatt med rett formell kompetanse	Andel styrere og pedagogiske ledere i barnehager med godkjent barnehagelærerutdanning	82 %	100 %	90 %
God organisering av arbeidet	Organisering av oppgaver og arbeid	Medarbeiderundersøkelse	4,7	5	4,5
	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	5	5	4,5
Lønns- og arbeidstidsordninger	Systemer for lønns- og arbeidstidsordninger	Medarbeiderundersøkelse	4,1	4,5	4

3.5 Økonomi

God økonomistyring og god utnyttelse av ressurser er en forutsetning for å lykkes i en presset økonomisk virkelighet. Fokusområdet *Økonomi* skal sikre handlefrihet til å utvikle kommunen og sikre prioriterte tjenesteområder. Kommunen har definert ett hovedmål under dette fokusområdet.

Kommunen skal ha en økonomi som gir handlefrihet til å utvikle kommunen og som sikrer prioriterte tjenesteområder.

Kritisk for å lykkes i å oppnå hovedmålet er:

- Tilfredsstillende netto driftsresultat
- Stram økonomistyring og god internkontroll
- Effektiv tjenesteproduksjon
- Prioritere kommunens kjerneoppgaver
- Modernisering av organisasjonen og utvikling av administrative prosesser
- God forvaltning av aktiva

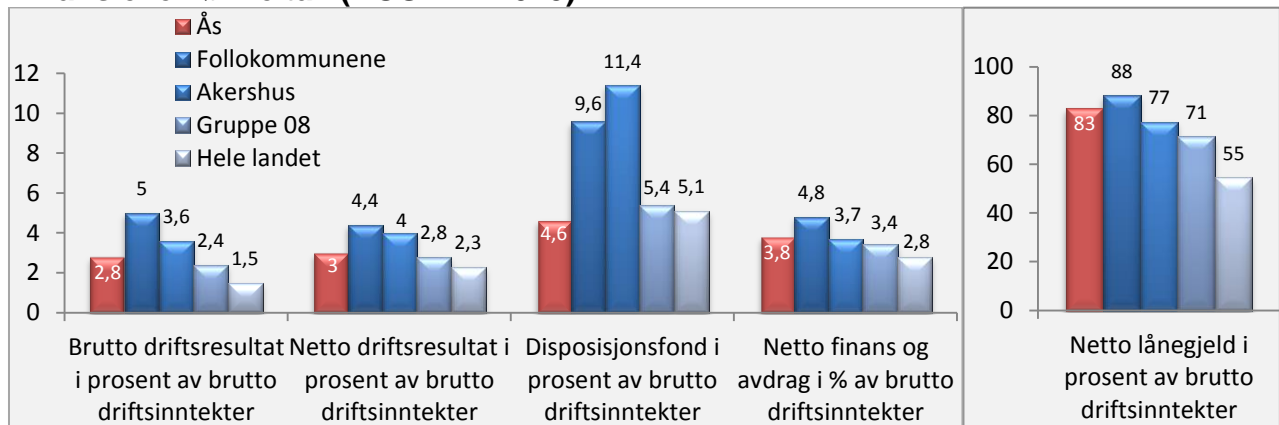
Tabell 4. Målkart for fokusområdet *Økonomi*.

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Resultater 2013	Resultatmål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Tilfredsstillende netto driftsresultat	Netto driftsresultat	KOSTRA- og regnskapsdata			
		Netto driftsresultat	3 %	3 %	1,5 %
Stram økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Regnskapsdata			
		Totalavvik i forhold til budsjett	0 %	0 %	0,5 %
Effektiv tjenesteproduksjon	Brutto driftsutgifter pr. innbygger	KOSTRA- og regnskapsdata			
		brutto driftsutgifter per innbygger	49 180	47 870 (Snitt Akershus)	51 157 (snitt gruppe 8)
God forvaltning av aktiva	Avkastning ift referanserente (3 mnd. NIBOR)	Regnskapstall			
		Meravkastning i forhold til gjennomsnittlig NIBOR	6 %	2 %	1 %

4 Økonomiske rammebetingelser

4.1 Innledning

Finansielle nøkkeltall (KOSTRA 2013)



Figur 4. Viser utvalgte finansielle nøkkeltall fra KOSTRA 2013. Ås sammenlignet med øvrige grupper.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for kommuner angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Fylkesmannen anbefaler at netto driftsresultat skal være minst 3 prosent. Anbefalingen er gitt for å sikre tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til nye investeringer eller for å møte uforutsette svingninger i utgifter og inntekter.

Disposisjonsfondet

Fylkesmannen anbefaler at disposisjonsfondet utgjør 4 prosent av driftsinntektene. Ås kommunes samlede disposisjonsfond er per oktober 2014 på 76,38 mill. kroner eller omlag 6,7 prosent av kommunens driftsinntekter. Gode økonomiske resultater de senere årene har bidratt til å styrke kommunens disposisjonsfond.

Stram økonomistyring

Med et økt press på kommunens økonomi, er det viktig at budsjettene overholdes. Gjennom plan-, budsjett- og rapporteringsprosesser skal den enkelte enhet få en god forståelse for hvilke økonomiske rammer

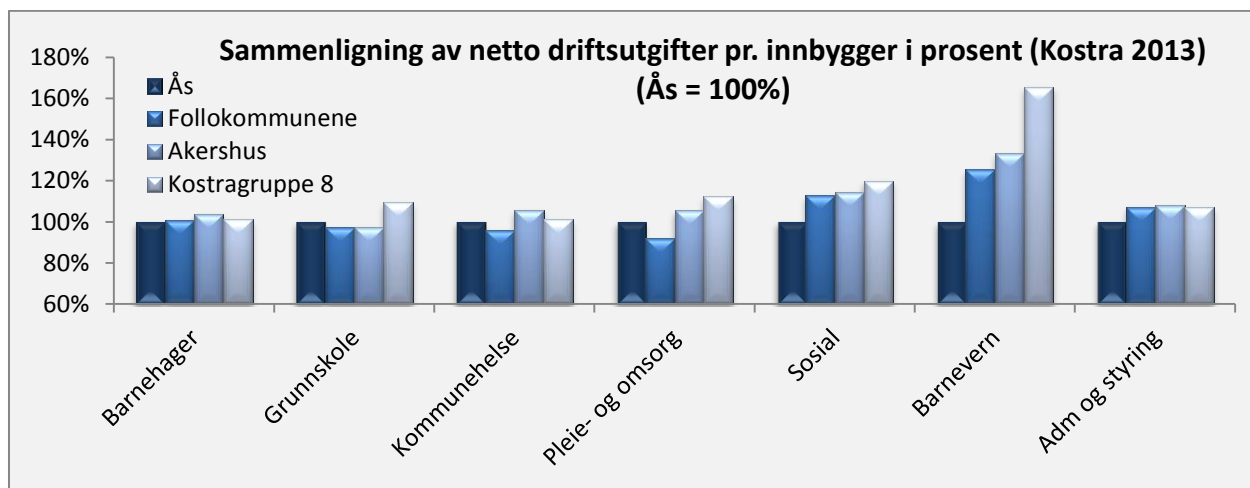
som er stilt til rådighet. De administrative månedsrapporteringene vil være sentrale for økonomistyringen gjennom året. Det er i tillegg utviklet et excelbasert verktøy, for å gi bedre støtte i økonomistyringen for den helhetlige styringen og den enkelte leder.

Effektiv tjenesteproduksjon

KOSTRA-tall indikerer at Ås kommune har en effektiv drift på flere områder. Likevel er det områder som bør effektiviseres ytterligere, med mål om å opprettholde kvaliteten i tjenestetilbudet.

Strukturelle forhold, blant annet knyttet til gjeldende bygningsmasse, gjør at en god del av effektiviseringspotensialet ikke kan tas ut på kort sikt. Ved realisering av nye investeringer er det derfor viktig at disse bidrar til å utløse potensialet for lavere driftsutgifter. KOSTRA vil bli brukt som grunnlag for videre analyser av effektiv tjenesteproduksjon.

KOSTRA-tallene fra 2013 viser følgende for de største sektorene/tjenestene:



Figur 5. Sammenligning av netto driftsutgifter fordelt pr. innbygger i målgruppen. (KOSTRA 2013). Ås kommune er satt til 100 % og er grunnlaget for sammenligningen med øvrige kommuner.

Kommentarer til figuren:

- Ås kommune har noe lavere utgifter til barnehage enn øvrige gjennomsnitt. Resultatet indikerer at vi har en god barnehagedrift.
- Netto utgifter til skole er noe høyere enn gjennomsnittet for Follokommunene og Akershus. Dette tyder på at Ås har et mulig effektiviseringspotensial. Ås kommune har blant annet den laveste gjennomsnittsstørrelsen på skolene i Follo.
- Netto utgifter til kommunehelse og pleie- og omsorg er høyere enn snittet for Follo, men lavere enn Akershus og gruppe 8. (Det er store variasjoner mellom enkeltkommunene i Follo. To av kommunene har betydelig lavere utgifter og medfører et lavt gjennomsnitt (Vestby og Enebakk). Ås kommune har tidligere hatt lavere utgifter, men har i 2013 hatt en utgiftsøkning pr. innbygger.
- Ås kommune har lavere utgifter til sosiale tjenester og barnevern enn alle øvrige grupper. Budsjettene er blitt styrket i 2014, og vi forventer derfor at de utgiftene i KOSTRA 2014 vil vise en økning.
- Ås kommune har lave utgifter til administrasjon og styring.

Ås kommune er avhengige av en mer effektiv drift enn de fleste sammenlignbare kommunene. Dette skyldes at kommunen relativt sett har lavere frie inntekter til å finansiere driften.

I årene framover er det derfor viktig å rasjonalisere og effektivisere driften ytterligere. Nye investeringstiltak må, i tillegg til å møte veksten, i størst mulig grad bidra til mer effektiv utnyttelse av hver krone. For at dette skal realiseres er det behov for endringer i dagens organisering og drift. Kompetansen må brukes best mulig og kommunen bør ha en mer effektiv bruk av arealer.

Forvaltning av finansielle anleggsmidler

Midler fra salg av Søndre Follo Energiverk (SFE) er plassert i rente- og aksjemarkedet. For at dette skal være lønnsomt på lang sikt, må avkastningen på midlene være høyere enn kommunens lånekostnader. Gjennomsnittlig årlig avkastning i perioden 2001-2013 har vært ca. 1,84 prosent høyere enn kommunens innlånsrente. Plasseringen av E-verksmidler i kapitalmarkedet har dermed gitt meravkastning for kommunen

sammenliknet med alternativet som ville vært nedbetaling av lån.

Avkastningen av e-verksmidlene påvirkes av kurssvingninger selv om aksjeandelen er lav. Kommunen har ikke tilstrekkelige med midler til å dekke et år med dårlig avkastning. De årene kommunen oppnår høy avkastning bør derfor bufferen styrkes

for å kunne møte svingninger i avkastningen uten at dette trenger å få direkte følger for driften.

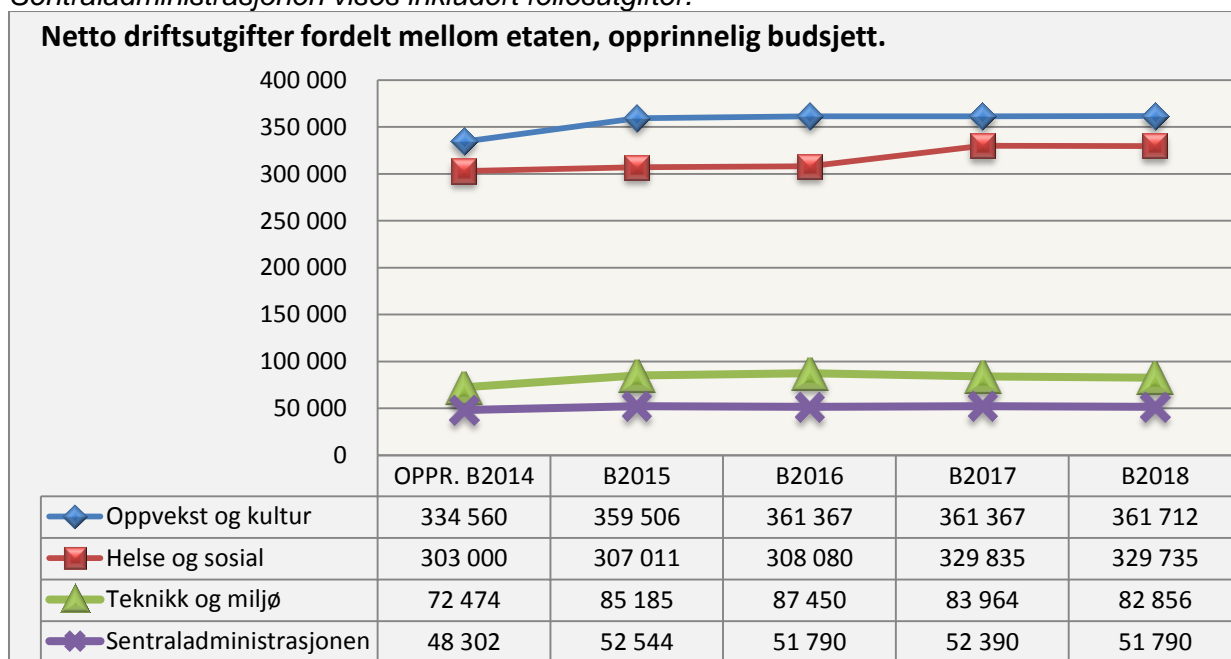
For 2015 budsjetteres det med en avkastning på 8 mill. kroner. Eventuell meravkastning utover dette vil bli avsatt til styrking av kommunens bufferfond.

4.2 Økonomisk hovedoversikt

Totalt øker etatenes nettorammer med 30,5 mill. kroner fra opprinnelig budsjett 2014 til budsjettet for 2015. Justert for bortfallet av kommunal medfinansiering av samhandlingsreformen er samlet økning 45,5 mill. kroner. Korrigert for pris- og lønnsvekst får etatene en realvekst på

omlag 20,8 mill. kroner, tilsvarende 2,7 prosent. Dette er den reelle økningen i rammen som blant annet må dekke helårseffekten av tiltakene som ble vedtatt i budsjettet for 2014.

Figur 6. Netto driftsutgifter fordelt mellom etatene, opprinnelig budsjett. (Tall i tusen)
Sentraladministrasjonen vises inkludert fellesutgifter.



Tabell 5. Netto budsjettammer og endringer samlet for alle etater, 2015-2018 (Tall i tusen)

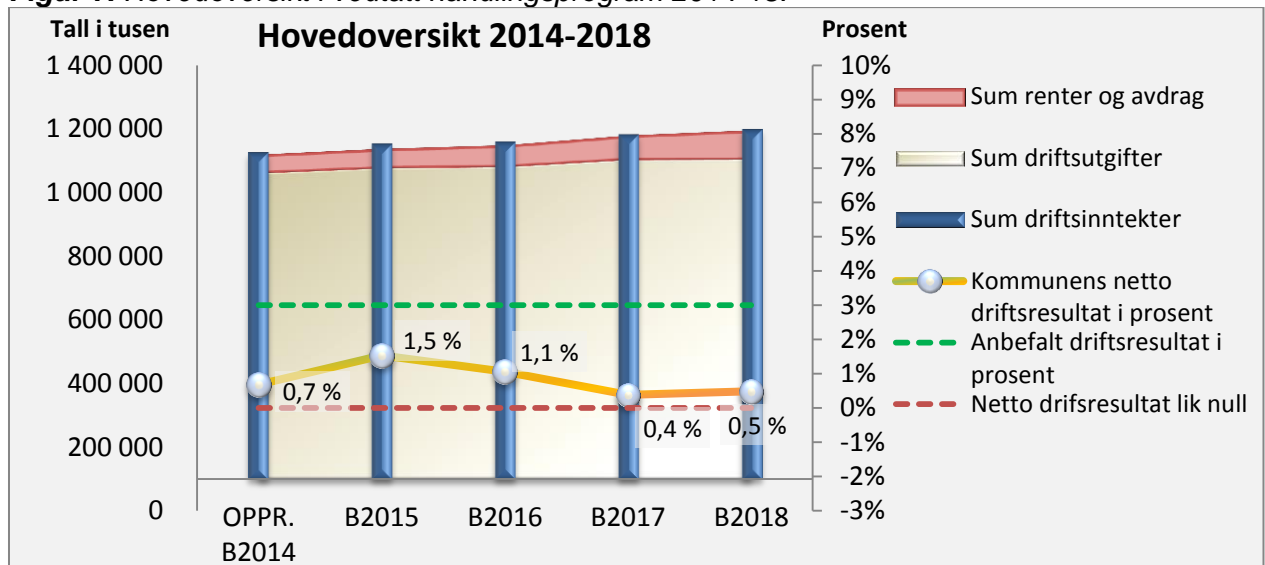
	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014	802 909	802 909	802 909	802 909
Vedtatte endringer, jf. HP 2014-17	31	6 341	10 312	10 312
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2014-17	802 940	809 250	813 221	813 221
B. Konsekvensjusteringer	36 601	33 801	51 309	49 946
C. Nye tiltak og omprioriteringer	9 366	10 746	8 836	8 736
D. Nye besparelser	-16 697	-18 196	-18 196	-18 196
E. Netto endringer i kommunestyrets vedtak	1 200	399	-2 787	-2 787
Budsjettert ramme 2015-2018	833 410	836 000	852 383	850 920

Detaljerte oversikter over budsjettammer og endringer, er nærmere beskrevet i kapittel 5, samt i vedleggene 1 til 4.

HOVEDOVERSIKT

Figur 7 gir en hovedoversikt over nøkkeltall i handlingsprogramperioden 2015-2018. Mer detaljerte oversikter finnes under tjenesteområdene, samt i vedleggene.

Figur 7. Hovedoversikt i vedtatt handlingsprogram 2014-18.



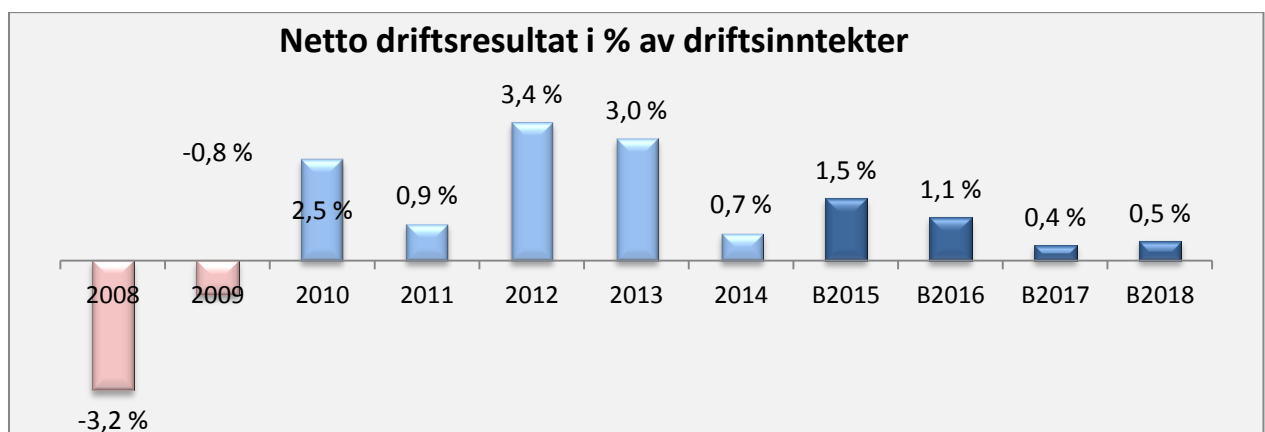
NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat er en viktig styringsindikator. Denne viser blant annet hvor mye av kommunens løpende inntekter som kan settes av til finansiering av fremtidige investeringer. Budsjettert netto driftsresultat for 2015 er 1,5 %.

Budsjettet er lavere enn Fylkesmannens anbefaling på minst 3 %. Det viktig å understreke at mange kommuner inntektsfører premieavviket mellom faktisk pensjonspremie og beregnet kostnad. Det gjør ikke Ås kommune.

Det vil fortsatt være usikkerhet knyttet til anslaget for netto driftsresultat utover i perioden. Særlig gjelder dette utviklingen i pensjonskostnader, avkastning på kapitalforvaltning, renteutgifter, utviklingen i frie inntekter og kostnader knyttet til nye brukere.

Diagrammet nedenfor viser budsjettert utviklingen av netto driftsresultat i perioden 2008-2018 i prosent av driftsinntektene. Tallene fram t.o.m. 2013 er regnskapstall, deretter er budsjettall lagt til grunn.



Figur 8. Utviklingen av netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter for perioden 2008-2018.

SKATT OG RAMMETILSKUDD

Kommunenes frie inntekter er skatt og rammetilskudd. Ås kommune benytter i hovedsak en modell utviklet av KS for å beregne frie inntekter.

I statsbudsjettet for 2015 legges det til grunn frie inntekter for Ås kommune på ca. 843,9 mill. kroner, mens KS prognose modell anslår 847,4 mill. kroner.

Rådmannens anslag for frie inntekter er satt til 843,9 mill. kroner. I tillegg kommer budsjettet eiendomsskatt på verker, bruk og næring på 19,5 mill. kroner. Skatt per innbygger vil med anslaget for 2015 utgjøre ca. 96 prosent av landssnittet.

En lavere skatteinngang medfører at rammetilskuddet øker med bakgrunn i inntektsutjevningen. Det er anslått at Ås kommune får en økning på 8,7 mill. kroner i rammetilskudd som følge av inntektsutjevning i 2015. Samtidig har kommunen et beregnet utgiftsbehov på 95,8 prosent av landsgjennomsnittet i 2015 mot 96,1 prosent i 2014. Ås kommune får da et trekk i rammetilskuddet på 36,2 mill. kroner som følge av dette. Det relative utgiftsbehovet i forhold til andre kommuner har gått svakt ned fra 2014 til 2015.

Ås kommune fikk et økt brutto veksttilskudd for 2015 på 7,9 mill. kroner, mot 0,5 mill. kroner i 2014. Veksttilskuddet er en av komponentene i det samlede rammetilskuddet.

SKATT PÅ NÆRINGSBYGG, VERK OG BRUK

For eiendomsskatt på næringsbygg og verk og bruk er det lagt til grunn en skattesats på 6 promille. Total er det budsjettet 19,5 mill. kroner i 2015, fordelt med 16 mill. kroner fra næringsbygg og 3,5 mill. kroner fra verker og bruk. Utover i perioden er det budsjettet med en gradvis reduksjon i skattesatsene, 5 promille i 2016 og 2017 og 4 promille i 2018.

ANDRE SENTRALE INNTEKTER

Anslaget for investeringskompensasjon fra Husbanken og Utdanningsdirektoratet i 2015 settes til 7,2 mill. kroner.

Kompensasjon for renteutgiftene baserer seg på den flytende renten i Husbanken og forutsetter at dagens rentenivå opprettholdes i 2015.

Vertskommunetilskuddet for psykisk utviklingshemmede er budsjettet med en forutsetning om at 9 brukere faller inn under ordningen.

Ved beregning av integreringstilskuddet for flyktninger er det lagt til grunn mottak av ca. 15 flyktninger i 2015. Videre er tilskuddet prisjustert.

ENDRINGER I LÅNEOPPTAK

Låneopptaket for 2015 vil være på 112,7 mill. kroner. I tillegg gjør kommunen et låneopptak på 20 mill. kroner i startlån.

Korrigert for betalte avdrag på lån med 37,4 mill. kroner, gir dette en netto økning i lånegjelden på ca. 74,3 mill. kroner.

For nye lån og lån som er tatt opp med flytende rente, er det lagt til grunn et rentenivå på 2,1 prosent for 2015, 2,4 prosent for 2016, 2,6 prosent for 2017 og 2,8 prosent for 2018. Anslagene tar utgangspunkt i markedets forventede renteutvikling.

Ås kommune har E-verksmidler pålydende 170 mill. kroner plassert i aktiv kapitalforvaltning. I tillegg kommer midler avsatt på bufferfond. Budsjettet avkastning fra SFE-midlene er satt til 8 mill. kroner for 2015. Dette innebærer en avkastning på over 4,7 prosent og er ca. 2 prosent mer enn kommunens innskuddsrenter. Eventuell meravkastning utover dette forslås avsatt til bufferfond.

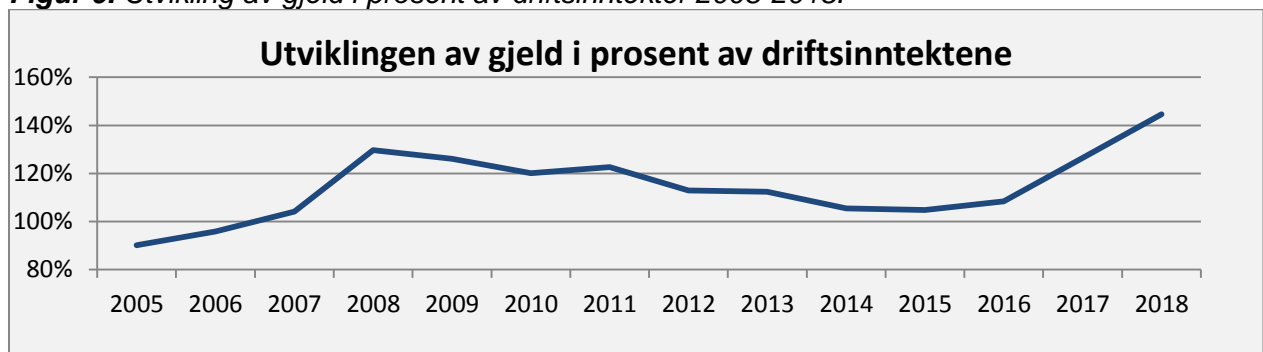
UTVIKLINGEN I LÅNEGJELD

Ås kommune har over flere år lånefinansiert en stor andel av investeringene, noe som har medført en høy gjeldsgrad.

I de seneste årene er investeringstakten gått noe ned, samtidig som driftsinntektene har økt årlig. Netto gjeld i prosent av driftsinntekter har dermed blitt redusert. Investeringsnivået i handlingsprogrammet, innebærer at netto gjeld vil øke betydelig i årene framover. Forutsatt at det investeres

i gode bygg som legger til rette for effektiv drift av tjenester, vil en økning i lånegjelden være håndterlig. Dette forutsetter investeringer som legger til rette for strukturelle endringer og stordriftsfordeler. Follo kommunene er et eksempel på kommuner med høy lånegjeld, men samtidig gode netto driftsresultater. Investeringsbudsjettet er nærmere beskrevet i kapittel 4.3.

Figur 9. Utvikling av gjeld i prosent av driftsinntekter 2008-2018.



FONDSUTVIKLING

- Generelt disposisjonsfond er kommunens reserve mot uforutsette hendelser. Fondet vil med foreslåtte rammer øke gjennom hele planperioden, fra 45,4 mill. kroner i 2014 til 92 mill. kroner i 2018, jf. figur 10.

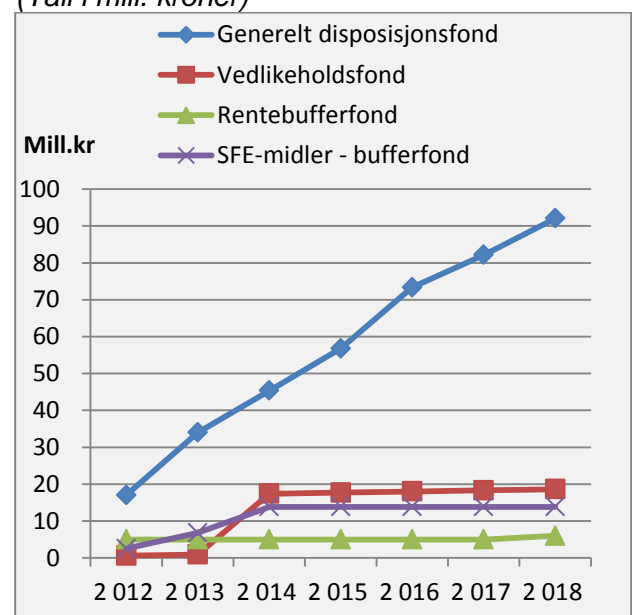
- Vedlikeholdsfondet er satt av for å gjennomføre vedlikehold i tråd med vedlikeholdsplanen. Fondet ble styrket i 2014 med 16,5 mill. kroner og i 2014 pålydende 17,4 mill. kroner.

- Rentebufferfondet på 5 mill. kr ble avsatt i 2011 og skal være en buffer mot uforutsett renteøkning.

- SFE-midler – bufferfond er et disposisjonsfond som er bygd opp med avkastning fra E-verksmidler. Fondet utgjør 13,8 mill. kr og skal være en buffer for å dekke tap i år med negativ kapitalavkastning.

Alle disposisjonsfondene kan benyttes både til drift og investeringer.

Figur 10. Utviklingen i de mest sentrale fondene hvor midlene er ubundet. (Tall i mill. kroner)



PRIS- OG LØNNSVEKST

Tallene for planperioden legges fram i faste 2015-priser, mens tall for 2014 og tidligere år er i løpende priser. I statsbudsjettet er det lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst på 3 prosent fra 2014 til 2015 for kommunesektoren.

Det er budsjettert med en lønnsvekst på 3,3 prosent fra 2014 til 2015. Overhenget er anslått til 2 prosent. En reserve på 1,3 prosent er satt av på felles lønnspost, denne er til dekning av lønnsoppgjøret for 2015.

For pensjonsordningene er det budsjettert med 18 prosent i premiesats for ansatte med pensjon i KLP, og 11,24 prosent for ansatte med pensjon i SPK. Det er satt av en reserve da det er usikkerhet knyttet til disse anslagene.

GEBYRINTEKTER OG EGENANDELER

Inntekspotensialet fra gebyrer og egenandeler blir løpende vurdert. Vi arbeider med å utnytte inntektsgrunnlaget for kommunen i forhold til takten av utvikling vi planlegger.

Selvkostområder 2015

For at Ås kommune skal tilnærme seg selvkost innenfor selvkostområdene, justeres gebyrene. Gebyrrengingene er basert på en selvkostmodell som skal sikre at gebyrinntektene dekker direkte og

indirekte kostander innen en 5 års periode. Gebyrene endres med følgende proSENTSATSER for 2015:

- Årsavgift for vann økes med 19,8 %.
- Årsavgift for avløp økes med 3,1 %.
- Renovasjonsgebyrer økes med 5 %.
- Feiegebyret reduseres med 10 %.
- Oppmålingsgebyret økes med 60 %.
- Gebyrer for byggesak og byggetilsyn økes med 10 %.
- Reguleringsgebyret økes med 25,9 %.

Detaljer om de enkelte gebyrer og avgifter, samt endringer fra 2014 til 2015 fremkommer i vedlegg 11.

Vann og Avløp

Selvkostfondet for vann og avløp er tilnærmet lik null ved inngangen til 2015. Det avsettes omkring 3,8 mill. kroner til fondet for vann og 4,3 mill. kroner for avløp i 2015. Avsetningene skyldes inntekter fra tilknytningsgebyrer som genereres av utbyggingen av NMBU-området som har blitt forsinket.

Oppmåling, Byggesak og Regulering

Gebyrene for selvkostområdene oppmåling, byggesak og regulering, har kun blitt behandlet som selvkostområder i noen få år. Det har i tillegg vært store omstillinger på områdene som gir relativt store utslag på gebyrberegningene. Ås kommune vil fortsatt ha lave gebyrer i forhold til våre nabokommuner.

4.3 Investeringsbudsjettet

Ås kommune har behov for vesentlige investeringer i de kommende årene. For å sikre nødvendig fremdrift må veivalg avklares nå og prosessene forenkles og effektiviseres.

Vesentlige deler av kommunens bygningsmasse har et betydelig renoveringsbehov. Økt innbyggervækst fører til at det nå er nødvendig å prioritere investeringer som gir økt kapasitet i eiendomsmasse og infrastruktur.

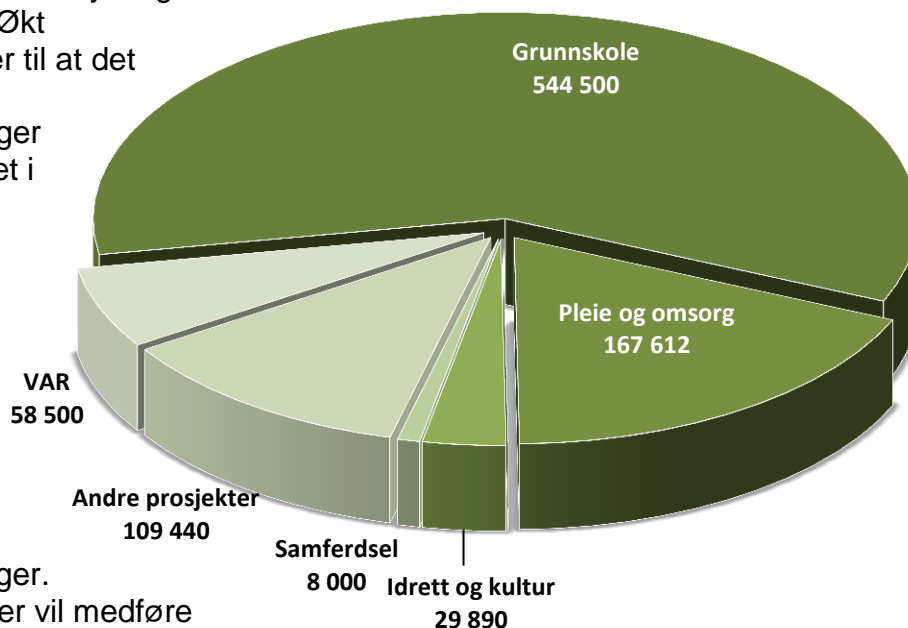
Store investeringsprosjekter krever prosesser som går over flere år. Kommunen har i de senere årene besluttet å utsette vesentlig investeringer. Ytterligere utsettelse vil medføre betydelige driftskonsekvenser og omfattende midlertidige tiltak, særlig for skole- og helsesektoren. Investeringsbudsjettet for 2015 er på 138 mill. kroner. De samlede investeringene i planperioden beløper seg til 918 mill. kroner.

I skolesektoren er det lagt inn en utvidelse av Rustad og Solberg skole, samt planleggingsmidler for utvidelse av Sjøskogen og Åsgård.

I pleie og omsorg er det de vesentligste investeringene knyttet til nytt bokollektiv for demente og påbegynnelse av sykehjemsutvidelse.

Det er behov for økt barnehagekapasitet i årene framover. Derfor er det satt av midler til bygging av én ny barnehage i perioden.

Figur 11. Investeringsbudsjett for perioden 2015-2018 fordelt på grupper. (Tall i tusen)



I de følgende kapitler presenteres en sektorvis gjennomgåelse av investeringsprogrammet for 2015 – 2018.

I oversiktene er de enkelte prosjektenes totale budsjetttrammer summert i en egen kolonne. Total ramme inkluderer dermed også historiske eller framtidige budsjettmidler utenfor planperioden. Dette er gjort for å gi en helhetlig oversikt over totalkostnaden for hvert prosjekt.

*(Alle beløp i investeringsoversiktene vises i hele tusen og er uten merverdiavgift. Løpende prosjekter med årlige bevilgninger er merket med *.)*

4.3.1 Grunnskole – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2015	2016	2017	2018
G-01	Utvidelse og rehabilitering Rustad skole	345 000	7 000	17 000	100 000	135 000
G-02	Utvidelse Solberg skole	250 000	10 000	25 000	135 000	70 000
G-03	Inventar Solberg skole	15 000	-	-	-	15 000
G-04	IT-utstyr, skoler	*	2 100	2 100	2 100	2 100
G-05	Follo barne- og ungdomsskole IKS	4 000	100	3 900	-	-
G-06	Ombygging Nordbytn skole	UTGÅR	-	-	-	-
G-07	Opparbeidelse av tomt, Åsgård skole	1 200	1 200	-	-	-
G-08	Inventar, skoler	900	700	200	-	-
G-09	Utvidelse Sjøskogen skole, planlegging	8 000	8 000	-	-	-
G-10	Utvidelse Åsgård skole, planlegging	8 000	8 000	-	-	-
Sum årsbudsjett:			37 100	48 200	237 100	222 100
Samlet budsjett i planperioden:						544 500

G-01	<p>Utvidelse og rehabilitering av Rustad skole - Befolkningsprognosene viser at skolekapasiteten i sentrumsområdet allerede nå er for liten, og en av skolene må utvides.</p> <p>Rustad skole er i dårlig forfatning med behov for omfattende rehabilitering. Det vil være økonomisk lønnsomt å bygge én skole med fire klasserekker i stedet for to med tre. Rådmannen foreslår derfor at en utvidelse av Rustad skole prioriteres. En utbygging av skolen til 4 parallell vil kreve at man finner alternative skolelokaler i utbyggingsperioden.</p> <p>Skolen er planlagt ferdigstilt i 2019 med total ramme på 345 mill. kroner, og saken er til politisk behandling høsten 2014.</p>
G-02	<p>Utvidelse Solberg skole - Solberg skole er vedtatt utbygget til en 2 parallell skole med flerbrukshall. Skolen skal legges slik på tomten at det er mulig å kunne bygge den ut til 4-parallell skole ved framtidig behov. Ved ferdigstilling av ny skole, rives den gamle og gir rom til skolegård/ lekeplass. Skolen kan dermed være i kontinuerlig drift under byggeperioden, forutsatt fysiske skiller mellom anleggsområdet og skoleområdet.</p> <p>Skolen er planlagt ferdigstilt i 2018, med en total ramme på 250 mill. kroner.</p>
G-03	<p>Inventar Solberg skole - Det er behov for investeringer i nytt inventar i forbindelse etableringen av den nye skolen.</p>
G-04	<p>IT-utstyr, skoler - Investeringer av arbeidsstasjoner i skolen. Videre oppgradering og økning av antall arbeidsstasjoner til elevene er nødvendig. Det er behov for å investere 2,1 mill. kroner årlig for å kunne gjennomføre skolesatsingen på IKT. Investeringene er direkte knyttet til skolen sin IKT plan (http://as.iktplan.no) og er nødvendig for å gjennomføre de nasjonale kartleggingsprøver for digitale ferdigheter. Videre er det flere av de øvrige nasjonale prøvene som krever IKT utstyr og ferdigheter blant elevene.</p> <p>Oppgraderinger som må gjøres på klientsiden er følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bytte ut bærbare pc er på u-skolene, 1.trinn i 2015 osv. - Øke antallet maskiner på barneskolene. <p>For å kunne holde en god nok standard på maskinparken i tråd med skolenes krav, vil det være nødvendig med en utskifting av utstyret hvert tredje år.</p>
G-05	<p>Follo barne- og ungdomsskole IKS - Skolen er i dårlig forfatning med et stort behov for rehabilitering og tilpasninger til brukergruppen. Felles sak til eierkommunene fremmes i løpet av høsten 2014 der en gradvis plan vil foreslås.</p>
G-06	<p>Ombygging Nordbytn skole – Prosjektet ble ikke vedtatt.</p>

G-07	Opparbeidelse av tomt, Åsgård skole - Paviljong 2 rives og grunnen opparbeides for fremtidig skoleinvestering.
G-08	Inventar skole - Det er behov for investeringer i nytt inventar på grunn av elevtallsvekst.
G-09	Utvidelse Sjøskogen skole, planlegging - Prosjektet ble fremmet og vedtatt i kommunestyret.
G-10	Utvidelse Åsgård skole, planlegging - Prosjektet ble fremmet og vedtatt i kommunestyret.

4.3.2 Barnehage – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2015	2016	2017	2018
B-01	Ny barnehage	UTGÅR	-	-	-	-

B-01 **Ny barnehage** – Prosjektet ble ikke vedtatt. Utbygging skal skje av eksterne aktører.

4.3.3 Pleie og omsorg – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2015	2016	2017	2018
P-01	Bokollektiv demente	123 660	40 600	60 600	-	-
P-02	1. byggetrinn sykehjem	90 000	-	2 000	15 000	30 000
P-03	Inventar bokollektiv demente	11 600	-	10 000	1 600	0
P-04	Fjellveien 8, omsorgsbolig	21 634	32	-	-	-
P-05	Ljungbyveien omsorgsbolig	15 844	5 600	-	-	-
P-06	IT-utstyr HS, velferdsteknologi	*	320	320	320	320
P-07	Kortlesere, demensomsorgen	500	500	-	-	-
P-08	Bygging av korridor i Sleipners vei	300	300	-	-	-
P-09	Nye IP-DECT telefoner/anlegg Moer	100	-	100	-	-
Sum årsbudsjett:			47 352	73 020	16 920	30 320
Samlet budsjett i planperioden:						167 612

P-01	Bokollektiv demente - Prosjektet har vært gjenstand for flere utsettelse og planendringer de senere årene. Dette har medført stort kapasitetspress på dagens tjenester og infrastruktur. Det er derfor viktig at prosjektet opprettholder fremdriftsplanen og ferdigstilles i 2016. Prosjektet er budsjettert med 39 millioner i tilskuddsfinansiering.
P-02	1. byggetrinn sykehjem - Det blir stadig flere personer med behov for sykehjemsplass. For å komme behovet for økt antall plasser i møte, blir det satt i gang planlegging av sykehjemsutvidelse i slutten av perioden. Prosessen for avklaring av tomtevalg og kjøp av tomt vil være viktig i planperioden og kommunestyret har tidligere bevilget midler til kjøp av tomter. Ulike alternativer bør vurderes slik at kommunen får konkurransedyktige betingelser på kjøp av tomt. Planlagt nytt bokollektiv for demente med sykehjemsplasser i 2. etasje vil dekke behovet i planperioden.
P-03	Inventar bokollektiv demente - Det vil være behov for nytt inventar og utstyr når det nye bokollektivet står ferdig.
P-04	Fjellveien 8, omsorgsbolig - Prosjektet pågår. Gjeldende vedtak forutsetter at Fjellveien skal være omsorgsbolig og det er lagt til grunn at Fjellveien kvalifiserer til momskompensasjon og tilskuddsfinansiering.

P-05	Ljungbyveien omsorgsbolig - Byggetrinn 2 i Ljungbyveien. Kommunale leiligheter/ omsorgsboliger til personer med psykisk utviklingshemming og stort hjelpe-/personalbehov. Prosjektet pågår i henhold til tidligere vedtatt framdrift og budsjetttrammer.
P-06	IT-utstyr HS, velferdsteknologi - Kravene til IKT utstyr innenfor helse og sosial er stadig økende. Det er et økt krav til dokumentasjon fra Helsetilsynet og Arbeidstilsynet som gjør at en må ha flere arbeidsplasser og mer fleksible løsninger for de ansatte. Det er også en stor utvikling innenfor elektronisk samhandling. Dette krever nye moduler og løsninger for flere fagsystemer.
P-07	Kortlesere, demensomsorgen - Tilpasninger på hus 1 og 2
P-08	Bygging av korridor i Sleipners vei - I Sleipnesvei (Nordby) har kommunen blant annet to leiligheter og en personalbase ved siden av hverandre. Ved å bygge disse inn i en korridor, vil prosjektet vil bidra til at kommunen effektivt kan frigjøre to ressurskrevende brukere fra psykiatrien til et omsorgstilbud med fortsatt mulighet for høy bemanning i tilfredsstillende sikkerhet i Sleipners vei. Alternativet er å bygge en helt ny bolig med personalbase.
P-09	Nye IP-DECT telefoner/anlegg - Avansert trådløs tale og meldingstjeneste, jf. nytt bokollektiv for demente.

4.3.4 Idrett og kultur – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2015	2016	2017	2018
I-01	Borggården - kulturhuset	8 000	6 000	-	-	-
I-02	Åshallen - nytt tak og gulv	8 000	8 000	-	-	-
I-03	Renovering - Ås og Nordby kirke	7 000	500	6 500	-	-
I-04	Rehabilitering kunstgressbaner Ås	3 500	-	-	-	3 500
I-05	Rehabilitering kunstgressbaner Nordby	3 500	-	-	-	3 500
I-06	Tiltaksplan for trafikkisikkerhet	2 340	1 490	-	-	-
I-07	Auto. inn-/utsjekk, bibliotek Vinterbro	300	-	300	-	-
I-08	Tiltaksplan idrett, nærmiljø og friluftsliv	1 500	100	-	-	-
Sum årsbudsjett:			16 090	6 800	-	7 000
Samlet budsjett i planperioden:						29 890

I-01	Borggården – kulturhuset - Ås kommune ønsker å satse på sentrumsutvikling. Borggården har et potensiale for å gjøre sentrumsområdet mer attraktivt og skape positive effekter. Behovet for infrastrukturtiltak i Borggården er akutt og prosjektet har vært oppe til politisk behandling flere ganger tidligere. Prosjektet inneholder 3 mill. kroner til fornying av vann- og ledningsnett. Resterende del av prosjektet vil medføre rehabilitering av vannbassenget samt gi en ny fasade.
I-02	Åshallen - nytt tak og gulv - Det er nødvendig å utbedre tak og gulv i Åshallen. Investeringene vil gå til å totalrenovere taket slik at det blir tett. Gulvet har store vannskader og er ujevnt og slitt. Det er noe usikkerhet knyttet til total investeringskostnad, nåværende budsjetttramme er derfor et foreløpig anslag.
I-03	Renovering - Ås og Nordby kirke - Det er et stort behov for utvendig renovering av begge kirker. I Ås kirke må taket tettes og kledning av teglstein må utbedres. Frostskadet stein og skadede/utvaskede fuger har medført at stein løsner og faller ned. For Nordby kirke er det behov for å utbedre grunnmur og skrifte takrenner og nedløp. Husbanken forvalter en rentekompensasjonsordning som skal stimulere til sikring og bevaring av kirkene. Det kan blant annet søkes om rentekompensasjon til ekstraordinært vedlikehold. Da det ikke er bevilget ytterligere midler til denne ordningen i statsbudsjettet har Ås kommune søkt på eksisterende ordning som har søknadsfrist innen utgangen av 2014. Det er søkt med forbehold om kommunestyrets endelige vedtak. Med rentekompensasjon dekker Husbanken rentekostnadene knyttet til investeringene, mens kommunene dekker avdrag. Det er anslått at årlige avdrag vil utgjøre omlag 180 000 kroner i året. Rådmannen foreslår at kirken bidrar med 90 000 kroner selv, gjennom redusert årlig rammeoverføring fra og med 2016.
I-04	Rehabilitering kunstgressbaner Ås - Kunstgressbanen i Ås sentrumsområde er 10 år, og den begynner å bli slitt. Her har det i flere sesonger vært vinterdrift, noe som sliter ekstra på kunstgresset. Det er utarbeidet en tilstandsrapport som sier at banen kan fungere tilfredsstillende noen år til, men banen bør rehabiliteres i løpet av perioden.
I-05	Rehabilitering kunstgressbaner Nordby - Kunstgressbanen i Nordby er 10 år, og den begynner å bli slitt. Her har det i noen sesonger vært vinterdrift, noe som sliter ekstra på kunstgresset. Det er utarbeidet en tilstandsrapport som sier at banen kan fungere tilfredsstillende noen år til, men banen bør rehabiliteres i løpet av perioden.
I-06	Tiltaksplan for trafikksikkerhet - Til gjennomføring av tiltak i henhold til tiltaksplanen. Det skal blant annet være egenandel for de tiltakene hvor kommunen kan søke om midler gjennom «aksjon skoleveg». Beløpet skal også dekke utgifter til regulering og nødvendig konsulenthjelp til prosjektering av enkelte tiltak.
I-07	Automatisk inn-/utsjekk, bibliotek Vinterbro - Brukerne forventer utlånsautomater i et moderne bibliotek. Automatiseringen gir en bedre tjeneste for brukerne og frigjør personalets fagkunnskap til veiledning og formidling. Dessuten kan de gjøre det mulig å drive selvbetjent bibliotek i perioder.
I-08	Tiltaksplan idrett, nærmiljø og friluftsliv - Dette er blant annet egenandel for de tiltakene det kan søke spillemidler til.

4.3.5 Samferdsel – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2015	2016	2017	2018
S-01	Oppgradering veilysanlegg	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000
S-02	Parkeringsplass Ås stadion	UTGÅR	-	-	-	-
Sum årsbudsjett:			2 000	2 000	2 000	2 000
Samlet budsjett i planperioden:						8 000

S-01	Oppgradering veilysanlegg – Alt veilys er nå registrert. Oppgraderingen skal planlegges og prosjekteres før utførelse.
S-02	Parkeringsplass Ås stadion – Prosjektet ble ikke vedtatt

4.3.6 Andre prosjekter – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2015	2016	2017	2018
A-01	Bjørnebekk, bygg	35 000	500	500	14 000	15 000
A-02	Renovering av eksisterende bygg	40 000	5 000	10 000	10 000	10 000
A-03	Biler/Maskiner, teknisk etat	*	3 000	1 225	1 825	3 800
A-04	Informasjonsteknologi/ telefoni	*	2 400	2 400	2 400	2 400
A-05	E.kap tilskudd KLP	*	2 000	2 000	2 000	2 000
A-06	SD-anlegg, legionella- og radontiltak	*	1 560	660	660	660
A-07	Universell utforming	*	800	800	800	800
A-08	Ombygging Myrveien 16, ny lagerhall	8 407	3 000	-	-	-
A-09	Mindre investeringsprosjekter	*	750	750	750	750
A-10	Transportmiddel til Demenssenteret	650	-	650	-	-
A-11	Digitalisering av byggesaksarkiv	1 500	1 500	-	-	-
A-12	Konsekvensutredninger	800	400	-	-	-
A-13	Kirkelig fellesråd	*	100	100	100	100
A-14	Utskiftning renholdsmaskiner	300	300	-	-	-
A-15	Hurtigladepunkt for El-bil	900	450	450	-	-
A-16	Minnelund	100	100	-	-	-
Sum årsbudsjett:			21 860	19 535	32 535	35 510
Samlet budsjett i planperioden:						109 440

A-01	<p>Bjørnebekk, bygg - Det er behov for totalrenovering av Bjørnebekk asylmottak. Dette skyldes både økte krav fra UDI til brannsikring av asylmottak og utsatt renovering av byggingsmassen. Renovering av VVS, fyringsanlegg, brannsikring og ENØK tiltak er anslått til 30 mill. kr av rådgivende ingeniør. Avtalen med UDI om drift av Bjørnebekk utløper til sommeren, og etter dette er det opsjon på ytterligere to år. Innen 2016 må det derfor avklares om driften av mottaket skal avvikles eller om asylmottaket skal renoveres med sikte på å investere for videre drift.</p> <p>Finanskostnadene knyttet til investeringene i Bjørnebekk vil bli dekket av UDI gjennom driftsavtalene som inngås. Avtalene vil imidlertid kun gjelde for 4 år av gangen, og det vil derfor ligge en usikkerhet knyttet til videre drift. Investeringsrammen som er foreslått av rådmannen gir utvidede bruksmuligheter for Bjørnebekk, slik at byggene også kan benyttes til andre utleieformål i framtiden, som for eksempel studenthybler. Dette gir økte investeringskostnader, men legger da til rette for en alternativ bruk dersom behovet for asylmottak i fremtiden går ned og Bjørnebekk må avvikles som asylmottak.</p> <p>Rådmannen mener at renovering av Bjørnebekk vil være en god investering da dette øke verdien på kommunens eiendommer. Dette er verdier kommunen sitter igjen med dersom mottaket en gang i fremtiden skal avvikles.</p>
A-02	<p>Renovering av eksisterende bygg - Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep i kommunens eiendomsmasse. For å sikre verdibevarende vedlikehold er det nødvendig å prioritere investering i påkostninger og rehabilitering. Rådmannen foreslår at det settes av 5 mill. kroner i 2015, og 10 millioner årlig i årene framover. Ved å sette av midler til slike tiltak, vil det bli mer forutsigbart og rom for å gjøre mer omfattende prosjekter som forlenger levetiden på bygningsmassen.</p> <p>Beløpets størrelse sett opp mot de samlede verdier av kommunens eiendomsmasse er nøkternt, også tatt i betraktning det betydelige etterslepet i vedlikehold. Prosjektet vil bidra til et etterlengtet løft for det fysiske miljøet på skoler, barnehager, kommunale boliger, institusjonslokaler og administrasjonsbygg – sett over en fler-årsperiode.</p>
A-03	<p>Biler/Maskiner, teknisk etat - Anskaffelser i henhold til utskiftningsplanen for biler og maskiner.</p> <p>Kommunalteknisk avdeling. - Planen inneholder nyanskaffelser som feiemaskin til blant annet feiing av gater, tømning av sandfang, feiing av tartandekket på Ås stadion, oppsamling av løv, rengjøring av lamper og skilt, mm). I tillegg er det behov for belter til løypemaskinen, samt et klippehode til en redskapsbærer/masseforflytningsmaskin.</p>
A-04	<p>Informasjonsteknologi/ telefoni - Midlene vil knytte seg til flere prosjekter som bidrar til mer effektiv produksjon og sikrere informasjonsflyt. Investeringene er nødvendige for å møte behovene knyttet til økt IKT-avhengighet i tjenesteproduksjonen og omfatter blant annet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systemintegrasjoner for å styrke og automatisere informasjonsflyt - utbygging og oppgradering av dagens infrastruktur, herunder utbygging av trådløst nett i kommunale bygg. - Oppgraderinger for å sikre stabilitet og kapasitet i det interne nettet - Datasikkerhetstiltak - Lisensøkninger - Fortsette arbeidet med fornying av telefonsystemene i kommunen - Implementere løsninger som kan forenkle den digitale dialogen med innbyggere og næringslivet
A-05	<p>E.kap tilskudd KLP - Påkrevet egenkapitalstilskudd er beregnet ut fra pensjonsfondet i fellesordningen.</p>

A-06	<p>SD-anlegg, legionella- og radontiltak Sentral driftsstyring (SD) - gir en bedre kontroll av temperatur og inneklime. Tiltaket er viktig for å redusere strømkostnader og bedre inneklime. Bygg med størst effekt prioriteres.</p> <p>Fordelt på 2014 og 2015 ble det satt av 1,8 mill. kroner til ekstraordinære tiltak. Det er lagt ned store ressurser i sentral driftsovervåking av kommunens eiendomsmasse. Systemet som har vært brukt, er nå foreldet. Det blir ikke lenger oppdatert og må fornyes. Arbeidene pågår og løper over flere år.</p> <p>Legionellabekjempelse - Ås kommune har behov for systematisk gjennomgang og ombygging av deler av ledningsnett for vann i eldre kommunale bygg. Arbeidene pågår og løper over flere år.</p> <p>Radontiltak – Tiltaksarbeidene opprettholdes i alle kommunale bygg med for høy verdier. Arbeidene pågår og løper over flere år</p>
A-07	<p>Universell utforming - Ny lov om forbud om diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) krever gjennomførte tiltak slik at alle kommunale bygg tilfredsstiller kravene innen 2025. For å nå dette målet må det arbeides systematisk med å tilrettelegge for dette. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.</p>
A-08	<p>Ombygging Myrveien 16, ny lagerhall - Kommunalteknisk avdeling benytter i dag lagerhallen på «Hangartomten» i Ås sentrum til diverse lagring. Det lagres blant annet vann- og avløpsledninger, maskiner og utstyr, samt strøsingel. Før denne tomten eventuelt kan selges, må det etableres et lagerlokale ved Myrveien 16.</p>
A-09	<p>Mindre investeringsprosjekter - Rådmannen vil disponere uspesifisert pott for mindre investeringer til akutte investeringsbehov og andre behov som oppstår gjennom året.</p>
A-10	<p>Transportmiddel til Demenssenteret - Ved utvidelsen av Demenssenteret og flere brukere på Dagavdeling for Demente blir det behov for ny bil/buss.</p>
A-11	<p>Digitalisering av byggesaksarkivene - Ås kommune har innført fullelektronisk arkiv. Hvis en skal kunne ta ut effektene ved denne løsningen, vil det være nødvendig å digitalisere de gamle byggesaksarkivene.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skal tilby raskere saksbehandling og mulighet for enda større grad av likebehandling og dermed rettssikkerhet. - Innbyggerne vil få mulighet til å ta ut dokumenter om egen eiendom elektronisk. Det samme gjelder for eiendomsmeglere og næringslivet for øvrig. - Byggesaksmapper i papirversjon er utsatt for stor slitasje grunnet mye utlån knyttet til saksbehandling og i forhold til publikum/næringslivs forespørsler i saksmapper. - Frigjøring av lokaler. Det er både kostbart og arealkrevende å lagre 160 hyllemeter arkiver forskriftsmessig. Når det papirbaserte byggesaksarkivet er digitalisert kan originaldokumentene deponeres og sikres for ettertiden. <p>Det planlegges å gjennomføre prosjektet i en felles anbudsrunde i samarbeid med Frogn og Vestby kommune.</p>
A-12	<p>Kirkelig fellesråd - Jf. tidligere vedtak.</p>
A-13	<p>Konsekvensutredninger - Gjelder kjøp av tjenester til utredninger i regi av plan og utviklingsavdelingen.</p>
A-14	<p>Utskiftning renholdsmaskiner Det er behov for utskiftning av renholdsmaskiner for 0,3 mill. kroner.</p>
A-15	<p>Hurtigladepunkt for El-bil – Prosjektet ble fremmet og vedtatt i kommunestyret.</p>
A-16	<p>Minnelund – «Navnet minnelund» er et felt på kirkegården hvor urner settes ned, og med ett felles gravminne i stedet for egne steiner. Navnet minnelund gir god bruk av arealet, og er positivt for en befolkning med større mobilitet enn tidligere. I Ås planlegges det å etablere slike felt på alle kirkegårdene.</p>

4.3.7 VAR – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot.ramme	2 015	2 016	2 017	2 018
V-01	Omlegging av vannledninger	*	6 000	6 000	6 000	6 000
V-02	Kloakksanering	*	6 000	6 000	6 000	6 000
V-03	Nytt høydebasseng	10 000	1 000	4 000	5 000	-
V-04	Biler/Maskiner, VAR-sektoren	500	500	-	-	-
Totalt budsjett i planperioden:		58 500	13 500	16 000	17 000	12 000

V-01	<p>Omlegging av vannledninger - Investeringene innenfor VAR-sektoren er i samsvar med tidligere investeringsrammer og vedtatt saneringsplan. Hovedandelen av investeringene vil være separering av kloakken i Sentralholtet. Arbeidet er startet. Arbeidet fortsetter i Sentralholtet i 2015 for så å fortsette i Dysterlia. I tillegg vil en del penger gå med til kommunens finansiering av vannledningene langs Nordbyveien når Veivesenet begynner oppgraderingen av veien i 2015.</p> <p>Investeringsraten økes fra 5 til 5,5 mill. kroner i året. I tillegg settes det av 0,5 mill. i driftsbudsjettet til mindre arbeider som iht. lovverket ikke kan føres i investeringsregnskapet. Kapitalkostnadene dekkes over selvkostregnskapet, dvs. gebyrene.</p> <p>For å kunne gjennomføre anleggsarbeidene i forutsatt tempo er det ansatt en prosjektleder som lønnes over investeringsmidlene i sektoren.</p>
V-02	<p>Kloakksanering - Kloakksaneringen følger samme framdriftsplaner som vannforsyningsanleggene. (V-01)</p>
V-03	<p>Nytt høydebasseng - Befolkningsveksten i sentralområdet og utbyggingen på NMBU-området, gjør det nødvendig å utvide bassengkapasiteten i området. Planleggingen starter i 2015 og bassenget står ferdig omkring 2017.</p>
V-04	<p>Biler/Maskiner, VAR-sektoren - Utskifting av biler og maskiner innen VAR-sektoren.</p>

4.3.8 Finansiering av investeringene

Investeringene finansieres slik det framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 6. Finansieringen av investeringene. (Tall i tusen)

Finansiering av investeringer	2015	2016	2017	2018
Finansiering med bruk av lån	-112 702	-86 555	-280 555	-286 930
Bruk av ubundet investeringsfond	-	-	-5 000	-
Tilskudd - bokollektiv demente	-	-39 000	-	-
Tilskudd spillemidler	-200	-20 000	-	-2 000
Salg av kommunal eiendom (Dyster-/Eldorfeltet)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Salg av kommunal eiendom (Hangartomten)	-5 000	-	-	-
Finansiering ekskludert lån	-25 200	-79 000	-25 000	-22 000
Finansieringer totalt	-137 902¹	-165 555	-355 555	-308 930

Rådmannen gis fullmakt til å disponere av garantifondet til slutføring av nødvendige etterarbeider på avsluttede investeringsprosjekter.

¹ Vedlegg 1 til kommunestyrets vedtak om budsjettet viser 132 902 i samlet finansieringsbehov. Kommunestyrets opprinnelige budsjettvedtak var salget plassert som et investeringsprosjekt som reduserte netto investeringer. Dette er korrigeret i budsjettdokumentet hvor salg av Hangartomten inngår som en del av finansieringen av investeringer. Det er derfor en differanse på 5 mill. kroner mellom budsjettdokumentet og kommunestyrets vedtak i framstillingen av finansieringsbehovet.

4.4 Aktuelle innsparinger eller inntektsøkninger

INNLEDNING

Rådmannen har i budsjettforslaget innarbeidet innsparingstiltak med virkning for alle budsjettår og alle etater. Innsparingene har vært nødvendige for å sikre at kommunen er i stand til å prioritere nødvendige investeringer. Rådmannen vil understreke at innsparingene er kraftige og kommer i tillegg til eksisterende innsparinger på mange enheter. Enhetene får heller ikke automatisk prisvekst.

Dersom Ås kommune skal møte framtidige utfordringer på en god måte, er vi avhengige av flerårige strategier for utvikling og styring av kommunen. Det bør derfor være en hovedprioritet i alle vedtak knyttet til handlingsprogrammet å beslutte prosjekter med langsiktige gevinster og i påfølgende prosesser sikre gjennomføringsevne for de vedtatte tiltakene.

Innsparingstiltak og investeringer som iverksettes, må bidra til å gi løsninger på framtid utfordringene. Dersom vi i for stor grad vektlegger å gjøre de enkleste og rimeligste tiltakene på kort sikt, vil det medføre økte utfordringene, faglig og økonomisk i de påfølgende årene.

OMSTILLINGSPROSJEKTER 2015

Det er krevende å kutte i lovpålagte tjenester samtidig som ikke lovpålagte tjenester skal videreføres. Grensen for kutt i enhetenes driftsbudsjetter er nå nådd, og en ytterligere innsparing krever strukturelle endringer og reduksjon i ikke lovpålagte oppgaver.

Rådmannen vil i 2015 foreslå å starte opp tre omstillingsprosjekter, hvor det etableres arbeidsgrupper hvor de tillitsvalgte tidlig inviteres med i prosessen. Rådmannen har valgt ut disse prosjektene etter at alle enhetsledere og de tillitsvalgte i kommunen i høst ble bedt om å fremme forslag til

innsparinger og omstillinger. Dette vil være prosjekter som ut fra en faglig vurdering vil kunne gi størst innsparinger uten at det vil få store negative konsekvenser for tjenestetilbudet.

- 1) Gjennomgang av hele kulturområdet når det gjelder organisering og innhold. Hva er det ønskelig at kulturområdet skal være i Ås? Hvilke kulturaktiviteter kan utføres av frivillige?
- 2) Utrede kommunens organisering av tjenester til barn og unge med sikte på å få bedre tjenestetilbud med dagens ressurser.
- 3) Gjennomgå Ås kommunes seniortiltak med sikte på å halvere kostnadene, samtidig som Ås kommune fortsatt skal ha minst like gode seniorpolitiske ordninger som andre Follo kommuner.

EIENDOMSSKATT PÅ BOLIG

Eiendomsskatt er et alternativ til å redusere i tjenestetilbud og redusere eller utsette nødvendige investeringer. Rådmannen vil derfor anbefale at det i 2015 startes et arbeid for å vurdere skattegrunnlaget for eiendomsskatt med sikte på at det kan innføres eiendomsskatt på bolig fra og med 2016. Inntektene fra eiendomsskatten bør ikke innføres for å finansiere ordinær drift, men vil være nødvendig for å dekke ekstraordinære kostnader knyttet til økt befolkningsvekst. Innføring av eiendomsskatt på boliger vil gjøre kommunen i stand til bære økte finanskostnader knyttet til investeringene.

Ås kommune får for 2015 et veksttilskudd som er innarbeidet i rammetilskuddet på 8 mill. kroner. Finanskostnadene knyttet til investeringene som er innarbeidet i dette handlingsprogrammet vil innbefatte en økning i finanskostnader med nærmere 40 mill. kroner fra 2015 til 2018.

Veksttilskuddet er derfor langt fra nok til å dekke investeringene. Ås kommune må gjøre for å møte befolkningsvekst. Foreløpige analyser viser imidlertid at et skattenivå med laveste skattesats på 2 promille og bunnfradrag vil være

tilstrekkelig til å dekke de ekstraordinære finanskostnadene og de medfølgende driftskostnadene knyttet til nye investeringer.

5 Tjenesteområdene

INNLEDNING

I dette kapitlet beskrives utvalgte målkart, utfordringer, tiltak og budsjett for hvert etatsområde, samt for rådmannens stab og støttefunksjoner.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene *Medarbeidere* og *Økonomi* er beskrevet på etatsnivå, mens utfordringer

og tiltak innenfor fokusområdene *Samfunn, folkehelse og miljø* og *Brukere* er mer detaljert beskrevet på tjenestenivå.

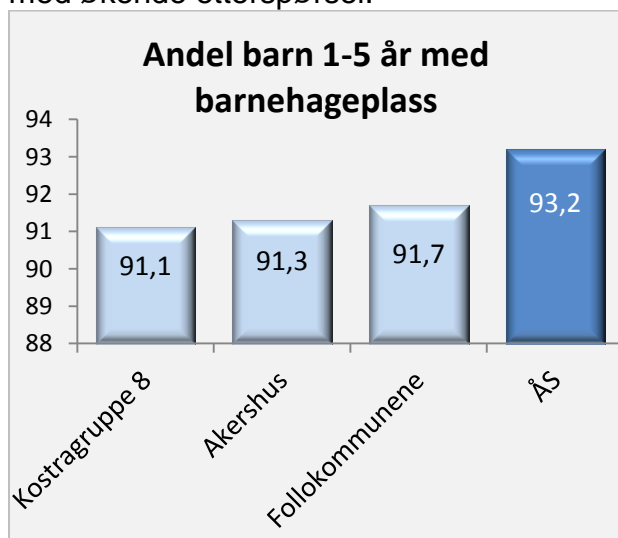
For å få bedre sammenheng i dokumentet, er fokusområdene *Samfunn, folkehelse og miljø* og *Brukere* sett i sammenheng under enkelte tjenesteområder. Dette vil framgå tydelig i overskriftene.

5.1 Kort status – hva lykkes vi med?

OPPVEKST OG KULTUR

God barnehagedekning og effektiv barnehagedrift

Tall fra KOSTRA 2013 viser at Ås kommune har lavere utgifter en gjennomsnittet av alle øvrige grupper vi sammenligner oss med. Kommunen har god barnehagedekning, og har i de senere årene lykkes i å gjøre nødvendige grep for å opprettholde dekningsgraden, samtidig med økende etterspørsel.



Figur 12 viser andel barn med barnehageplass i 2013, Ås sammenlignet med øvrige grupper. (KOSTRA)

Målrettet arbeid i skolene

I skolene arbeides det målrettet for å ivareta læring for barna. Det arbeides systematisk med utvikling av læringsmiljøet, basert på metodikk fra en av de mest omfattende forskningene av hva som virker i læringsprosessen.

Velfungerende PPS-tjeneste

PPS-tjenesten i Ås er velfungerende og har god kompetanse både på individ- og systemnivå.

Godt kulturskoletilbud

Kulturskolen er et attraktivt tilbud for barn og unge i Ås. Skolen har høy status og brukes ofte som mønsterskole for departementet.

God bibliotektilbud

Med flyttingen av Nordby filial til Vinterbro senteret har den nordre delen av kommunen fått en ny kulturarena.

HELSE OG SOSIAL

God omstillingsevne

Ås kommune har møtt samhandlingsreformen og nye regelverk på en god måte. På de fleste områder har kommunen opprettholdt et godt tjenestetilbud for brukere og pasienter.

Effektivisering

Mange av tjenesteområdene behandler i dag flere brukere med samme mengde ressurser. Det gjennomføres kontinuerlig effektiviseringsprosjekter og utvikling i forhold til å ta i bruk ny omsorgsteknologi.

Styrket kompetansen

Kommunen har lyktes med å styrke kompetansen spesielt i forbindelse med samhandlingsreformen med årlige kompetansemidler fra fylkesmannen, jf. Kompetanseløftet 2015.

TEKNIKK OG MILJØ

Bedre oversikt over vedlikeholdsbehov

Det er gjennomført en stor kartlegging av tilstanden til kommunale bygg. Kartleggingen er et viktig grunnlag i arbeidet som nå iverksettes.

Vurdering av økt skolekapasitet

Det er gjennomført mulighetsstudier for utvidelsen av Rustad og Solberg skole.

Avløp og overvann

Økt fokus på lokal overvannshåndtering, samt etablering av separat system medfører at belastningen på våre sentrale renseanlegg vil holdes stabil, og til dels reduseres, på tross av befolkningsveksten.

SENTRALADMINISTRASJONEN

Stram økonomisk styring

Stram økonomisk styring har bidratt til at Ås kommune har levert gode netto driftsresultater de senere årene. Enhetene har møtt mye av befolkningsveksten uten tilsvarende økning i rammer og har derfor møtt veksten gjennom omstilling og effektivisering. Ås kommunes samlede disposisjonsfond er økt de senere årene og utgjør nå 76 mill. kroner eller omlag 6,6 prosent av kommunens driftsinntekter. Dette gjør kommunen mer robust til å møte uforutsette hendelser i de kommende år.

Digitalisering

Digitalisering av systemer og prosesser har hatt høy prioritet og Ås kommune er nå langt fremme på dette området.

God ledelsesstøtte og opplæring

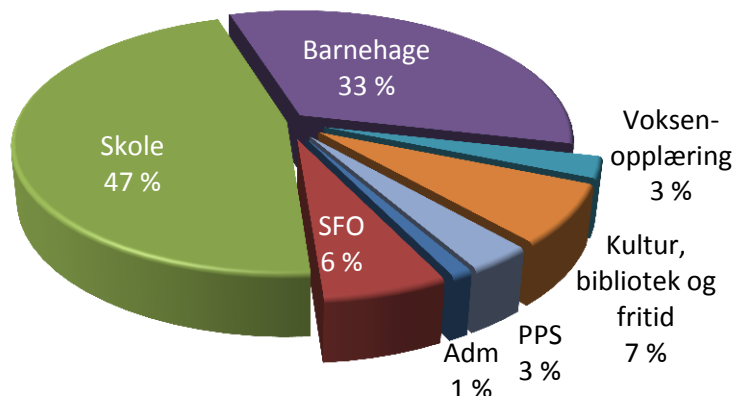
Kommunen har gode rutiner på sykefraværsoppfølging og det gjennomføres hyppige kurs og opplæringsøkter for ledere på ulike tema.

Helsebringende tiltak

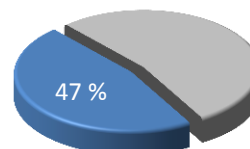
ÅRA (Ås regelmessig aktivitet) tilbyr tiltak og aktiviteter som fremmer helse, samhold og trivsel på tvers av enheter. *Freskuka* er et årlig folkehelseiltak som sentraladministrasjonen bistår i. Tiltaket bidrar positivt for kommunens omdømme og for samarbeidet med NMBU.

5.2 Oppvekst og kultur

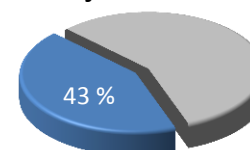
Fordelingen av årsverk



Andel av kommunens årsverk



Andel av budsjett 2015



Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet *medarbeidere*

Utfordringer

Pedagogisk kompetanse i barnehagene

Barnehagene er lovpålagt å ha et maksimum antall barn pr. barnehagelærer. Antall pedagoger med godkjent utdanning har sunket fra 88,2 prosent i 2012 til 82 prosent i 2013. Det er tilbake på omtrentlig samme nivå som i 2010.

Et viktig tiltak for å øke andelen pedagogstillinger har vært kommunens stipendordning. Fra 2008 og fram til høsten 2014, har 23 personer i kommunale og ikke-kommunale barnehager fått utdanningsstipend med inntil kroner 50 tusen per år, for å ta førskolelærerutdanning på deltid. Tolv av disse har til nå fullført utdanningen.

Rekruttering og kompetanseutvikling i skolene

Det må arbeides med virkemidler som bidrar til at personer med god fagkompetanse og god pedagogisk kompetanse rekrutteres. Det er særlig mangel på allmennlærere.

Det er for 2015 foreslått å avsette 1 mill. kroner til kommunens andel i det i det statlige videreutdanningsprogrammet for lærere.

For skoleåret 2014 -15, deltar 13 lærere.

Tiltak i 2015

- Følge opp kommunens felles kompetanseplan for barnehager og skoler.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet *økonomi*

Utfordringer

Beregning av tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Ås kommune er forpliktet til å sørge for likeverdig behandling av alle barnehager i kommunen. Ås kommune har vedtatt at de ikke-kommunale barnehagene i Ås får tilskudd på like vilkår som de kommunale barnehagene. Det har gjennom flere år vært vanskelig å beregne korrekt tilskudd til ikke-kommunale barnehager.

Fra 2015 gjelder nye beregningsregler for utregning av tilskuddet. Det skal tas utgangspunkt i regnskapstallene for 2013, og ikke budsjettall som tidligere. Hensikten med endringen er å gjøre tilskuddet mer forutsigbart for de ikke-kommunale barnehagene og lettere å administrere for kommunene.

Skolene – fordeling av budsjettmidler

Skolene får tildelt midler med bakgrunn i antall elever (stykkprisfinansiering). Den

økonomiske fordelingen mellom barne- og ungdomsskolene har ikke vært optimal de siste årene. Det ble i 2014 gjort enkelte endringer i fordelingsmodellen mellom barne- og ungdomsskolene. Modellens prinsipper valgte imidlertid rektorene å beholde.

SFO

Tiltak for å vurdere økonomi og innhold i skolefritidsordningene ble igangsatt i 2013. Arbeidet fortsetter også inn i 2015.

Innsparingstiltak – reduksjon i tjenestetilbudet

Det er innarbeidet besparelser med over 5 mill. kroner i 2015. Detaljert oversikt over disse framgår av vedlegg 1. Oppvekst og kultur vil i 2015 gjennomføre de innarbeidede tiltakene og redusere i tjenestetilbudet. Innsparingen vil gjennomføres i dialog med enhetene.

Tiltak i 2015

- Gjennomgå økonomi, organisering og innhold i skolefritidsordningene.

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 7. Budsjettrammer og endringer 2015-2018. (Tall i tusen)

	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014	334 560	334 560	334 560	334 560
Vedtatte endringer, jf. HP 2014-17	2 092	3 312	2 718	2 718
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2014-17	336 652	337 872	337 278	337 278
B. Konsekvensjusteringer	25 219	26 172	26 766	27 111
C. Nye tiltak og omprioriteringer	152	152	152	152
D. Nye besparelser	-5 253	-5 755	-5 755	-5 755
E. Netto endringer i kommunestyrets vedtak	2 736	2 926	2 926	2 926
Ramme 2015-2018	359 506	361 367	361 367	361 712

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 1.

5.2.1 Barnehager, skoler og pedagogisk psykologisk senter (PPS)

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet – *Samfunn, folkehelse og miljø*

Tabell 8. Målkart for barnehage og skole, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Levende lokaldemokrati og samfunnsliv	Elevdemokrati og medvirkning 10. trinn*	Elevundersøkelsen	3,0	3,0	2,5
Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse	Trivsel 7. trinn*	Elevundersøkelsen	4,4	4,5	4,4
	Trivsel 10. trinn*	Elevundersøkelsen	4,2	4,5	4,3
	Mobbing på skolen 7. trinn*	Elevundersøkelsen	1,3	0	0
	Mobbing på skolen 10. trinn*	Elevundersøkelsen	1,4	0	0
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Energiforbruket i skolene (KWt/m ²)	Registrering ved kommunen	148	145	165
	Energiforbruket i barnehagene (KWt/m ²)	Registrering ved kommunen	144	145	165

* Måleindikatoren blir omtalt i tilstandsrapporten for skolene.

Utfordringer

BARNEHAGE

Barnehagens fysiske miljø

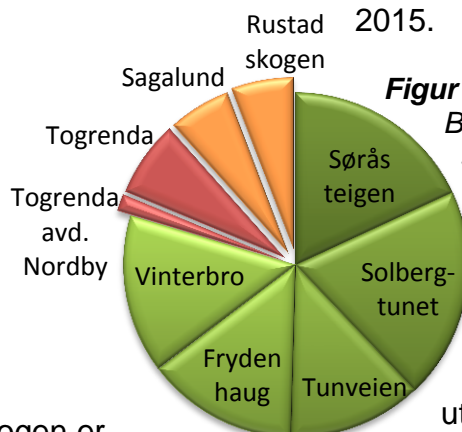
Det er 8 kommunale barnehager i Ås. Barnehagenes alder og tilstand er svært varierende, fra nye bygg til bygninger som bør totalrehabiliteres.

Figuren til høyre sammenligner de kommunale barnehagene på bakgrunn av antall barn. De tre minste barnehagene er i dårligst forfatning:

- Sagalund og Rustadskogen er delvis oppgradert men trenger fortsatt oppgradering.
- Togrenda har stort behov for oppgradering.

Barnehagedekning

Barnetallet i Ås er økende. Solbergtunet barnehage er bygget ut med 3 nye avdelinger og barnehagen vil ha omtrent 160 plasser når alle avdelinger er åpnet. Den siste avdelingen åpner i august 2015.



Figur 13.

Barnehagene fordelt etter størrelse, målt i antall barn

Investeringsbehov framover

Nye befolkningsprognoser fra Kompas viser at det i Ås nord blir behov for ca. 70 flere barnehageplasser utover utvidelsen av Solbergtunet barnehage, forutsatt 100 % dekningsgrad. Kommunestyret har i sak 49/13 vedtatt at Solbergtunet barnehage skal bygges ut til en 8-avdelings barnehage med plass til 160-170 barn.

Når Solbergtunet barnehage stod ferdig, skulle man ta stilling til hva man gjorde med de midlertidige barnehageplassene på Nordby. Prognosene viser at det vil være behov for disse barnehageplassene i årene framover, men grunnet «det gule husets» tilstand vil det ikke være mulig å bruke bygget fra sommeren 2015.

Revidering av barnehagebehovs-planen var oppe til politisk behandling i november 2014. Det ble vedtatt å bygge ny barnehage med 160 plasser ved Dyster Eldor. Barnehagen skal stå ferdig i 2017.

I tillegg ble det vedtatt at ny barnehage med 100 - 160 plasser skal bygges ved idrettsplassen på Nordby. Regulering av tomt og planlegging av ny barnehage starter innen 2016.

Dekningsgraden i barnehagene

Anbefalt gjennomsnittlig dekningsgrad har variert mellom 95 og 100 prosent. De siste par årene har kommunen hatt noen ledige barnehageplasser etter hovedopptaket, og foreldre har kunnet få barnehageplass til sine barn etter forholdsvis kort tid på ventelisten. Det ser derfor ut til at en dekningsgrad på om lag 95 prosent er tilstrekkelig i Ås. Tall fra KOSTRA viser at andelen barn 1- 5 år i Ås med barnehageplass var 93,2 prosent i 2013. Kommunen har i dag ca. 50 barn fra andre kommuner i de ikke-kommunale barnehagene. Det er færre barn fra Ås kommune som går i barnehager i andre kommuner.

SKOLE

Kapasitetsutfordringer og investeringsbehov framover

I 2014 ble det vedtatt at Solberg skole skal bygges ut til en 2-parallell skole.

Gjeldende skolebehovsplan ble vedtatt våren 2012. Det ble høsten 2014 lagt fram en sak om framtidig utbygging og bruk av skolene i Ås. Fram til 2030 må Ås kommune opprette 450 nye skoleplasser i sentrumsområdet for barn 6-12 år og 80 plasser for aldersgruppen 13 – 15 år. Rustad skole bygges ut til en 4-parallell skole og det utredes videre (som vedtatt av kommunestyret 18.6.2014) om Åsgård skole skal flyttes eller bygges ut.

Paviljong 2 på Åsgård skole rives og erstattes av et midlertidig modulbygg i 2 etasjer for å avhjelpe elevtallsveksten inntil Rustad skole står ferdig utbygget. Videre må det utredes om det kan foretas mindre ombygginger på Ås ungdomsskole for å møte økning i elevtall fra begynnelsen av 2020-tallet.

Tiltak i 2015

- Planlegging av ny Solberg skole.
- Planlegge utbygging av Rustad skole til 4-parallell skole.
- Rive paviljong 2 og sette opp 2-etasjes modulbygg på Åsgård skole.
- Utrede hvor Åsgård skole skal lokaliseres.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet – *Brukere*

Tabell 9. Målkart for barnehage og skole, fokusområdet *Brukere*. For ytterligere resultater for skole henvises det til den årlige tilstandsrapporten.

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Grunnskolepoeng	Skoleporten	41,3	43	41
	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	KOSTRA	6,1 %	7 %	8 %
	Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer	KOSTRA	14,1 %	15 %	16 %
	Elevenes nærvær på ungdomsskolen	Registrering ved kommunen	95,2 %	97 %	96 %
	Dekningsgrad av tjenesten	Andel barn 1-5 år med Barnehageplass	93 %	95 %	93 %

Utfordringer

INNLEDNING

For å lykkes som barnehage- og skoleeier må kommunen sikre:

- Synlig læring og utvikling for alle barn og unge.
- Skape helhet og sammenheng i hele organisasjonen.
- At barn og unge opplever helhet og sammenheng i sin læring.

Barnehagene og skolene i Ås skal være en lærende organisasjon i kontinuerlig utvikling med gode overganger mellom virksomhetene. Organisasjonen skal gjennom struktur, planer og felles strategier sikre helhet og sammenheng i opplæringsløpet. De valg som gjøres skal gjøres etter pedagogiske vurderinger og grundige prosesser, som igjen skal føre fram til at vi sikrer at barn og unge har synlig læring og utvikling.

Å styrke samarbeidet mellom barnehage og skole er et viktig satsningsområde i regjeringens kvalitetsmeldinger. I nasjonale styringsdokumenter slås det fast at

barnehage og skole skal samarbeide til barnets beste.

I 2014 ble det lagt fram en ny felles strategisk plan for barnehagene og skolene, gjeldende for perioden 2014 - 2017. Arbeidet med innholdet i planen vil fortsette i 2015.

BARNEHAGE

Krav til barnehagene

Slik det er definert i § 1 i Barnehageloven er formålet med barnehagen å ivareta barnas behov for lek og omsorg i samarbeid med hjemmet og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

SKOLE

Krav til skolene

Formålet for opplæringen, slik det er definert i § 1-1 i opplæringsloven, legger vekt på at opplæringen skal gi alle barn og unge kunnskaper, holdninger og verdier som gjør dem i stand til å mestre sitt eget liv og delta i arbeids- og samfunnslivet. Opplæringen som gis skal tilpasses elevenes forutsetninger og behov, slik at alle får like muligheter til å utvikle sine

evner og interesser. Grunnet strammere budsjetter er det mindre midler til å drive forebyggende arbeid/tidlig innsats. Dette kan gi seg utslag i at flere elever vil trenge spesialundervisning.

Elevfravall i videregående skole

En av de store utfordringene er å sikre at så mange elever som mulig fullfører videregående skole. Det er færre fra Ås kommune som begynner i videregående opplæring enn gjennomsnittet i landet.

NyGIV (Ny Gjennomføring I Videregående) var en samling tiltak som er igangsatt av regjeringen for å få ned antall elever som faller fra i videregående skole. Den statlige prosjektperioden var over ved årsskiftet 2013/14. I Ås er intensivundervisningen for utvalgte elever både for 8., 9. og 10. trinn på begge ungdomsskolene opprettholdt noen uker hvert år.

Elevenes nærvær på skolen

På ungdomsskolene er det i dag et nærvær blant elever på skolen på 95,2 prosent. Det burde vært måltall på 100 prosent nærvær, men det er urealistisk å tro at alle elever vil være til stede hver dag. På alle trinnene er det enkelte elever som har ekstremt stort fravær på grunn av sykdom - enten fysisk eller psykisk. Skolene er oppmerksomme på skolevegrere. PPS har utarbeidet en skolevegringsplan for å følge opp denne gruppen.

I tidligere skoleår har det vært for mange som søkte fri for å dra på ferie. Det foreligger fra inneværende skoleår nye retningslinjer for å søke seg fri i undervisningsperiodene. Det vil si at det blir strammet inn på elevenes muligheter til å søke seg fri i undervisningsperioder.

Ungdomstrinn i utvikling

Det er en nasjonal satsing med tilbud om støtte til lokalt utviklingsarbeid i klasseledelse, regning, lesing og skriving. Satsingen har tre sentrale virkemidler -

skolebasert kompetanseutvikling, lærende nettverk og pedagogiske ressurser.

Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass.

Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid.

Alle skoler med ungdomstrinn fikk i perioden 2013-2017 tilbud om å delta i 3 semestre. Ås ungdomsskole og Nordbyttun ungdomsskole deltar i perioden høsten 2014 til jul 2015. Begge skolene har valgt lesing og klasseledelse som tema.

Kvalitet i skolen - Synlig læring

En annen sentral utfordring i skolen, er å måle effekten av pedagogisk arbeid. Det settes ofte i gang tiltak for elevene som man tror virker, men uten at tilstrekkelig kunnskap om faktisk gevinst.

I Ås kommune har vi i flere år arbeidet med å ta i bruk metodikk basert på forskning som er gjort om hva som faktisk virker i skolen for å forbedre læring. Tiltakene i Ås kommune er basert på John Hatties forskning og metodikk. Forskning som Hattie har sammenholdt i sine studier, viser tydelig at elever med god kompetanse i egenvurdering, og som har høye forventninger til egen læring, viser best læringsresultater. Dette gjelder både resultater og den enkelte elevs progresjon.

I 2014 er det arbeidet med denne metodikken. Med utgangspunkt i Hatties anbefalinger har skolene gjort et undersøkelsesarbeid og ut fra dette utarbeidet målrettede tiltak.

I 2015 vil målrettede tiltak iverksettes på den enkelte skole. Effekten av tiltakene vil vurderes jevnlig og justeres underveis. En ressursgruppe med representanter fra

skolene og PPS har ledet og koordinert arbeidet.

Kommunens tenkning er i tråd med Utdanningsdirektoratets anbefalinger om bedre vurderingspraksis og et tydeligere læringsfokus.

IKT – behov for nytt utstyr

Satsningen innfor IKT må videreføres og styrkes. En må sikre en jevn utskifting av dagens utstyr og økning av antall arbeidsstasjoner til elevene. Det er helt nødvendig for å oppfylle Ås kommunes plan for digitale ferdigheter. (<http://as.iktplan.no>).

I Ås kommune er det utfordringer knyttet til å gjennomføre de IKT-baserte prøvene i lesing, regning og engelsk, samt de frivillige læringsstøttende prøvene i IKT. Årsaken er at det totalt er for få maskiner, eksisterende maskiner tilfredsstillende ikke dagens krav, eller at IKT-infrastrukturen ikke er tilfredsstillende på skolene. Mange av de eksisterende maskinene må derfor byttes ut og det må en fornying og økning i maskintetthet til på barneskolene.

Det har vært gjennomført prosjekt med bruk av læringsbrett på to av skolene i Ås. Konklusjonen er at en velger å benytte lesebrett som arbeidsstasjon for elever i barneskolen. På sikt ønsker vi å innføre læringsbrett til alle elever i barneskolen da en ser at dette kan gi større pedagogisk gevinst enn hva tradisjonelle arbeidsstasjoner vil gi. Læringsbrett har en kortere oppstartstid og virker i større grad som forutsatt, noe som gjør anvendelse av læringsbrett mer fleksibelt enn hva tilfellet er for tradisjonelle datamaskiner.

De eldste bærbare maskinene på ungdomsskolen må skiftes ut. Målet er en fungerende datamaskin per elev i ungdomsskolen. I 2015 vil en skifte ut et trinn på u-skolene og gi et helt nytt trinn på barneskolen tilgang til læringsbrett.

PPS – PEDAGOGISK-PSYKOLOGISK SENTER Atferdsproblematikk

En av de største utfordringene i skolen er elever med atferdsproblematikk. Det er elever som har problemer innenfor autismespekteret, ADHD og Tourette, vegringsproblematikk, angst, sosiale- og emosjonelle-vansker med bl.a. sinneutbrudd og tilknytningsvansker. Innenfor disse områdene har skolene de største, mest omfattende og ressurskrevende tiltakene.

PPS har en sosialpedagog som primært jobber i Nordby-området. Det har likevel kommet inn flere henvendelser fra skoler i sentrumsområdet som ønsker veiledning og kompetanseheving i arbeid med klassemiljø, klasseledelse, tilpasset opplæring og håndtering av atferdsproblematikk. Da dette er et stort og ressurskrevende område foreslår rådmannen at det bygges opp et ambulerende team i PPS som etter oppdrag, kan jobbe ute i barnehager og skoler. Det er sterke holdepunkter i forskning for at læringsmiljøet er blant de faktorer som har størst innflytelse på så vel elevenes prestasjoner som deres sosiale utvikling og deres samspill med andre elever. Det er en sammenheng mellom gode læringsmiljøer og lite atferdsproblemer. (Kostøl, A., Mausethagen, S. og Nordahl, T. (2009)) Et ambulerende team i PPS vil sammen med barnehager og skoler få mulighet til å bidra på et tidlig tidspunkt, og jobbe systematisk for at den aktuelle problematikken ikke skal utvikle seg negativt. Rådmannen foreslår at det opprettes 3 stillinger som sammen med sosialpedagogen som allerede er ansatt i PPS, utgjør det ambulerende teamet.

Rådgivningstjenester

PPS har en stadig økende pågang av henvendelser. Slik situasjonen er nå har PPS en opphopning av saker som ikke er startet opp med utredning m.m. Dette er bekymringsfullt, og PPS prøver å finne og sette i gang effektiviseringstiltak vedrørende å få startet opp flere saker og få avsluttet flere saker.

2012 – 168 registrerte henvendelser vedr barn og elever

2013 – 223 registrerte henvendelser vedr barn og elever

Med utgangspunkt i at kommunen stadig vokser i antall barn og unge, må PPS gjøre en vurdering i forhold til kapasitet.

Systematisk oppfølging

PPS jobber aktivt med systemarbeid og oppfølging i skoler og barnehager. Felles målsetting i samarbeid med barnehager og skoler er todelt:

1. Redusere antall tilmeldinger ved å delta ute med veiledning.
2. Jobbe tettere med det pedagogiske personalet ute og bistå i forhold til å omsette sakkyndige utredninger til tiltak og følge dem opp.

Høsten 2012 hadde PPS en gjennomgang av anbefalinger av omfang når det gjelder antall timer til spesialundervisning og organisering av undervisningen. Samtidig

ble det sett på skolenes organisering av tilpasset opplæring og spesialundervisning. Dette arbeidet videreføres i 2015.

Organisering

Siden omorganisering i 2003 har det kun vært gjort små endringer i organisasjonen. I løpet av 2015 må det gjennomføres et prosjekt sammen med helse og sosialetaten for å se på om organiseringen av tjenester til barn og unge er optimal.

Med nye kompetansekrav for lærere vil de små skolene ha problemer med å fylle disse kravene. Det må derfor utredes alternative måter å organisere de minste skolene på slik at skolene i Ås står rustet til å møte kompetansekravene.

Tiltak i 2015

- Skolene utarbeider målrettede tiltak for elevenes læring ut fra kartlegging.
- Opprette et atferdsteam som skal følge opp elever med atferdsproblematikk.
- Utrede kommunens organisering av de minste skolene.
- Følge plan for utvikling av digitalkompetanse.
- Utrede kommunens organisering av tjenester til barn og unge i samarbeid med helse og sosial.

5.2.2 Kulturhus, kulturskole, bibliotek og ungdomshusene

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Tabell 10. Målkart for tjenesteområdet Fritidstilbud, kulturskole, bibliotek og kulturhus, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Gode sosiale og fysiske miljøer	Andel barn/unge mellom 5-25 år som er medlem i en forening.	Registrering ved kommunen	66 %	75 %	72 %
	Antall utlån av alle medier fra folkebibliotek per innbygger	Registrering ved KOSTRA	4,0	5,0	4,8
	Antall eksterne arrangementer som får økonomisk støtte/bidrag gjennom arbeidsressurser	Registrering ved kommunen	23	30	25
God tilrettelegging for utvikling av, og deltakelse i, et rikt flerkulturelt lokalsamfunn	Antall språk med tilrettelagt informasjon om kulturlivet og kulturaktiviteter	Registrering ved kommunen	2	10	4
	Antall arrangementer med et uttrykt flerkulturelt formål	Registrering ved kommunen	5	10	4

Tabell 11. Målkart for tjenesteområdet Fritidstilbud, kulturskole, bibliotek og kulturhus, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrækkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Dekningsgrad av tjenester	Registrering ved KOSTRA Kulturskoleplasser i forhold til antall grunnskoleelever	28,5 %	40 %	30 %
	Antall søkere på venteliste til kulturskolen	Registrering ved kommunen	247	0	50
	Antall personer som deltar i flerkulturelle kulturarrangement i regi av kulturskolen (deltaker- og publikumstill)	Registrering ved kommunen	2500	2000	1200
	Antall besøkende på arrangementer i kulturhuset - Kino	Registrering ved kommunen	6013	7000	5000
	Antall besøkende på kulturarrangementer i kulturhuset – Fritidskulturlivet og kommunen	Registrering ved kommunen	6330	7000	6000
	Antall besøkende på kulturarrangementer i kulturhuset – profesjonelle artister	Registrering ved kommunen og ansvarlige arrangører	2775	3000	2500

Utfordringer

Befolkningen i Ås er i stadig endring, både i størrelse, sammensetning og kulturbakgrunn. Dette stiller større krav til mangfold i kulturtilbudet og tilrettelegging for at alle skal føle seg hjemme på møteplasser og i aktiviteter. Et mangfoldig kultur- og fritidstilbud er en sentral faktor for utvikling av trygge, stimulerende og inkluderende oppvekstmiljøer.

En annen viktig faktor er utvikling av gode formelle og uformelle møteplasser. Møteplassene gir en mulighet til å etablere sosiale nettverk, utveksle informasjon og meninger. Det er nødvendig for lokalkulturens vekst og utvikling å være åpen for nye ideer, ny kunnskap og nye måter å organisere samfunnslivet på.

KULTURHUSET

Kulturhuset er en viktig møteplass og aktivitetsarena. Et godt samspill mellom kommunen, private, lag og organisasjoner er avgjørende for å utnytte og videreutvikle potensialet som ligger i kulturhuset – både for å tilby et variert kulturtilbud og utleievirksomheten.

Det første årets drift har vist at det er utfordrende å få innbyggerne til å bruke de tilbud kommunen har i huset.

Gjennom året er programmet som opprinnelig ble planlagt justert. Det vil fortsatt være slik at det tar noe tid å innarbeide en programprofil, og få publikum til i større grad å benytte seg av husets forskjellige kulturtilbud. Det er lagt opp til en evaluering av virksomheten i 2015.

Hovedbrukeren på utleie er fortsatt Ås kommune, med både politisk og administrativ møtevirksomhet. Ås kommune bruker lokalene i 70 prosent av den totale brukstiden.

Det siste årets drift har vist at selve bygget har mangler i forhold til bruken.

Mest dramatisk er problemer med å få tilfredsstillende temperatur i kinolokalet gjennom lengre kuldeperioder, samt at deler av bruksarealet i bygget ikke har ventilasjon.

I tidligere saksframlegg som omhandler kulturhuset er det signalisert at det er behov for ytterligere investeringsmidler. Det er utarbeidet et forslag til prioritert plan for oppgradering.

Tilstandsrapport - status for Ås kulturhus, kinoteatret teater – og kinoteknikk., - med forslag til oppdateringer av 20.02.2012». Som bakgrunn for øvrig er kommunens egne vurderinger og tilbakemeldinger fra brukerne gjennom det siste årets drift. Ved ansettelse av fagpersoner på lyd-, lys- og kinodrift er det et betydelig bedre grunnlag for å kunne gjøre vurderinger, samt komme med forslag til effektive løsninger.

Det er et godt stykke igjen før huset når en minimumsløsning. Dette innebærer at kommunen ikke kan gi brukerne de tekniske løsningene som de forventer å få, og som gis i tilsvarende hus i nærområdet. For lokale aktører/brukere betyr det ofte ekstrakostnader, da det må leies inn teknisk utstyr som ikke er på «huset». Mangelfulle tekniske løsninger krever en større arbeidsinnsats for gjennomføring av hvert arrangement.

Andre kulturarenaer

Det er også viktig å legge til rette for kulturaktiviteter andre steder i kommunen enn i Ås sentrum. Lokale kulturhus, samfunnshus og skolene er viktige arenaer i denne sammenheng.

17. mai-arrangementer, julegrantenning, Åsmart'n, Kulturdagene i Ås er type arrangementer som er årvisse og virker samlende og identitetsskapende for Ås-bygdas innbyggere.

Denne type arrangement bør det satses videre på i årene framover.

UNGDOMSHUSENE

Klubbene i Ås har dels ulike forutsetninger, og det er mulig for ungdom å bruke dem om hverandre. Tilbudene utvikles og forstås som dels komplementære, ikke to like tilbud på to forskjellige steder. Rudolf har nærhet til ungdomsskolen, ingen nærliggende videregående skole eller sentrumsfunksjoner. Her er det primært å arbeide med tradisjonell klubbdrift i tett samarbeid med ungdomsskoleelevene, samt delta i lokale prosjekter. Midtgard ligger i Ås sentrum og har lokaler som gir forutsetninger for scenisk produksjon. Der er det også videregående skole. Gjennomsnittet av brukergruppa er eldre ved Midtgard enn ved Rudolf.

Ungdomshusene prioriterer opplærings- og motiveringstiltak for at ungdom skal kunne bidra mer i initiering og gjennomføring av aktiviteter. Begge klubber har fokus på kafé- og ettermiddagsåpent.

KULTURSKOLEN

Kulturskolen skal gi mulighet for at barn skal kunne få en grunnleggende undervisning innenfor de ulike kunststartene. Samtidig skal de elevene som har kapasitet og vilje til det kunne fordype seg videre på sine områder. Kulturskolen ønsker å bidra til å ta vare på de kulturelle tradisjonene, samtidig som undervisnings-tilbudet også skal reflektere de nyere kunst- og kulturuttrykkene.

Undervisningstilbud

Innenfor dagens rammer er det en utfordring for kulturskolen å kunne gi elever et rikt og omfattende breddetilbud, samtidig som man gir mulighet for fordypning i forhold til den enkeltes behov. Kulturskolen har lange ventelister til en del av fagene og mange søkere må vente i flere år på plass. Det trengs økt budsjett-ramme for å kunne ivareta behovet.

Lokaler

Kulturskolen har gode undervisningslokaler for de fleste av sine tilbud. Likevel er det dårlige undervisningsforhold for fagene teater og dans, og kulturskolen har behov for tilrettelagte lokaler for disse fagene. Utfordringen er spesielt stor for dansefaget, hvor lærere og 300 elever mangler lokaler som passer for virksomheten.

- Det er behov for å disponere lokaler på Nordby for å etablere en felles kulturarena med skolene, ungdomshuset og kulturlivet der.

Ås internasjonale kultursenter

Ås internasjonale kultursenter har vært drevet som prosjekt i kulturskolen gjennom fire år med stor suksess. En basisøkonomi for ledelse og grunntilbud må innarbeides i budsjettet for å sikre kontinuitet i arbeidet og sikre tilgangen av eksterne midler til formålet.

Barnekor i Nordby

Kulturskolen har avtaler fra 1990-tallet om å holde dirigenter for blant annet korps og kor. Det er nå et ønske om å starte barnekor i Nordby. Dersom de skal få samme betingelser som Ås barne- og ungdomskor må det bevilges en kvart stilling til dette.

BIBLIOTEKTJENESTEN

Biblioteket skal være en sentral møteplass for alle innbyggerne i Ås. Det er viktig at tjenesten utvikles i tråd med tilgjengelige medieressurser, og de behov og forventninger brukere har til et moderne folkebibliotek. Spesielt barn og innbyggere med flerkulturell bakgrunn bruker biblioteket aktivt og tilbudet til disse bør bli enda bedre.

Bibliotekene og brukerne

Ås kommune har nå to lyse, tjenlige biblioteklokaler som ramme rundt sin virksomhet. Bibliotekene skal yte gode tjenester til brukerne, og utvikles i tråd med de ønsker og behov som kommer til uttrykk i sitt lokalmiljø. Innhold, profil og utforming vil være ulik for de to bibliotekene, men brukerne skal møte samme høye standard på tjenestene.

Formidling

Ås bibliotek har et godt rykte når det gjelder formidling. Det gjelder å ta vare på og utvide denne kompetansen til også å gjelde digital formidling.

ÅS LOKALHISTORISKE ARKIV

Ås lokalhistoriske arkiv har en rikholdig samling av avlevert materiale fra privat/ og foreningsarkiv. Disse er vitnesbyrd om et sterkt og aktivt lokalsamfunn, og er viktige for å beholde og bygge lokal identitet i en tid med store endringer.

Tiltak i 2015

- Gjennomgang av kulturområdet når det gjelder organisering og innhold. Hva er det ønskelig at kulturområdet skal være i Ås?

Kulturskolen

- Etablere prosjektet «Syngende kommune».
- Utvikling av kulturarenaen og kulturtilbudet i Nordby.

Kulturhuset

- Evaluere kulturhuset når det gjelder organisering, bruken, innholdet og det tekniske.
- Utvikle ungdomshusene.

Bibliotektjenesten

- Styrke innhold og tjenester i de to bibliotekavdelingene og utnytte samarbeidet mellom dem.
- Ha et enda sterkere fokus på formidling og personalets funksjon i denne.

Ås lokalhistoriske arkiv

- Øke fokus på formidling av lokal historie.

5.2.3 Voksenopplæring

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere

Tabell 12. Målkart for tjenesteområde Voksenopplæring, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat*	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Antallet personer med rett/plikt til norskopplæring som oppfyller plikten sin i løpet av tre år	Registreringer i NIR	Usikre måletall	100 %	75 %
	Antallet personer som gjennomfører Norsk språkttest (ny ordning) i løpet av tre år	Registreringer i NIR	Ikke relevant foreløpig	100 %	75 %
	Antallet asylsøkere som benytter tilbud om norskopplæring inntil 250 timer	Registreringer i NIR	70 %	75 %	70 %
Avklare forventnings-nivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/serviceerklæringer	Registrering ved kommunen	2	5	4

Utfordringer

LOKALER

Voksenopplæringscenteret er lokalisert i 2.etg i Moerveien 10. Lokalene er lite hensiktsmessige for undervisning. Dårlig innelima, stedvis dårlig belysning og lite hensiktsmessig utforming av klasserom, gjør skolehverdagen utfordrende. Ved heisstans er det også en utfordring å frakte rullestolbrukere ned trappa. Lokalene er dårlig vedlikeholdt og det er flere provisoriske løsninger.

GRUNNSKOLE

Stadig flere som flytter til Ås mangler helt eller delvis grunnskoleutdanning fra hjemlandet. Disse har krav på opplæring. Det er kommunens ansvar at aktuelle brukere får et tilstrekkelig tilbud. Når innflytterne også mangler ferdigheter som morsmålslesere, stiller det nye krav til voksenopplæringscenteret. I tillegg til lovpålagt opplæring på grunnskolen område har kommunen ansvar for realkompetansevurdering på grunnskolenivå. Utfordringen til voksenopplæringa er å kunne gi voksne

innbyggere nødvendig basiskompetanse, slik at de kommer inn på videregående skole eller har tilstrekkelig grunnleggende ferdigheter til å klare seg i samfunns- og yrkeslivet.

INTRODUKSJONSPROGRAMMET

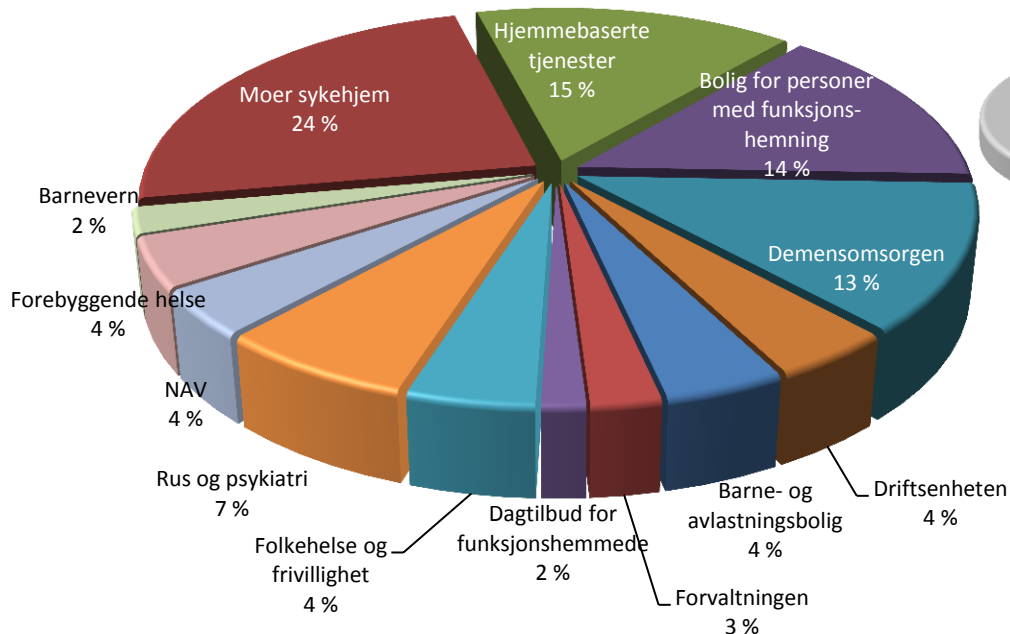
Denne tjenesten ble overført til Nav sammen med flyktingetjenesten 1.1.2013. De fleste tiltakene (først og fremst norskopplæring) finner fortsatt sted på VO. Det er derfor viktig med tett samarbeid med Nav. Utfordringen er å gi et best mulig og mest mulig individuelt tilpasset program til hver enkelt deltaker. Det er også avgjørende for tilbudet at det ikke er noen tvil om hvordan ulike tiltak finansieres.

Tiltak i 2015

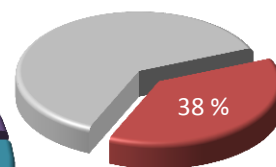
- Utarbeide et system for synlig læring, med blant annet elevundersøkelser og skolevandring.
- Styrke eget tilbud når det gjelder opplærings på grunnskolen område og integrere det med tiltak i introduksjonsprogrammet.

5.3 Helse og sosial

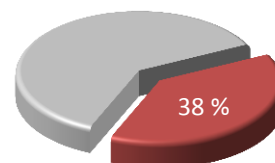
Tjenesteområder i Helse og sosial, fordelt på antall årsverk



Andel av kommunens årsverk



Andel av budsjett 2015



Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet *Medarbeidere*

Utfordringer

Innledning

Fra 1.1.2012 trådte ny lov om folkehelse og ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester i kraft. I tillegg til den demografiske utviklingen og en generell befolkningsvekst, gir dette utfordringer og stiller større krav til helsefaglig kompetanse og bemanningsstyrke.

De ansatte er den viktigste ressursen kommunen har. Å lykkes med rekruttering og beholde fagutdannet og kompetent arbeidskraft er en viktig oppgave for etaten. Sentralt i denne prosessen er helhetlig lederskap, fokus på kompetanseutvikling og strategisk kompetansestyring.

Økt press på tjenestene

Antall brukere av pleie-, omsorg- og rehabiliteringstjenester vil fortsette å øke i løpet av handlingsplanperioden. Det vil bli en vekst av eldre og flere oppgaver for kommunen. Stadig nye oppgaver i kjølvannet av samhandlingsreformen fører til et mer spesialisert tjenestebehov som krever økt medisinsk og sykepleiefaglig spisskompetanse.

Kompetanseutvikling

Det blir ny oppstart av videreutdanning i fornyet eldreomsorg og alderspsykiatri i praksis. Dette er et samarbeid mellom kompetansehjulet i Follo og høyskolen i Oslo og Akershus. Det utarbeides i tillegg årlig kompetanseutviklingsplaner avdelingsvis, enhetsvis og for hele etaten, og kommunen søker - og får øremerkede kompetansemidler til gjennomføring hvert år, jf. *Kompetanseløftet 2015*.

Sykefraværsoppfølging

Sykefraværsoppfølging og oppfølging av IA avtalen er en fortsatt omfattende og tidkrevende prosess. Det er kontinuerlig et økende behov for å forebygge vold og trusler i arbeidsmiljøet. Aktuelle enheter i kommunen deltar regelmessig på opplæring i forebygging og takling av utfordrende adferd, samt viderefører kunnskapen i enhetene.

Det gjennomføres medarbeidersamtaler/ ledersamtaler, kompetansekartlegging og medarbeiderundersøkelser som følges opp med tiltaksplaner.

Tiltak i 2015

- Bidra til å videreutvikle tiltak og ordninger som gjør at kommunen kan møte stadig nye behov i kjølvannet av samhandlingsreformen.
- Følge opp planen Strategisk kompetansestyring.
- Stimulere ansatte til kompetanseheving gjennom å videreføre stipendordningen for ansatte som ønsker å gjennomføre syke- eller vernepleierutdanning, samt å videreutdanne ansatte i tråd med kompetanseutviklingsplanene.
- Besette vakante stillinger med fagpersoner.
- Bruke tiltak som kan redusere deltidsstillinger.
- Søke veiledning/kurs og opplæring for å kunne minimalisere forekomst av vold og trusler.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet *Økonomi*

Utfordringer

Innledning

En stor del av Helse og sosialetatens tjenestetilbud krever døgnkontinuerlig drift hele året. Økonomisk forutsigbarhet og kontroll er utfordrende fordi sikkerhetshensynet til brukere og medarbeidere krever tilpasninger i driften når tjenestebehov, brukergrupper eller tilgjengelige ressurser endres.

Fravær

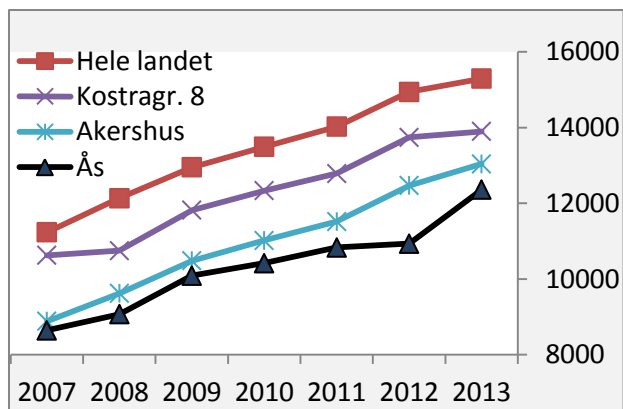
For å ivareta medarbeidere og pasienter/brukeres sikkerhet må i utgangspunktet alt fravær dekkes opp med kvalifiserte vikarer, men kommunen har svært begrensede budsjetter for variabel lønn.

Samhandlingsreformen har også medført at kommunen i større grad er avhengig av økt kompetanse, noe som også gir behov for mer kvalifiserte vikarer som er dyrere i drift.

Befolkningsvekst

Befolkningsveksten, og den demografiske utviklingen med stadig flere eldre, fører til økt belastning på store deler av tjenestetilbudet i helse og sosial. Det er også stadig vekst av unge mennesker som trenger boliger og tilrettelagte tjenester.

For å møte de utfordringene som reformen og befolkningsveksten innebærer, har det vært behov for økte ressurser og kompetanse. Økningen i ressursbruken samsvarer likevel ikke med økningen i det brukerantall som skal betjenes. Dette stiller krav til en kontinuerlig effektivisering og et økt press på tjenestetilbudenes kapasitet og kvalitet.



Figur 14. Utviklingen i netto driftsutgifter pr. innbygger til pleie og omsorgstjenester 2007-2013. Ås er sammenlignet med andre. (KOSTRA)

Figur 14 viser at Ås kommunes utgifter økte vesentlig i 2013. Dette kan forklares med at Ås kommune ikke hadde tilsvarende vekst i 2012 som øvrige grupper. Utgiftsøkning som følge av samhandlingsreformen har først hatt markant virkning i 2013.

Endringer i brukergrupper:

Helse og sosial har en varierende brukergruppe med sterke rettmessige krav knyttet til grunnleggende menneskelige behov. Dette gjør det utfordrende å ha total

økonomisk kontroll, spesielt med tanke på sosialhjelp, plasseringer i barnevernet, brukerstyrt personlig assistent (BPA), nye brukere og nyinnflyttede ressurskrevende brukere.

Tiltak i 2015

- Kontinuerlig vurdere tjenestenivået på Ås kommunes helse- og sosialtjenester. Gjennomføre prosjekt hvor en ser på vedtakstid / mengde og timeverk i enhetene.
- Arbeide kontinuerlig for å unngå avvik i forhold til budsjett. Bruke månedsrapportering for å sikre kontinuitet og oversikt, samt regulering innad i budsjett ved behov.
- Gjennomføre et prosjekt som skal utrede interkommunalt samarbeid i Follo når det gjelder rus og psykisk helsearbeid sett i sammenheng med samhandlingsreformen. Prosjektet har blant annet mål om å identifisere samhandlingsgevinster.
- Videreutvikle et tettere samarbeid med kommunens økonomiavdeling.

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 13. Budsjettrammer og endringer 2015-2018. (Tall i tusen)

	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014	303 000	303 000	303 000	303 000
Vedtatte endringer, jf. HP 2014-17	-2 022	3 332	8 747	8 747
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2014-17	300 978	306 332	311 747	311 747
B. Konsekvensjusteringer	8 217	3 752	21 502	21 502
C. Nye tiltak og omprioriteringer	2 929	3 109	2 399	2 299
D. Nye besparelser	-4 563	-4 563	-4 563	-4 563
E. Netto endringer i kommunestyrets vedtak	-550	-550	-1 250	-1 250
Ramme 2015-2018	307 011	308 080	329 835	329 735

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 2.

5.3.1 Pleie og omsorg

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Tabell 14. Målkart for tjenesteområdet Pleie og omsorg, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Energiforbruket på Moer sykehjem (KWt/m ²)	Registrering ved kommunen	248	245	285

Tabell 15. Målkart for tjenesteområdet Pleie og omsorg, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Dekningsgrad av tjenester	Registrering ved Kompas	19 %	25 %	16,5 %
		Institusjonsplasser i forhold til aldersgruppe 80 år +			
	Saksbehandlings-tid /svartid minst like god som lov krever	Registrering ved kommunen	3 uker	3 uker	3 uker
		Forvaltningsenheten			
Antall påklagde vedtak som er omgjort av fylkesmannen	Registrering ved kommunen	0	0	2	
	Forvaltningsenheten				
Antall brukere pr. plass i løpet av et år.	Registrering ved kommunen	10,15	12	10	
	Korttids- /avlastnings-opphold				
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/ serviceerklæringer	Alle skal oppdateres årlig	100 %	100 %	95 %

Utfordringer

ET JEVNT ØKT PRESS PÅ TJENESTENE

De senere årene har det vært en betydelig vekst i antallet brukere som har behov for pleie- og omsorgstjenester, denne veksten vil fortsette. Samtidig har at innbyggerne har stadig flere rettigheter og kommunen flere plikter. Når økende brukerantall endringer i lovkrav ikke kompenseres med tilsvarende ressursforsterkning, medfører dette kontinuerlig effektiviseringsarbeid, men også nedjusteringer i tjenestetilbudenes kapasitet og kvalitet.

SAMHANDLINGSREFORMEN OG NYE LOVVERK

Kommunen får stadig nye oppgaver som overføres fra spesialisthelsetjenesten og til kommunehelsetjenesten. I 2015 vil palliativ omsorg, spesialistrehabilitering, avansert hjemmesykehus for barn og ungdom og rus og psykiatri være fokusområder.

Samhandlingsreformen har medført endringer som innebærer at kommunen har ansvar for utskrivningsklare pasienter og kommunal medfinansiering av somatiske sykehustjenester.

Tidligere utskriving av pasienter fra sykehus gir høyere krav til kvalitet på tjenestene fra brukere og pårørende, og et enda større behov for tilrettelegging og hjelpemidler. Legetjenesten på sykehjemmet er meget presset som følge av økningen i pasientantallet og sykere pasienter..

Det er et lovfestet krav til at kommunene skal forebygge sykdom og utjevne helseforskjeller. Kommunen har en plikt til å kartlegge innbyggernes helsetilstand for å finne hvilke utfordringer kommunen har i forhold til innbyggernes helse med tanke på forebygging av sykdom og tilrettelegging av helsetilbudet for innbyggerne.

KONSEKVENSER AV BRUKERVEKST, SAMHANDLINGSREFORM OG NYE LOVVERK
Samhandlingsreformen har medført et mer spesialisert tjenestebehov som krever mer medisinsk og sykepleiefaglig spisskompetanse. Det er en økning i antall sammensatte saker som krever samarbeid med spesialisthelsetjenesten, særlig saker som gjelder somatikk og rus-/psykisk helse.

Reformen medfører også behov for endringer i organiseringen av pleie og omsorgstilbudene, nye innfallsvinkler til å imøtekomme behov og yte tjenester på, og krav til økt grad av tverrfaglighet. Det er også behov for økt samarbeid med frivillige organisasjoner og bedre samhandling med fastlegene og spesialisthelsetjenesten

HVORDAN MØTE VEKSTEN

Tjenestene må fokusere på å bygge opp under brukernes egenomsorgsevne og mulighet til å bo hjemme lengst mulig. Det er nødvendig å bygge ut tjenestekjeden ved å tilby mer tilrettelagte bomiljøer med ulike servicetilbud. Samtidig må forebyggende og helsefremmende arbeid trappes opp og videreutvikles.

Det hjemmebaserte tilbudet bør styrkes og utvides, mens institusjonene i større grad

tilpasses og spesialiseres. For institusjonene innebærer dette at kompetansen må bygges opp og videreutvikles i samsvar med institusjonenes behov og den kompetanse som forventes fra en spesialisthelsetjeneste.

TJENESTEOMRÅDENE

Forebyggende tiltak i hjemmet

Stadig flere hjemmeboende trenger hjelpemidler. Hjelpemidler til brukere som bor hjemme er et viktig tiltak som forebygger institusjonsopphold.

Omsorgsboliger

Et tilbud om omsorgsbolig fører til at mange kan bo lengre hjemme, da disse boligene er tilrettelagt brukerne. Det er et økende behov for omsorgstjenester, spesielt innen demens og alderspsykiatri/hjernesykdommer.

I handlingsplanperioden er det behov for å etablere nye omsorgsboliger. Noe av dette behovet kan imøtekommes ved å omrokere brukere i nåværende boligmasse ved fristillelse av kommunale leiligheter.

Kommunen bør vurdere muligheten for å etablere omsorgskollektiv og / eller omsorgsbolig med bemanning. Helse- og sosialetaten har ikke klart å prioritere nye omsorgsboliger i investeringsbudsjettet for planperioden.

Universell utforming og tilpasset boligmasse

I Ås kommune er det fortsatt virksomheter rettet mot allmennheten som ikke oppfyller kravene til universell utforming. Kommunens ergoterapeuter erfarer at den nye boligmassen i Ås sentrum ikke er tilstrekkelig bygd etter prinsippene om universell utforming.

Folkehelse

I regi av kommuneoverlegen og folkehelsekoordinator, utarbeides det et oversiktsdokument over folkehelsen og

utfordringer knyttet inn mot det strategiske folkehelsearbeidet i kommunen. Dokumentet vil bli et vedlegg til kommuneplanen og skal rulleres hvert fjerde år.

Økt omfang av medisinsk behandling

Økte krav til behandling av pasienter på sykehjemmet, stiller store krav til institusjonslegen. Det oppleves som vanskeligere å få lagt pasienter inn på Ahus. Pasienter skrives ut fra Ahus tidlig i behandlingsforløpet, og det gis i dag behandling ved sykehjemmet som tidligere ble gitt på Ahus.

Demensomsorgen

Antall personer med demenssykdommer som bor hjemme øker og disse personene og deres pårørende bør få tjenester fra kommunen på et tidlig tidspunkt for å utsette innleggelse i institusjon. Demenskoordinator og hukommelsesteamet har en viktig funksjon med å følge opp, støtte og veilede. Kommunen har i dag ikke et tilstrekkelig tilbud i institusjon, eller til hjemmeboende brukere/innbyggere og deres pårørende som har utviklet demenssykdom. Når Ås Demenssenter er ferdigstilt i 2016, vil kommunen kunne øke antall institusjons plasser med 24 langtids plasser i skjermet enhet.

Hjemmebasert tjenestetilbud

Hjemmebaserte tjenester gir pr oktober 718 tjenester fordelt på 434 brukere. Dette betyr at hver bruker i snitt har 1,7 ulike tjenester.

Brukerne har flere aktive diagnoser, og har generelt et dårligere funksjonsnivå nå enn tidligere, noe som krever mer tid hos den enkelte. Det er også et økende antall personer med rus og psykiatriske lidelser som mottar tjenester fra hjemmebaserte tjenester.

Den generelle sykepleiedekningen må styrkes for å møte et økt behov. Det er i tillegg behov for kompetanseheving innen

fagområdene. En begrenset bilpark utfordrer hjemmetjenestens evne til maksimal ressursutnyttelse.

Eldresentrene i Ås og Nordby

Den daglige driften videreføres.

Aktivitetssentrene på Moer

Aktivitetssentrene på Moer er et viktig forebyggende tilbud. Sentrene bidrar til at brukerne kan bo lengre i eget hjem, og pårørende får den nødvendige bistand og avlastning. Kommunen åpnet i 2011 eget aktivitetssenter / dagtilbud til personer med demenssykdom. Tilbudet er allerede fullt og det er ventelister.

Det er planlagt utvidelse av tilbudet med 6 plasser når Ås Demenssenter står ferdig i 2016.

Driftsenheten

Kjøkkenet leverer mat til sykehjemmet, gruppeboligene for personer med demens, hjemmeboende, kafeteria på Moer og catering til kurs og møtevirkosomhet i hele kommunen. Kjøkkenet har større kapasitet enn dagens produksjon tilsier.

Vaskeriet vasker institusjonens og beboernes private tøy. I tillegg tilbyr vaskeriet vask av tøy til enkelte hjemmeboende mot betaling.

Serviceteknikere har ansvar for å gi hjemmeboende hjelp etter lov om sosiale tjenester, herunder snømåking og vedbæring, samt i den utstrekning de rekker, å gi tilbud om andre tjenester og enklere vedlikehold i trygdeboligene. Hovedtyngden av arbeidet er i tilknytting til utkjøring og montering av tekniske hjelpemidler. På dette området har samhandlingsreformen ført til en stor økning, og denne tjenesten klarer ikke å levere innen hensiktsmessige tidsfrister. Sjåførtjenesten har ansvar for å kjøre brukere til og fra Aktivitetssenteret og institusjonens beboere til og fra lege, tannlege, optiker osv.

Forvaltningsenheten

Enheten er første instans når det oppstår et behov om en tjeneste. Den har også en koordineringsfunksjon. De ansatte har en tverrfaglig sammensatt kompetanse. Enheten har ansvar for å kartlegge og vurdere brukers funksjonsnivå, og sammen med bruker og samarbeidende instanser definere hjelpebehov. Forvaltningsenheten har utstrakt samarbeid med øvrige enheter i helse og sosial, andre enheter/etater i kommunen, sykehus, Fylkesmannen og andre.

Utfordringer i neste planperiode er videreutvikling av arbeidet med å:

- tilpasse enheten til de økte krav som følger samhandlingsreformen
- være i stand til å behandle henvendelser som kommer fortløpende
- vurdere riktig tjeneste til søker
- tildele riktig tiltak så raskt som mulig
- sørge for at de ansatte innehar riktig kompetanse

Innsatsteamet

Teamet består av sykepleier i 100 % stilling, ergoterapeut i 100 % stilling og fysioterapeut i 30 % stilling. Innsatsteamet kartlegger funksjonsnivå, behov for tilrettelegging og tilbyr tverrfaglig oppfølging og opptrening i dagliglivets aktiviteter i hjemmet i en tidsavgrenset periode. Målet er at innbyggerne skal opprette eller gjenvinne sitt funksjonsnivå for å ha mulighet til å bo lengst mulig i eget hjem.

Kommunen har fått tilskuddsmidler til et prosjekt med innføring av hverdagsrehabilitering. Dette er grunntanken som innsatsteamet jobber etter og som skal videreutvikles i samarbeid med hjemmetjenesten i kommunen.

Tjenester til barn og ungdom med funksjonshemninger i Ljungbyveien

Det er mange barn og ungdom som i dag har avlastningstilbud, men som vil ha behov for permanent botilbud i årene som kommer. Det er derfor nødvendig å stadig øke tilbudet av døgnbemannede boliger til denne gruppen.

Dr. Sørdringsvei-bolig for personer med funksjonshemning

Det er økende utfordringer knyttet til demens og somatikk. Dette krever ny kompetanse og større bistandsbehov. Det er også større variabler i forhold til funksjonsnivå, noe som er utfordrende med tanke på sammensetning av brukergruppen. I Dr. Sørdringsvei skal det i utgangspunktet bo eldre utviklingshemmede brukere. Noen av de eldre har utviklet demens. Disse brukerne må ha mer og tettere oppfølging av personalet.

Kajaveien bolig for personer med funksjonshemning, inkl. støttekontaktordningen

Brukergruppen er voksne brukere med sammensatte funksjonshemninger. Disse får tidligere aldersrelaterte sykdommer som for eksempel demens. Dette stiller andre krav kompetanse og trenger større bistandsbehov. Det er viktig å se på sammensetningen av brukergruppen med tanke på funksjonsnivå, alder og atferd.

Støttekontaktordningen har en stor utfordring når det gjelder rekruttering samt å beholde støttekontakter. Noe av årsaken kan være at støttekontakter er ansatt i oppdragsavtaler og opptjener ikke pensjonspoeng, feriepeng og sykepenger.

Dagtilbud for personer med funksjonshemninger/ESTU/Koordinering av sysselsetting for personer med funksjonshemninger

«Etter skoletilbud for ungdomsskole og videregående» (ESTU) er et tilbud til elever med behov for tilsyn etter skoletid og i skolens ferier. Det søkes om plass for hvert skoleår og det vil derfor være en usikkerhet knyttet til hva som kreves av personalressurser. Det er fra sommeren 2014 også lag til rette for å kunne kjøpe ESTU-tjenester i skolens høst- og vinterferie samt deler av sommerferien. Per i dag er tilbudet en integrert del av dagtilbudets øvrige drift.

Sysselsettingskoordineringen er satt i system for å sikre en god overgang fra videregående skole til arbeid for elever med nedsatt funksjonsevne bosatt i kommunen. Dette har vist seg å være et svært vellykket tiltak som så langt har ført til at elevene har kommet rett i arbeid etter endt skolegang.

Solfallsveien – botilbud for ungdommer med spesielle behov

Tiltaket gir tjenester basert på vedtak fra forvaltningsenheten og enkeltvedtak fra barneverntjenesten. Målgruppen er ungdom med spesielle behov. Tilbudet disponerer Liaveien 17b og gir der bo- trening for målgruppen.

Solfallsveien inngår i Ås kommunes ambulerende miljøarbeidertjeneste. Det er en stadig voksende gruppe ungdom som ikke mestrer dagens krav til utdanning, arbeidsdeltakelse og sosial fungering. Dette reduserer livskvaliteten for den enkelte ungdom og medfører økt risiko for isolering og stigmatisering. Solfallsveien har kompetanse for å bidra i arbeidet rundt denne målgruppen – også forebyggende. Det er en utfordring å ha «slike ressurser klare» til ungdommer som faller utenfor, når prioriteringene er harde.

Tiltak i 2015

- Videreutvikle og gjøre kjent tjenestene fra demenskoordinator og hukommelsesteamet som et lavterskeltilbud i kommunen hvor alle kan ta direkte kontakt uten henvisning.
- Videreutvikle tjenestene kreftkoordinator gir som et lavterskeltilbud for innbyggerne.
- Utvikle eksisterende og nye tilbud ved frisklivssentralen, ut i fra behovet for et lavterskeltilbud.
- Vurdere nye folkehelseiltak gjennom de kartlegginger som er gjort og innspill som er mottatt.
- Videreutvikle rutiner for samhandling og innføring av EPJ (elektronisk pasientjournal), mot spesialisthelsetjenesten og fastleger.
- Videreutdanning i fornyet eldreomsorg, nye ABC-grupper i demens og alderspsykiatri i praksis videreføres i planperioden.
- Bidra til ytterligere innovasjon i pleie og omsorg.
- Moer sykehjem fremmer forslag til plan for bruk av ledige plasser når forsterket skjermet enhet flytter inn i Ås demenssenter.
- Prioritere kompetanseutvikling innenfor de områdene som er beskrevet i temaplanen, og sørge for årlig revidering av etatens opplæringsplan.
- Videreføre samarbeidet mellom fagkoordinatorerne på tvers av tjenester i forhold til kompetanseutvikling innen tjenester til personer med funksjonshemninger.
- Evaluere organiseringen av Ås kommunes ulike dagtilbud til personer med funksjonshemmede.

5.3.2 Sosiale tjenester og flyktninger i NAV

Utfordringer

Ungdommer uten arbeid eller skoletilbud

Ungdom under 30 år er en prioritert gruppe i NAV. En utfordring er å komme i tidlig dialog med unge som er i ferd med eller allerede har droppet ut av videregående skole, uten å ha tilbud om annen opplæring eller arbeid. Noen sliter også med psykiske problemer og rus.

Skaffe og beholde bolig - vanskeligstilte

Kontoret har stor pågang av brukere i alle aldre som er uten bolig eller står i fare for å miste bolig. Midlertidig botilbud, som campinghytte, hotell og hospits må benyttes i noen tilfeller.

Brukere med sosialhjelp som hovedinntekt

Antall brukere med sosialhjelp som hovedinntekt har vært økende. Det kan settes vilkår om arbeid for sosialhjelp. Det utredes en endring i loven som gir arbeidsplikt for sosialhjelp. Arbeid og aktivitet for mottakere av sosialhjelp har vist seg å ha positiv effekt.

Boliger for flyktninger

Flyktingetjenestens største utfordring er boligmarkedet i Ås. I konkurranse med studenter og familier med sikre inntekter taper flyktningene i boligmarkedet.

Tiltak i 2015

- Følge opp nye aktivitetskrav for mottakere av sosialhjelp. NAV samarbeider med kommunale tjenester om praksis-/hospiteringsplasser og andre arbeidsoppdrag som kan utføres gruppevis
- Kvalifiseringsprogram, arbeidstreningsgruppe og øvrige NAV tiltak benyttes som alternativ til passiv sosialhjelp
- Ungdom prioriteres med kort ventetid på timeavtale og oppfølging tilpasset den enkeltes behov
- NAV Ås gjennomfører prosjekt Ungdomslos, for å bistå ungdom i gjennomføring av videregående skole eller annen kvalifisering
- NAV Ås gjennomfører prosjekt boligsosialt arbeid, for å bistå brukere som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet
- NAV Ås gjennomfører prosjekt koordinerende tillitsperson for ungdom med rusproblemer.
- Samarbeid med andre deler av forvaltningen, og frivillige lag og organisasjoner videreutvikles, blant annet som del av prosjektgjennomføringene.
- Utarbeide en tverretattlig flyktningeplan.
- Evaluere flyktingetjenestens – og introduksjonsordningens organisatoriske plassering i NAV Ås.
- Aktiv bruk av virkemidler i NAV for å unngå overgang til sosialhjelp etter avslutning av Introduksjonsprogrammet.
- Tidlig igangsetting av språk-praksis
- Økt bruk av flyktninge-guide i første fase etter bosetting.

5.3.3 Barnevernstjenesten

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Utfordringer

- Følge opp og tilrettelegge for endringene av Barnevernloven etter behandlingen av Prop. 106 L (2012 – 2013). Dette gjelder særlig på fosterhjemsområdet.
- Forebygge avvik og tilrettelegge for kvalitet i de tjenestene barnevernet er pålagt å levere.
- Videreutvikle en barneverntjeneste i kommunen som gjennom planlegging fremmer brukerperspektiv og tilgjengelighet.
- Arbeide for at kommunen tar i bruk «Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (RPR).
- Følge opp arbeidet etter ungdomsundersøkelse i kommunen.
- Delta i utarbeidelsen av en eventuell barne- og ungdomsplan.
- Arbeide i tverrfaglig team
- Videreutvikle kompetansen i barnevernstjenesten.
- Følge opp arbeidet med Handlingsplanen «Vold i nære relasjoner» lokalt og regionalt.

Tiltak i 2015

- Utarbeide en plan for fosterhjemsarbeidet.
- Implementere arbeidet med interne rutiner og internkontroll i det daglige arbeidet.
- Delta i det rullerende planarbeidet og det tverretatlige samarbeidet i kommunen.
- Utarbeide rutiner i tjenesten for arbeidet med «Vold i nære relasjoner».
- Gjennomføre en brukerundersøkelse våren 2015 i samarbeid med Ung Data.

5.3.4 Helsetjenester, rus og psykisk helse

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Utfordringer

RUS OG PSYKISK HELSE

Midlertidige løsninger

Samhandlingsreformen har medført nye utfordringer for kommunens rus og psykisk helsetjeneste. Særlig utfordrende er utskriving av pasienter sykehuset definerer som ferdig behandlet. Disse pasientene krever i noen tilfeller et høyere omsorgsnivå enn det Ås kommune kan tilby og det er krevende å finne gode mellomløsninger. Kommunen har i perioder kjøpt privat omsorgsplass til 2 personer, dette er ikke en god løsning, verken for brukeren eller kommunen og bør unngås så langt det er mulig.

Krav til medisinsk kompetanse

En annen utfordring som kommer i kjølvannet av Samhandlingsreformen er økt krav til personell med medisinsk kompetanse. Strengere regler for medikamentadministrasjon – også i bolig, smittevernsprosedyrer og E-link (elektronisk kommunikasjon med fastleger og spesialisthelsetjeneste) gjør at personalsammensetningen må vurderes nøye hver gang det er en ledig stilling, og sykepleier/vernepleierandelen må kanskje økes.

Ås kommune har søkt om prosjektmidler til et samhandlingsprosjekt i Follo som skal utrede behovet for interkommunale tiltak. Mulige interkommunale tiltak kan være et av flere nye omsorgstilbud kommunen må ha i tiden fremover for å imøtekomme nye krav fra spesialisthelsetjenesten.

Befolkningsvekst

Kommunen må regne med økt bemanning for å kunne imøtekomme vekst og opprettholde nivået på tjenestetilbudet.

Gravide rusmisbrukere

Innen rusbehandling vet man at det er en alvorlig underrapportering av gravide rusmisbrukere. Dette er et tema tjenesten ønsker å ha fokus på i året som kommer, slik at barna får den omsorgen de har krav på så tidlig som mulig. Det har vært langt flere saker i 2014 enn tidligere år.

Behov for lokaler

Det er nødvendig å finne nye lokaler som kan gi rom til samtale og ruskonsulenttjeneste. Tjenesten har i flere år hatt for få kontorer.

Tiltak i 2015

- Samarbeide med spesialisthelsetjenesten om å utarbeide gode rutiner og prosedyrer for utskrivelsesklare pasienter som skal tilbakeføres til kommunen.
- Ha prosjektlederansvaret for interkommunalt samhandlingsprosjekt innen rus og psykisk helse.
- Kartlegge behovet for ytterligere døgnbemannet bolig/institusjon for mennesker med en alvorlig psykisk lidelse
- Sikre at ansatte får god opplæring i E-link og at dette redskapet implementeres i den daglige tjenesteutøvelsen.
- Øke fokus på oppfølgingen gravide rusmisbrukere.
- Flytte samtale og ruskonsulenttjeneste til andre lokaler.
- Evaluere dagsentertilbudet for psykisk psyke.

HELSETJENESTER

Helsestasjonen

Helsestasjonstilbudet når frem til nesten alle barn de første leveårene, uavhengig av foreldrenes sosiale eller økonomiske bakgrunn. Tjenesten skal fange opp tidlige signaler på mistrivsel, utviklingsavvik og atferdsproblemer og bidra til at tiltak iverksettes tidlig. Økende antall innbyggere med barn, også fra andre nasjonaliteter, samt flere med større og sammensatte problemstillinger enn tidligere, utfordrer ressursene som er tilgjengelig. Flere brukere krever hyppigere oppfølging, flere timer og lege/ helsesøstre får færre timer til rådighet.

Svangerskapsomsorgen

Svangerskapsomsorgen opplever stor pågang på timer til jordmødrene. Det legges vekt på mestring og psykisk helse i samtaler. Det er økning i antall kvinner med sammensatte problemstillinger nå enn tidligere. Ny Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorg sier at helsestasjonen/ jordmor skal tilby tidlig hjembesøk (innen 1-2 døgn etter hjemreise).

Skolehelsetjenesten

Stadig nye oppgaver blir pålagt skolehelsetjenesten, som veiing /måling av elever på 3. og 8. trinn og oppfølging av resultatene. Med bakgrunn i Ungdata resultater fra mars 2014, etableres et samarbeid med Oppvekst og kultur for å finne gode måter å møte ungdomsutfordringer. Ungdata viser at flere ungdom i Ås sliter med ensomhet, skolefravall, psykiske vansker og rus.

Helsestasjon for ungdom og studenter (HFU)

Det er stor etterspørsel etter tjenester ved Helsestasjon for ungdom og studenter (fra fylte 13 år). Det er en overvekt av studentbesøk (10-15 pr. uke), hovedsakelig jenter (80-90 %). Stadig økende antall ungdom og studenter med psykososiale problemstillinger tar kontakt.

Smittevern

Innsatsområder er oppfølging av arbeidet med smittevern og helseopplysning. Utfordrende på grunn av mange utenlandsstudenter ved UMB, flere asylsøkere og en økende reisevirksomhet i befolkningen.

Kommuneoverlege-rollen og folkehelsekoordinator

Nytt lovverk fra 2012 har gitt kommunen flere nye oppgaver. Endringene medfører behov for å videreutvikle egne helsetjenester og egen organisasjon i tillegg til å videreutvikle samhandlingen med andre kommuner og spesialisthelsetjenesten.

Plikten om kommunal medfinansiering krever medisinsk kompetanse og administrasjon, likeledes avtalene mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten. Kommunene opplever ofte at sykehuset / spesialisthelsetjenesten har det "medisinskfaglige overtaket", og at det kan føre til at kommunene blir "taperen" i tvister. Ås kommune vil kunne stå i en særstilling i Follo i forhold til forskning og utvikling i perspektivet "Folkehelse på kommunalt plan" med tanke på samarbeid med NMBU.

Folkehelse og frivillighet

Etableringen av frisklivssentralen er et tiltak i arbeidet med å forebygge og begrense sykdom. Det er både en investering i livskvalitet for mange mennesker og en god samfunnsøkonomisk investering.

Frisklivssentralen åpnet i januar 2013, og kommunen ser allerede at det er stor pågang i forhold til frisklivsrecepter og kurs innen mestring av depresjon, belastning, ernæring og røykeslutt mv.

Enhet for forebyggende helsetjenester

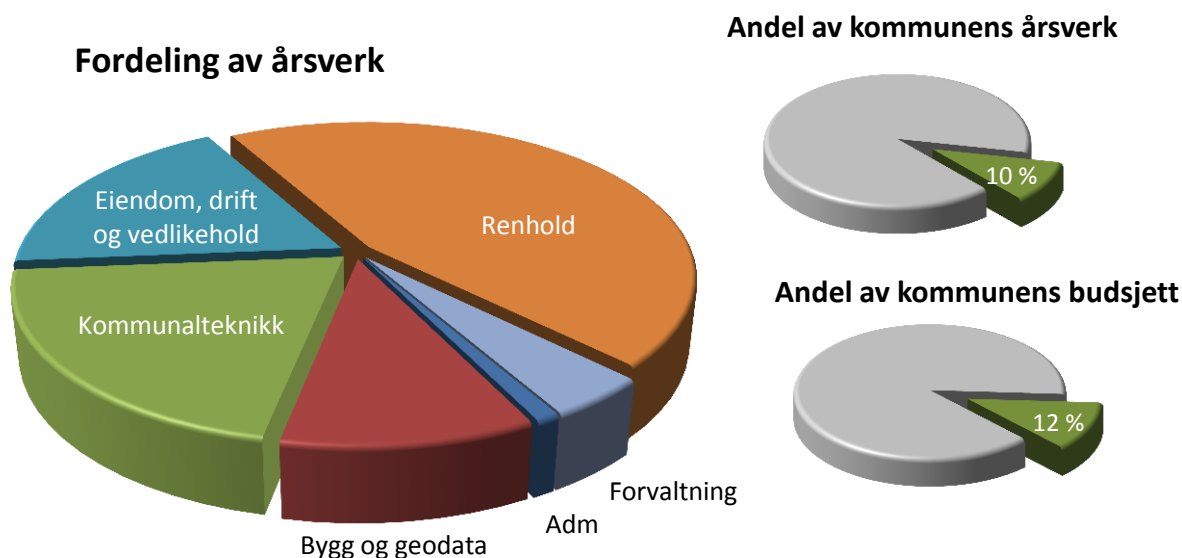
Godt forebyggende arbeid krever tidlig innsats og et langsiktig perspektiv.

Undersøkelser og rapporteringer viser at det skjer mye godt forebyggende arbeid i Ås. Den viktigste utfordringen er å tenke helhetlig og å samordne innsatsen på tvers av fagområder. Godt forebyggende arbeid fokuserer ikke først og fremst på symptomer, men er generelt orientert, med mål om å fremme sunne barn og unge som håndterer framtidige utfordringer og risikoer. Det er fokus på Ungdata resultater fra mars 2014 i arbeidet.

Tiltak i 2015

- Utrede kommunens organisering av tjenester til barn og unge i samarbeid med oppvekst og kultur.
- Følge opp de nye retningslinjene for vekt- og høydemåling i barne- og ungdomsskoler, elever på 3. og 8. trinn.
- Implementere samtale om vold i nære relasjoner i den daglige praten med brukere.
- Videreføre Jordmor tidlig-hjem.
- Sikre samarbeid og kontinuitet i kontakten med studentstyret og rådgivningstjenesten ved NMBU.
- HFU åpent tre dager pr. uke med helsesøster/jordmor, lege og psykolog til stede.
- Videreføre samarbeidet med rektor, kontaktlærer og sosiallærer. Være synlig i det tverrfaglige arbeidet. Bidra til implementering av retningslinje for rusforebyggende arbeid i ungdomskolen.

5.4 Tekniske tjenester



Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet *medarbeidere*

Utfordringer

Rekruttering

Eiendomsavdelingen har de seneste årene hatt utfordringer med å sikre tilfredsstillende framdrift i vedlikeholdsarbeidet. Det er behov for å styrke koordineringen av arbeidet. Det er innarbeidet en ny stilling på vedlikehold, i tillegg fortsetter arbeidet med å rekruttere to prosjektledere.

De siste årene har VAR-avdelingen hatt store utfordringer med å gjennomføre tiltakene i samsvar med vedtatte utbyggings- og saneringsplaner. I 2014 ble det ansatt en prosjektleder for å få større gjennomføringsevne. Stillingen er finansiert over investeringsbudsjettet.

Arbeidet med reduksjon av fremmedvann i spillvannsnettet vil være av betydning for utsettelse av bygging av Søndre Follo Renseanlegg. Det vil være avgjørende å styrke uteseksjonen ved VAR-seksjonen

med ett årsverk for å kunne arbeide med dette. Bemanningen her har omtrent vært uendret de siste 15 årene. Det vil også være behov for å øke med 0,5 årsverk for å følge opp måldata og iverksette prosjekter.

Tiltak i 2015

- Rekruttere kompetente medarbeidere i stillingene på eiendomsavdelingen og i VAR.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdet *økonomi*

Utfordringer

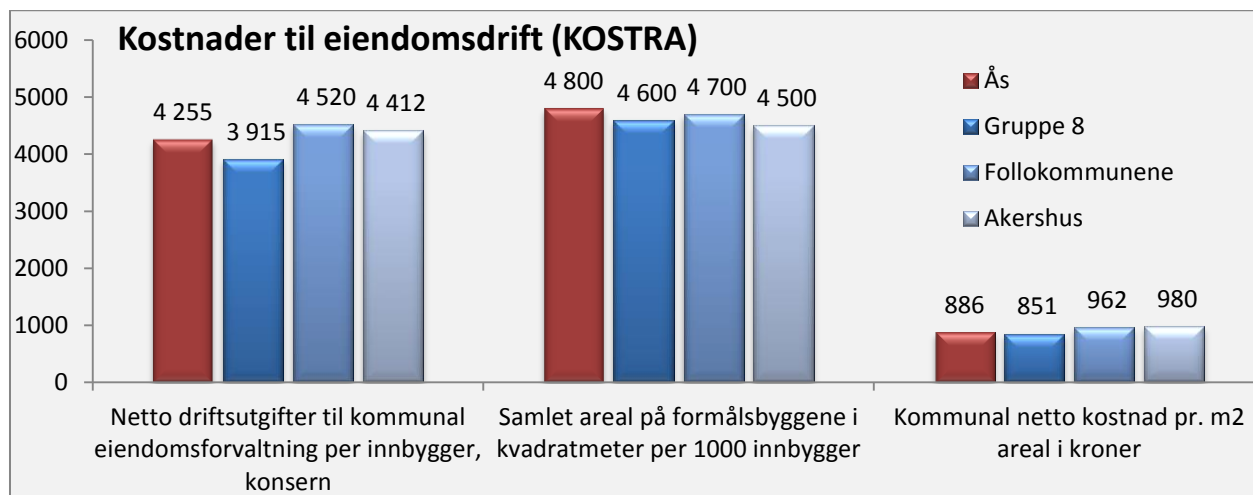
Forvaltning av kommunens eiendomsmasse

God forvaltning og drift av kommunens eiendomsmasse er en forutsetning for en effektiv og god tjenesteutførelse. De to største utfordringene er:

- Opprettholde levetid og verdiene som eiendomsmassen representerer.
- Legge til rette for at byggene gir gode fysiske rammevilkår for ansatte og brukere.

Med bakgrunn i registrert vedlikeholds-
etterslep på over 130 mill. kroner,
prioriterer rådmannen derfor midler til å
styrke renoveringsarbeid og vedlikehold på
kommunale bygg. Økt satsning krever
også styrket bemanning til administrering
og gjennomføring av prosjektene.

De vesentligste prioriteringene knyttet til
eiendomsforvaltning vil være å sikre
framdrift og gjennomføring av de store
investeringsprosjektene på Solberg og
Rustad skole, samt demenssenteret.
Videre vil renoveringsarbeid knyttet til de
øvrige skolene ha høy prioritet.



Figur 15.
Kostnader til eiendomsdrift. (KOSTRA 2013). Ås sammenlignet med øvrige grupper.

Boliger og institusjoner

Det er stort behov for boliger for personer som kommunen har et særskilt ansvar for. Særlig er det behov for små leiligheter. Igangsatt utbygging av siste byggetrinn i Fjellveien vil være et avhjelpende tiltak.

Planleggingen av bokollektiv for demente på Moer er snart ferdig og bygging vil igangsettes i 2015.

Veivedlikehold

For årene 2013 og 2014 ble det bevilget midler til økt veivedlikehold, både reasfaltering, grøfting og veilys. Det er fortsatt behov for opprettholdt satsing på

vedlikeholds- og standardhevingarbeid i 2015 og framover.

Det er forbud mot produksjon av kvikksølvsmatur i veilys, disse må derfor byttes ut fortløpende. I tillegg er det krav om at det skal installeres strømmålere på alle lysanlegg innen 1.1.2019.

Tiltak i 2015

- Sikre framdrift i byggingen av demenssenteret
- Sikre framdrift i prosjektene for utvidelse av Solberg og Rustad skole
- Øke gjennomføringsgraden knyttet til vedlikeholds- og investeringsbudsjett.

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 16. Budsjettrammer og endringer 2015-2018. (Tall i tusen)

Teknikk og miljø uten VAR	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014	92 918	92 918	92 918	92 918
Vedtatte endringer, jf. HP 2014-17	-181	322	821	821
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2014-17	92 737	93 240	93 739	93 739
B. Konsekvensjusteringer	5 567	5 070	5 110	5 322
C. Nye tiltak og omprioriteringer	5 360	6 560	5 360	5 360
D. Nye besparelser	-4 141	-4 141	-4 141	-4 141
E. Netto endringer i kommunestyrets vedtak	-450	-450	-450	-450
Ramme 2015-2018	99 073	100 279	99 618	99 830

VAR	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014	-20 444	-20 444	-20 444	-20 444
Vedtatte endringer, jf. HP 2014-17	-132	-299	-2 248	-2 248
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2014-17	-20 576	-20 743	-22 692	-22 692
B. Konsekvensjusteringer	6 688	7 914	7 038	5 718
Ramme 2015-2018	-13 928	-12 869	-15 694	-17 014

Teknikk og miljø inkludert VAR	85 185	87 450	83 964	82 856
Total ramme 2015-2018				

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 3.

5.4.1 Byggesaksbehandling og geodata

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Utfordringer

Byggesaksbehandlingen

I løpet av ett år behandles det over 400 byggesøknader og over 100 byggesøknader uten ansvarsrett. Det er viktig å overholde saksbehandlingstiden for byggesaker.

Det forventes en økning de nærmeste årene. Arbeidet med å flytte Veterinærhøyskolen og Veterinærinstituttet til Ås er i gang. Sammen med andre store byggesaker medfører dette et stort press på byggesaksbehandlingen.

Kart-, oppmålings- og geodataforvaltning

Gjennom IKT-Follo pågår et utviklingsarbeid for å hente ut effektiviseringsgevinster og øke brukervennligheten gjennom samordning og ved å ta i bruk nye elektroniske verktøy. Byggsøk er tatt i bruk, dette innbefatter elektronisk mottak og behandling av byggesøknader.

IKT-Follo arbeider med å standardisere og samordne det karttekniske arbeidet i Follokommunene. Dette gir større muligheter for å utnytte felles kompetanse og ressurser, som igjen er viktig for å kunne følge utviklingen på området. Det er etablert en felles kartinnsynsløsning for publikum via internett, og for kommunenes saksbehandlere via ekstrasnett/intranett. Publikum har fått enklere tilgang til bedre kartdata. Det er viktig for kommunen å

utnytte systemet best mulig og hente ut effektiviseringsgevinster.

Follokommunene samarbeider om nytt geodatasystem og ny kartportal ble tatt i bruk høsten 2014. Årlige vedlikeholdskostnader blir omkring 70 tusen kroner. Kostnadene er lagt inn i budsjettet.

Universell utforming

Universell utforming innebærer at hensynet til alle brukergrupper skal innarbeides i løsningene så langt det er teknisk og praktisk mulig, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Det er fortsatt en del bygninger og virksomheter, rettet mot allmennheten, som ikke er tilrettelagt prinsippene om universell utforming. I alle byggesaker for publikumsbygg settes det krav til at alle skal få fysisk tilgjengelighet til bygget.

I forbindelse med rehabilitering/ombygging vil en så langt mulig påse at bygninger gjøres tilgjengelige for alle.

Tiltak i 2015

- Forbedre rutiner og maler for å sikre kvaliteten i saksbehandlingen.
- Utarbeide informasjonsmateriell og gjøre dette tilgjengelig på kommunens hjemmeside.
- Hente ut effektiviseringsgevinster gjennom tilgjengelige elektroniske kartdata og digitalisering av byggesaksarkivet.

5.4.2 Friluftsliv, nærmiljø og idrett

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Tabell 17. Målkart for Friluftsliv, nærmiljø og idrett, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Gode bo- og nærmiljøer	Andel miljøtiltak som er gjennomført ihht. plan	Registrering ved kommunen	40 %	80 %	40 %

Utfordringer

Kommunens tilrettelegging for friluftsliv, nærmiljø og idrett er viktig for trivsel og folkehelse. Kommunen bør derfor ha et attraktivt tilbud som er lett tilgjengelig.

Friluftsliv

- Det er viktig å utnytte kommunens friluftslivsressurser så godt som mulig. Kommunen må derfor arbeide for å styrke samarbeidet med velforeninger eller andre frivillige organisasjoner om rydding, merking og vedlikehold av turløyper i nærområdet.
- I 1998 ble det vedtatt reguleringsplan for del av Kjøya og Kjøyabukta. I ettertid ble det, i samsvar med reguleringsbestemmelsene, utarbeidet en skjøtselsplan for området. Det er innhentet tilbud på arbeidet med å gjennomføre skjøtselsplanen. Kostnaden vil bli omkring 100 000 kroner i året. I tillegg kommer det en engangskostnad på omkring 150 000 kroner for å grave ned en strømførende ledning gjennom området. Rådmannen finner ikke plass til denne kostnaden.

Nærmiljø

- Lekeplassene ved skoler og barnehager skal være aktivitetsområder som bidrar til å dekke barnas aktivitetsbehov. Det er viktig at lekeplassene er trygge og at lekeutstyret har god standard. Det er ikke prioritert tilstrekkelige ressurser til

dette arbeidet i budsjettet.

Konsekvensen kan bli at lekeplassutstyr må fjernes i stedet for å bli utbedret.

- For å redusere behovet for skoleskysse må det bygges gangveier og iverksettes andre tiltak som kan bidra til sikrere skoleveier. I både driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet for 2015 foreslås det avsatt midler til tiltak i henhold til tiltaksplan for trafikksikkerhet.
- Kommunen har et ansvar for friområder/lekeplasser i boligfelt der kommunen står som grunneier. Det er praksis at velforeningene skal drifte og vedlikeholde disse. For å stimulere velforeningene til å gjøre tiltak på friområder/lekeplasser foreslås det avsatt midler de kan søke om.

Idrett

- Kommunens rolle er først og fremst å bidra med idrettsanlegg for bredden der barn og unge prioriteres. Det er ressurskrevende å ivareta eksisterende anlegg som tilfredsstillende krav og forventninger fra idrettsorganisasjonene. Ekstra midler til vedlikehold foreslås avsatt.
- Kommunens to kunstgressbaner må rehabiliteres i løpet av planperioden.
- Parkeringsplassen ved Ås stadion bør opparbeides i henhold til reguleringsplanen for best utnyttelse. Midler til dette bør avsettes i planperioden.

Tiltak i 2015

- Merke turstier i egen regi, samt i samarbeid med velforeninger og andre frivillige.
- Utbedre deler av kyststien ved Breivoll.
- Gjennomføre tiltak i henhold til tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.
- Gjennomføre kortsiktige og langsiktige tiltak som kan bidra til sikrere skolevei, i henhold til tiltaksplan for trafikksikkerhet.

5.4.3 Teknisk service og infrastruktur

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

SAMFERDSEL

Mye av boligbyggingen i kommunen blir planlagt i Ås sentralområde, og det er viktig at kollektivtilbudet er godt. Kommunen vil i samarbeid med andre Follokommuner være en pådriver for å bedre kollektivtilbudet, særlig knyttet til antall togavganger.

En forbedring av busstilbudet i Ås vil redusere det private transportbehovet. Kommunen vil derfor fortsette arbeidet med å styrke bussbaserte kollektivlinjer knyttet til E6 og E18 med parkeringsmuligheter ved Korsegården, Vinterbro, Nygårdskrysset og Holstad.

Fylkesvei 152 har flere utsatte kryss og gangfelt og forventet befolkningsvekst vil lede til økt trafikk i sentralområdet i Ås. Ny trase mellom Ås sentrum og Holstad er vedtatt i gjeldende kommuneplan.

Veivedlikehold

Det ble i budsjettet for 2013 og 2014 bevilget midler til økt veivedlikehold, både til reasfaltering, grøfing og veilys. Arbeidet har vært prioritert i 2013 og 2014, men vil i 2015 fortsatt kreve opprettholdt satsing på vedlikeholds- og standardhevingsarbeid. På grunn av forbud mot produksjon av kvikksølvsmaturer, må disse byttes ut fortløpende. Flere steder må også gamle kabler skiftes ut. I tillegg er det krav om at det skal installeres strømmålere på alle lysanlegg innen 1.1.2019.

Det er fortsatt en rekke veier som må få nytt asfaltdekke og grusveier som ødelegges av nedbør. Tiltakene for å styrke veivedlikeholdet er viktige, både for å ivareta trafikksikkerheten og infrastruktur som vi er avhengige av.

Salting av veier

12.9.2012 vedtok kommunestyret at Ås kommune skal slutte å salte kommunale veier. Dette ble beregnet til å utgjøre om lag 2 mill. kroner i ekstra driftsmidler i budsjettet for 2014. Tiltaket krever økt strøsingel, hyppigere brøyting og mer feiing. I tillegg trengs det en ekstra ressurs til mer brøyting. Kommunen får heller ikke eksterne tilbydere til å ta snøbrøyting uten salting. Rådmannen har ikke funnet plass til en slik utvidelse av vedlikeholdet innenfor de vedtatte rammene gitt de øvrige utfordringene som gjelder nødvendig veivedlikehold.

AVLØP OG VANNMILJØ

Arbeidet med å forbedre funksjonaliteten på kommunale og private avløpsanlegg, samt avløpsledningsnett videreføres. Dette vil bidra til forbedring av vannkvaliteten i bekker/vassdrag.

Avløp

Det er store utfordringer med fremmedvann i avløpsnett (ca. 55 prosent av levert mengde til SFR). Dette gjør at renseanleggets kapasitet er sprengt og vil ikke kunne tilfredsstillende uten bygging av nytt renseanlegg. Avhengig av valgt investeringsalternativ er nytt anlegg priset til mellom 300 og 600 mill. kroner. Årlige renteutgifter for Ås kommune er anslått til 12-15 millioner (ca. kr 2000 pr. abonnent). Kommunalteknikk har sett på muligheten for å redusere fremmedvannmengden for å kunne utsette byggingen av renseanlegget. Gjennom systematisk arbeid er det mulig å oppnå en reduksjon på ca. 10 prosent, i forhold til dagens nivå, i 2018. Det vil således være mulig å utsette bygging av renseanlegget noe, forutsatt at Vestby kommune gjennomfører tilsvarende sanering. Styret i Søndre Follo Renseanlegg vil i denne perioden jobbe aktivt med planlegging og kvalitetssikring av prosjektet. Arbeidet med påvisning/kartlegging av fremmedvann i

avløpsledningene er tid- og ressurskrevende. Dette innebærer at det må ansettes fagfolk i VAR-sektoren for å jobbe med dette.

Vannkvalitet

Kommunen deltar i PURA-prosjektet hvor det er et mål å bedre vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen-vassdraget. For å nå dette målet er det utarbeidet tiltaksplaner som vil være krevende å følge opp. Dersom kommunen skal oppnå sine mål innenfor avløps-sektoren og bedre vannkvaliteten i fjorden med tilhørende innsjøer, bekker og vassdrag, og oppfylle målene i utslipps-tillatelsene må kapasiteten øke i VAR-sektoren. Arbeidet med oppgradering av mindre avløpsanlegg i spredt bebyggelse videreføres.

Den store veksten i utbyggingen på NMBU-området og i Ås sentrum medfører at kapasiteten i drikkevannsbassenget blir for liten. I dag tilsvarende reservevolumet i underkant av ett døgn forbruk. Dette er for lite. For å øke sikkerheten foreslås det å bygge et nytt basseng som skal stå ferdig i 2017. Planlegging starter i 2015 med byggestart påfølgende år.

Gebyrer

Utbyggingen på Campus Ås vil være stor i de nærmeste årene og gi økte inntekter i tilknytningsgebyrer, til sammen ca. 12 mill. kroner i 2015. Dette er penger som skal brukes til driftstiltak i VA-sektoren. Det er vanskelig å tilpasse driften ved store endringer i inntektene fra år til år, pengene settes derfor på fond og skal brukes til driftstiltak de nærmeste 5 årene, eller betales tilbake til abonnentene i løpet av den samme 5-årsperioden i form av reduserte årsgebyrer. Dette vil kunne medføre at gebyrene blir lavere enn prisveksten skulle tilsi i noen år framover.

Vannforsyning

Det vil fortsatt arbeides for å opprettholde sikker vannforsyning med god vannkvalitet.

Arbeidet med å redusere lekkasjeandelen videreføres – gjennom lekkasjesøking og utbedring/fornyelse av ledningsnett.

RENOVASJON

Follo Ren IKS ivaretar håndteringen av husholdningsavfallet i Ås kommune. Kommunes muligheter for å påvirke Follo Ren er gjennom selskapets styre og representantskap. Ås kommune må gjennom de styrende organene bidra til at den totale avfallsmengden blir redusert, at mengden restavfall blir redusert og at utnyttelsen av ressursene i avfallsmengden øker.

Tiltak i 2015

- Påvirke Statens vegvesen til å gjennomføre tiltak på riksveier og fylkesveier som kommunen har prioritert i trafikkikkerhetsplanen og videreføre arbeidet med vei- og gateplan for sentrum.
- Gjennomføre tiltak på kommunale veier i samsvar med tiltaksplan for trafikkikkerhet.
- Ansette prosjektleder slik at tiltakene i saneringsplanen kan gjennomføres.
- Forny/omlegge ledningsnett i henhold til vedtatt tiltaksplan.
- Aktivt arbeid med reduksjon av fremmedvann i spillvannsledningene.
- Videreføre oppgraderingsarbeidet av mindre avløpsanlegg i spredt bebyggelse.
- Fastsette mål og tiltaksplaner for vannkvalitet for alle sektorer som bidrar til forurensning av vassdrag med utslipp til Oslofjorden, utenfor Drøbakerskelen.
- Innføre ny skiltplan for Ås sentrum og gjennomføre parkeringsordningen dersom nye føringer blir vedtatt.
- Gjennomføre forprosjekt knyttet til nytt vannbasseng.
- Aktivt lekkasjesøk på ledningsnett
- Overvåke vannkvaliteten ved prøvetaking og analyse.
- Spyle/rengjøre ledningsnett og høydebasseng.

5.4.4 Eiendomsforvaltning

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – *Samfunn, folkehelse og miljø og Brukere*

Tabell 18. Målkart for tjenesteområdet Eiendomsforvaltning, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Energiforbruket totalt i kommunen (KWh)	Registrering ved kommunen	18 000 000	15 000 000	17 000 000

Utfordringer

Vedlikeholdsetterslep

God eiendomsforvaltning innebærer å gi brukerne gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer:

- Sikre at lokalene støtter opp om brukernes primære virksomhet.
- Bygningsmassen må være i overensstemmelse med brukernes behov.
- At helsen til de som benytter lokalene er ivaretatt. Luftveislidelser, allergier og hudplager er vanlige følger av mangelfullt vedlikehold.

Bevilgningene til løpende vedlikehold de seneste årene er ikke vært tilstrekkelig sett opp mot behovet. Dette har medvirket til at deler av bygningsmassen har vært gjenstand for et betydelig vedlikeholdsetterslep. Det er estimert at vedlikeholdsetterslepet ligger i størrelsesorden ca. 130 mill. kroner.

Det utarbeides vedlikeholdsplaner per bygg, som prioriterer tiltakene etter vesentlighet. Økt satsning på renovering

og vedlikehold i budsjettperioden, medfører at vedlikeholdsetterslepet reduseres i kommende periode.

Nytt system for eiendomsforvaltning

FDV fagsystem er under utvikling og hovedmodulene vil implementeres i løpet av våren/sommeren 2015. Systemet er et verktøy som bidrar til en mer effektiv forvaltning av eiendomsmassen og generer oppgaver innenfor forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling.

Sentral driftsenhet er tynt bemannet og det trengs ytterligere stillingshjemler for å sikre kontinuerlig drift av eiendomsmassen.

Energimerking

Forskrift om energimerking av bygninger trådte i kraft 1. januar 2010 og gir krav om at eier av bygningen skal sørge for energiattest. Energimerket angir bygningens energistandard.

Energimerking av bygningsmassen er igangsatt høsten 2014 og forventes ferdigstilt våren 2015.

Universell utforming

Ved alle ombyggings- og rehabiliteringsarbeider som kommunen gjennomfører, er det et mål at kravene til universell utforming ivaretas, slik at byggene gir gode bruksmuligheter for orienterings- og bevegelseshemmede.

Investeringsprosjekter

Kommunen er i vekst og arealkapasiteten utfordres på flere områder. Det er derfor behov for økte arealer, for eksempel til skoler og barnehager.

Økte arealer får driftsmessige konsekvenser når bygget står ferdig. Livssyklus- kostnader (LCC) vektlegges i utviklingsfasen av nye bygg. I tillegg til å bestemme investeringskostnaden, må det vurderes hvor mye som kan brukes på drift og vedlikehold når bygget står ferdig. Dersom det ikke tas tilstrekkelig hensyn til kostnadene knyttet til å drifte og vedlikeholde bygningsmassen, vil det oppstå vedlikeholdsetterslep. Dette vil resultere i høye drifts- og vedlikeholdskostnader på sikt, og vil kunne redusere byggets levetid.

Investeringsrammen må være stor nok til at man kan velge riktige løsninger med god nok kvalitet, som sikrer fleksibilitet og funksjonalitet, og som gjør fremtidige påbygninger og ombygninger lønnsomme.

Det er behov for økte ressurser til drift- og vedlikehold når det investeres i nybygg og eiendomsporteføljen vokser. Det er viktig at dette hensyntas i beregningene for å unngå økt vedlikeholdsetterslep.

Renhold

Renholdet har gjennomgått en effektivisering de siste årene. Bygningsmassen har blitt større uten at bevilgningene til renhold er utvidet tilsvarende. Kvaliteten på bygningsvedlikehold påvirker også effektiviteten av renholdstjenesten.

Det arbeides systematisk med å sikre at renholdet skal være effektivt og best mulig innenfor gitte økonomiske rammer. Renholdstjenesten er behovstilpasset og innbefatter fleksible ressurser som kan utføre arbeid der behovet er størst. Arealer med liten aktivitet, har lavere renholdsfrekvens enn arealer med høy aktivitet. Arealer som stiller større krav til

hygiene renholdes oftere. For eksempel hyppigere renhold av toaletter, eller pasientrom ved sykehjemmet, enn et kontor eller lager.

Utleieboliger

Det er et økende behov for utleieboliger til innbyggere som kommunen har et spesielt ansvar for å bistå og gi tilrettelegging. Det pågår et kontinuerlig arbeid med å planlegge og lokalisere denne typen boliger.

Husleieinntekter

Husleien i kommunale leiligheter har vært forholdsvis lav. Det er i 2014 innført gjengs leie for en betydelig del av leietakerporteføljen for kommunale utleiebygg. Dette arbeidet videreføres i 2015.

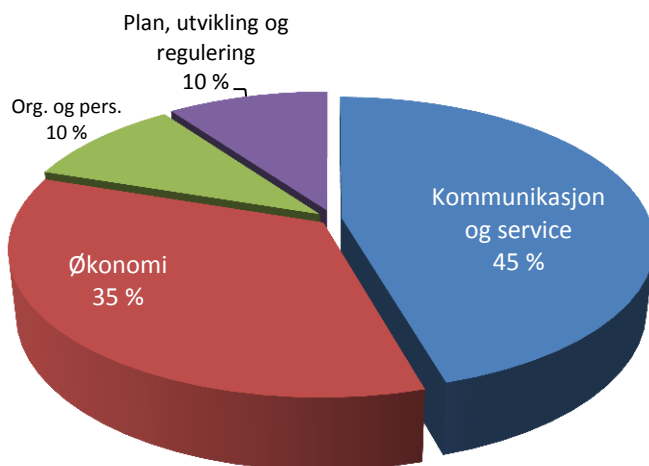
Det foretas befaring av kommunens utleieboliger i forbindelse med inn- og utflytninger og ved henvendelser fra beboerne om mangler og skader. For å få et realistisk bilde av bevilgningsbehovet, bør det også gjennomføres rutinemessige befaringer av hele boligmassen.

Tiltak i 2015

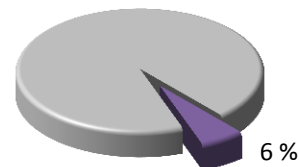
- Sikre oppfølging og gjennomføring av de mest kritiske prosjekter i tråd med investerings- og vedlikeholdsplaner.
- Påse at bygninger tilfredsstillere kravene om universell utforming i forbindelse med nybygg og ved rehabilitering.
- Prosess for å regulere resterende del av leieporteføljen opp til gjengs leie
- Ferdigstille energimerkingen av eiendomsmassen
- Ta i bruk FDV fagsystem for bedre drift og forvaltning av eiendomsmassen.
- Bedre dialog med brukerne av kommunens bygningsmasse via jevnlig møter med skoler, barnehager og andre institusjoner.

5.5 Rådmannens stab og støttefunksjoner

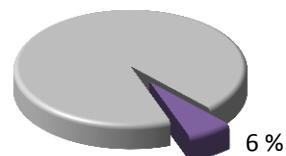
Fordeling av årsverk



Andel av kommunens årsverk



Andel av budsjett 2015



5.5.1 Lokalsamfunnsutvikling

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene – **Samfunn, folkehelse, miljø og brukere**

Utfordringer

Sentrumsutvikling

Ås sentrum er i vekst med økt utbygging av boliger og næring, samt noe handel, service og kultur. Det er viktig å ta vare på Ås-parken og oppgradere andre felles uterom i sentrum for å gjøre dette til et attraktivt sted for innbyggerne.

Samarbeid mellom kommunen, F&U-miljø og kunnskapsbasert næringsliv

Det styrkes gjennom god kommunikasjon mellom partene, tydelige strategier og konkretisering av tiltak.

Regionalt plan for areal og transport

I 2015 skal planen vedtas. Det er viktig at Ås kommune kommer med gode innspill til planarbeidet.

Regulering

Reguleringsplaner skal følge kommuneplanens arealdel og sees i sammenheng med boligprogrammet.

Bærekraftig forvaltning av miljø og naturressurser

Tiltak i kommunens klima- og energiplan er en viktig del av kommuneplanrulleringen som pågår. Follo-kommunene ivaretar også dette temaet i klima- og energinettverket, KEN.

Universell utforming

Universell utforming er innarbeidet i lovverket og i sjekklister for planlegging.

Tiltak i 2015

Sentrumsutvikling

- Områderegulering for Ås sentralområde er igangsatt. Målet er å styre framtidig utvikling av sentrum for å sikre helhetlige løsninger på veier, parkering, bygninger, grønnstruktur, møteplasser og utearealer.
- Oppfølging av arkitektkonkurransen European 12. Et arkitekt-team fra Italia har utarbeidet et forslag til utvikling av et konkret kvartal i sentrum. Teamet har også gitt innspill til utviklingen av øvrige deler av sentrum, med særlig fokus på å skape god sammenheng mellom sentrum og Campus-området.
- Revidere kommuneplanen ved å utrede potensialet for fortetting og transformasjon innen bebygde områder, samt se på mulighetene for utnyttelse av nye arealer nær sentrum.
- Opprettholde godt samarbeid med NMBU, som grunneier og som fagmiljø, blant annet gjennom videre arbeid med «Ås 2040».
- Dialog med sentrale aktører som Jernbaneverket, NSB, Ruter og Statens vegvesen.

- Områdereguleringsplan for Dyster-Eldor II. Salamanderutredningen er utført og planforslaget er under utarbeidelse.

Næringsutvikling

- Bidra til å utvikle et attraktivt og hyggelig Ås sentrum.
- Legge til rette for etablering og vekst av kunnskapsbaserte virksomheter knyttet til Campusmiljøet.
- Bidra aktivt i prosessen med å etablere et innovasjonssenter på Campus Ås.

For brukerne

- Sørge for avklaring, hvis overordnede planer og føringer ikke er tilstrekkelig tydelige.
- Yte faglig og administrativ støtte til utviklingsarbeid innen miljø og samfunn.
- Bistå med kompetanse i gjennomføring av prosjekter.
- Sikre helhetlig planlegging i kommunen, ved å lede administrasjonens planforum.

5.5.2 Medarbeidere, økonomi, service og kommunikasjon

Utfordringer og tiltak innenfor alle fokusområdene

ORGANISASJONS- OG PERSONALAVDELINGEN

Utfordringer

God arbeidsgiverstrategi og etterlevelse av verdiene er viktig for kommunens omdømme og evnen til å tiltrekke seg og beholde kompetent arbeidskraft. Planlegge omfattende lederutvikling. Øke antall lærlingeplasser.

Helse som strategisk satsningsområde

Det helsefremmende skal prioriteres samtidig som rutiner for sykefraværsoppfølging fortsatt skal ivareta de som er syke.

Det er en utfordring å følge opp de syke samtidig som det er en forventning om å bruke mer ressurser for å fremme god helse for langtidsfriske ansatte.

Tiltak i 2015

- Implementere tiltak med bakgrunn i ny arbeidsgiverstrategi.
- Organisere og administrere inntak av økt antall lærlinger.
- Initiere helsefremmende tiltak i regi av ÅRA (Ås regelmessig aktivitet).
- Bistå lederne i omstillingsprosesser
- Fremme sak om fremtidige seniorpolitiske tiltak, jf. kommunestyrets verbale vedtak i K-sak 94/14.

ØKONOMIAVDELINGEN

Utfordringer

Hovedfokus for 2015 vil være å sørge for at hele organisasjonen gjennomfører nødvendig effektivisering av arbeidsprosesser slik at kommunens økonomi forbedres.

Bruk av KOSTRA, med sammenligning av ressursbruk i andre kommuner vil være en viktig del av dette arbeidet. Samtidig som kostnadene reduseres må også inntekspotensialet utnyttes fullt ut.

Tiltak i 2015

- Analysere potensialet for innsparinger i kommunenes totale utgifter gjennom strukturelle endringer, herunder organisering av tjenester og eiendomsstruktur.
- Videreføre arbeidet med effektivisering av administrative arbeidsprosesser.
- Videreføre et høyt fokus på økonomistyring.
- Utnytte inntekspotensialet, med fokus på store inntekstposter.
- Ha fokus på innkjøp og implementere system for e-handel.
- Implementere elektroniske systemer for lønnsmeldinger og timeregistreringer for å sikre god internkontroll og effektive prosesser.

SERVICE OG KOMMUNIKASJON

Tabell 19. Målkart for tjenesteområdet, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat 2013	Mål 2015	
				Ønsket	Godt nok
Levende lokaldemokrati og samfunnsliv	Registrering ved Norge.no	Antatt stjerner	5	6	5

Digitalisering

Målet er at kommunen sørger for at både innbyggere og næringslivet skal ha et reelt «digitalt førstevalg». Egnede tjenester skal tilbys digitalt og være den primære måten å kommunisere med kommunen på.

Digitalisering skjer på alle områder i offentlig sektor og det er økt fokus på samarbeid og samordning. IKT skal forenkle tilgang til informasjon og gi innbyggere og næringsliv gode digitale tjenester.

Ås kommune er i vekst, og bruken av IKT er stekt økende i alle ledd i kommunen. Stadig mer kommunikasjon skal skje elektronisk, og ansatte må ha tilgang til et IKT-system som effektiviserer og forenkler arbeidet.

Tiltak i 2015 - for at det digitale skal bli førstevalget.

- Oppgradering av kommunens internett side, tilrettelagt for bruk på mobil / nettbrett. Tilpasset digital kommunikasjon.
- Oppgradering av intranettet.
- Utarbeide en plan for hvordan Ås kommune skal være «tilstede» i sosiale medier.

- Skanning av byggesaksarkivene og VA arkivene vil gi bedre tilgjengelighet for innbyggere og effektivisere byggesaksbehandlingen.
- Etablere digitale prosesser for administrasjon av ansatte i hele kommunen.
- Etablere / utvide bruken av nasjonale felles løsninger som SvarUt, Altinn, ID porten, matrikkelen, digital postkasse.
- Opplæring og bevisstgjøring av ansatte i informasjonssikkerhet.
- Sikre tilstrekkelig kapasitet og tilgjengelighet i bruk av IKT løsningene for ansatte.
- Ferdigstille rullering av arkivplanen.
- Utvide bruken av velferdsteknologi.
- Videreføre oppgradering og utvidelse av datautstyr / infrastruktur på skolene.
- Gjennomføring av kommune og fylkestingsvalget 2015.
- Igangsetting av vaktordning for IKT i 2015.

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 20. Budsjettrammer og endringer 2015-2018. (Tall i tusen)

	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014	92 875	92 875	92 875	92 875
Vedtatte endringer, jf. HP 2014-17	274	-326	274	274
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2014-17	93 149	92 549	93 149	93 149
B. Konsekvensjusteringer	-9 090	-9 107	-9 107	-9 707
C. Nye tiltak og omprioriteringer	925	925	925	925
D. Nye besparelser	-2 740	-3 737	-3 737	-3 737
E. Netto endringer i kommunestyrets vedtak	-536	-1 527	-4 013	-4 013
Ramme 2015-2018	94 353	92 739	93 339	92 739

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 4.

VEDLEGG

Vedlegg 1: Oppvekst og kulturetaten, budsjettammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2014-2017

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
A.	Vedtatt ramme 2014		334 560	334 560	334 560	334 560
	Vedtatte tiltak i HP 2014-17		0	0	0	0
1.	Endring makspris barnehager	23*	-115	-115	-115	-115
2.	Opptrapping to barnehageopptak	2050	337	337	337	337
3.	Uspesifisert kutt	2050	-1 055	-1 055	-1 055	-1 055
4.	Elevtallsvekst	2060	1 241	729	-211	-211
5.	Utsettelse utvidelse Solberg skole	2151	0	345	691	691
6.	Utbygging Solberg tunet avd. 7	2330	1 473	1 473	1 473	1 473
7.	Utbygging Solberg tunet avd. 8	2330	211	1 598	1 598	1 598
SUM VEDTATT RAMME 2015-18, JF. HP 2014-2017			336 652	337 872	337 278	337 278

For 2015 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2014 fra budsjettvedtaket 11.12.2013. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2014-2017 legges til og gir vedtatt ramme for 2015-2018.

1. Jf. Statsbudsjett 2014 ble maksprisen i barnehager foreslått økt fra kr 2330 til kr 2360 med virkning fra august 2014.
2. Det er lagt inn ressurser for å få til barnehageopptak flere ganger i året.
3. Det ble vedtatt 0,5 % uspesifisert kutt for etaten med effekt fra 2015.
4. Det er lagt inn vekst i elevtall for perioden.
5. Utvidelsen av Solberg skole ble utsatt til midten av 2016.
6. Solberg tunet barnehage, jf. K-Sak 49/13, åpner avdeling nr. 7 i desember 2014. Planen er at avdelingen skal ha plass til 24 barn + 2 pedagoger og 2 assistenter. Kostnaden på årsbasis 1,65 mill. kroner.
7. Solberg tunet barnehage, jf. K-Sak 49/13, åpner avdeling nr. 8 i august 2015. Planen er at avdelingen skal ha plass til 24 barn + 2 pedagoger og 2 assistenter. Kostnaden i 2015 er beregnet til å være kr 211.000, og på årsbasis 1,59 mill. kroner.

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
8.	Lønnsoppgjør kap 4	2*	2445	2445	2445	2445
9.	Pott til lønnsoppgjør lærere. Tillegg utover 2,15 %	2*	0	0	0	0
10.	Lønnsglidning OK-etaten	2*	965	965	965	965
11.	Lønnsoppgjør lærere 2,15 %	21*1 og 22*	0	0	0	0
12.	Prisøkning SFO (3 %)	21*2	-545	-545	-545	-545
13.	Opphør av bruk av fond Voksenopplæringen	210*	2180	2180	2180	2180
14.	Prisøkning barnehage jf statsbudsjett	23*	-986	-986	-986	-986
15.	Reversering av uspesifisert kutt fra HP 2014-2017	2050	1055	1055	1055	1055
16.	Oppretting av feil på rammen fra vedtak HP 2014-17, 1. tertial	2050	1431	1431	1431	1431
17.	Elevtallsvekst skoler skolemodell	2060	2848	4146	5086	5086
18.	Nye ressurskrevende brukere	2060	2500	2500	2500	2500
19.	Utsettelse Solberg skole	2060	0	-345	-691	-346
20.	Justering tilskudd til private barnehager	2070	1000	1000	1000	1000
	Korrigeringsinntektspost					
21.	kulturhuset	2082	150	150	150	150
22.	Introduksjonsprogram flyktninger	2105	250	250	250	250
23.	E-bøker flyttet fra investering prosj 0236	2430	160	160	160	160
24.	Korrigeringsinntektspost PPS	2512	110	110	110	110
25.	Lokalt lønnsoppgjør og kap 3 og 5	2*	2553	2553	2553	2553
26.	Lønnsoppgjør kap 4 undervisning	2*	8695	8695	8695	8695
27.	Økt pensjonssats lærer	21* og 22*	408	408	408	408
SUM KONSEKVENJUSTERINGER:			25 219	26 172	26 766	27 111

8. Lønnsveksten for kap. 4 er beregnet til 2,445 mill. kroner for etaten. Dette gjelder ikke lærere.
9. Lønnsveksten for lærerne var ikke klar før i november. Beløpet er nå inkludert i pkt. 26.
10. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
11. Lønnsvekst på 2,15 % i henhold til resultat av sentralt lønnsoppgjør for lærere er tilført skolene ved beregning av nye rammer for 2015. Beløpet er nå inkludert i pkt. 26.
12. Det er lagt inn prisøkning på SFO med 3 %. Nye satser er 2780 kr/mnd. for full plass og 1830 kr/mnd. for inntil 10 timer per uke.
13. Driften på Voksenopplæringen har de siste årene vært finansiert ved bruk av fond. Fondet er nå brukt opp og finansieringen opphører.

14. Maksimal pris for barnehageplass ble økt i statsbudsjettet 2015 til 2580 kr per mnd. Det ble også foreslått innføring av redusert pris for husholdninger med inntekt under 405 000 kroner. Det er tatt høyde for dette i beregningen av inntekt. Se for øvrig pkt. 47 for korrigerende av inntekten.
15. 0,5 % uspesifisert kutt fra HP 2014-2017 reverseres da det er vedtatt at det er opprinnelig budsjett 2014 som skal være etatenes utgangspunkt i arbeidet med HP 2015-2018.
16. Rammen for etaten måtte justeres med 1,431 mill. kroner. i 1. tertial da det ved kommunestyrebehandlingen av HP 2014-2015 ble vedtatt opprettholdelse av fritidsklubber og stilling ved biblioteket uten at midlene ble tilbakeført.
17. Skolemodellen er økt som følge av høyere elevtall. Pr september 2014 er det 2232 elever i grunnskolen i Ås. Elevprisen for 2015 for barneskolene er kr 52406, og kr 78610 for ungdomsskolene. Hver høst styrkes/reduceres skolenes budsjett i forhold til endringer i elevtallet. Prognoser tilsier en økning i hele perioden.
18. Det legges inn en buffer på 2,5 mill. kroner for å ta høyde for enkeltbrukere med behov som overskrider det barnehager og skoler har mulighet til å dekke innenfor eksisterende rammer.
19. Driftsutgiftene knyttet til drift av ny Solberg skole utsettes som resultat av at investeringen er utsatt.
20. De private barnehagene i Ås kommune får et tilskudd som tilsvarer 100 % av kommunens kostnader. Dette er en lovpålagt sats, og kan ikke reverseres. Det er innført en endring i beregning av satsene og det benyttes nå regnskap fra 2013 korrigeret med deflator for 2014 og 2015. Familiebarnehagene i Ås får midler i henhold til nasjonale satser da kommunen ikke har egne familiebarnehager. Familiebarnehagene får i 2015 98 % av nasjonal sats. Totalt er det satt av 73,3 mill. kroner. Det er lagt opp til en økning utover i perioden.
21. Inntektskravet for Kulturhuset ble regulert ned i 2. tertial 2014. Denne reduksjonen videreføres.
22. Integreringstilskuddet øker og med dette behovet for grunnskoleundervisning på VO. Det tilføres 0,25 mill. kroner for å dekke behovet.
23. E-bok prosjektet, prosj. 0236, ved biblioteket er flyttet fra investering til drift.
24. I 1. tertial 2014 ble en inntektspost på PPS som ikke er realistisk korrigeret. Dette videreføres.
25. Helårseffekt av det lokale lønnsoppgjøret og lønnsoppgjør for kapittel 3 og 5. Resultatet var først klart november 2014 og var derfor ikke innarbeidet da rådmannens forslag ble lagt frem.
26. Lønnsoppgjør for lærere var ikke klart før i november 2014 og var derfor ikke innarbeidet da rådmannens forslag ble lagt frem. Dette er også innarbeidet i skolemodellen.
27. Pensjonssatsen for medlemmer i Statens Pensjonskasse justeres opp fra 11,26 til 11,55 % fra 2015. Dette var ikke klart før i desember 2014, og er innarbeidet i skolemodellen.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C. Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
28. Omprioritering skole	21*1 og 22*	-1000	-1000	-1000	-1000
29. Omprioritering Morsmålundervisning høsteffekt	2163	-114	-800	-800	-800
30. Økt styrerressurs Solbergtnet	2330	152	152	152	152
31. Ambulerende tiltaksteam PPS (erstatte kjøp fra private adferd)	2511	1114	1800	1800	1800
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:		152	152	152	152

28. Det er trukket ut 1 mill. kroner fra skolerammen som er omprioritert til teamet på PPS, se pkt. 31.
29. Det er gjort omstruktureringer på morsmålundervisningen og opprettet velkomstklasser på Kroer og Ås ungdomsskole. Midlene som er spart inn omprioriteres til dekning av nytt team på PPS, se pkt. 31.
30. Solbergtnet barnehage er utvidet og det er behov for å øke ressurser til styrere med 20 %.
31. Det opprettes et ambulerende tiltaksteam på 3 personer under PPS som kan bistå skolene ved behov knyttet til atferdsproblematikk. Teamet skal erstatte kjøp av tjenester på dette området og vil jobbe i hele kommunen. Kostnadene dekkes av omprioriteringer innen etaten.

D. Nye besparelser

D. Nye besparelser	Ansvar	2015	2016	2017	2018
32. Reduserer vikarbudsjetten barnehage	23*	-499	-499	-499	-499
33. Innsparing 1 % skole	21* og 22*	-499	-499	-499	-499
34. SFO omstrukturering regioner/ledere	21*2	-712	-1524	-1524	-1524
35. Uspesifisert besparelse 0,5 % av justert 2014-ramme - kulturområdet	2050	-1743	-1743	-1743	-1743
36. Innsparing leirskole	2060	-200	-390	-390	-390
37. Uspesifisert besparelse for å dekke opp høsteffekt av tiltak 2015	2060	-500	0	0	0
38. Reduserer kompetanseutvikling førskole	2070	-100	-100	-100	-100
39. Innsparing VO	2108	-500	-500	-500	-500
40. Omstrukturering morsmålundervisning	2163	-500	-500	-500	-500
SUM NYE BESPARELSER		-5 253	-5 755	-5 755	-5 755

32. Vikarbudsjetten på kommunale barnehager blir redusert med 0,5 mill. kroner fordelt på alle kommunale barnehager etter barnetall. Ikke vedtatt.
33. Det er trukket ut 0,499 mill. kroner i innsparing hos skolene. Ikke vedtatt.
34. SFO omstruktureres fra høsten 2015. Omstruktureringen gir 0,7 mill. kroner i innsparing 2015 og 1,5 mill. kroner i helårseffekt.
35. Det er foreslått 1,7 mill. kroner i uspesifisert kutt som skal tas på kulturområdet etter en gjennomgang av tilbud og vurdering av nivå på tjenestene.
36. Det kuttes i kommunalt tilskudd til leirskole med halvårseffekt for 2015. Ikke vedtatt.
37. Det er lagt inn 0,5 mill. kroner uspesifisert for å dekke høsteffektene av andre tiltak.

38. Kompetanseutviklingstiltak til utdanning av førskolelærere kuttet med 0,1 mill. kroner.
 39. Økte inntekter gir innsparing på 0,5 mill. kroner.
 40. Morsmålsundervisningen er omstrukturert og det gir 0,5 mill. kroner i besparelse.

E. Kommunestyrets vedtak

E.	Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
	Statsbudsjettet: utsatt økning i					
41.	makspris kommunale barnehager.	23*	430	430	430	430
	Ikke vedtatt: redusert vikarbudsjet					
42.	barnehage	23*	499	499	499	499
43.	Økte inntekter SFO	21*2	-187	-187	-187	-187
44.	Ikke vedtatt: Innsparing skole	21* og 22*	499	499	499	499
45.	Ikke vedtatt: Kutt leirskole	2060	200	390	390	390
46.	Styrket tiltak barnehage/skole	2060	750	750	750	750
	Statsbudsjettet: utsatt økning i					
47.	makspris effekt private barnehager	2070	380	380	380	380
48.	Reduserte ventelister kulturlister	2410	665	665	665	665
	Økte billettinntekter					
49.	kulturhus/bibliotek	2430	-500	-500	-500	-500
SUM ENDRINGER I						
KOMMUNESTYRETS VEDTAK			2 736	2 926	2 926	2 926

41. Statsbudsjettet: Økningen i makspris utover prisvekst er utsatt til 1.5.2015. Dette gir en redusert inntekt for barnehagene.
 42. Kommunestyrevedtak 94/14: Redusert vikarbudsjet for barnehagene ble ikke vedtatt.
 43. Kommunestyrevedtak 94/14: Prisen på SFO-plass i kommunen økes med ytterligere 1,5 % og gir økte inntekter.
 44. Kommunestyrevedtak 94/14: Innsparing skole bel ikke vedtatt.
 45. Kommunestyrevedtak 94/14: Kutt i kommunalt tilskudd til leirskole ble ikke vedtatt.
 46. Statsbudsjettet: Budsjettet styrkes med 0,75 mill. kroner, og midlene skal benyttes til styrket oppfølging av barn i barnehage og skole.
 47. Statsbudsjettet: Utsatt økning i makspris jamfør pkt. 41 gir økte utbetalinger til ikke-kommunale barnehager.
 48. Kommunestyrevedtak 94/14: Kulturskolen får økt ramme med 0,665 mill. kroner for å redusere ventelister.
 49. Kommunestyrevedtak 94/14: Arrangementer på biblioteket skal gi 0,5 mill. kroner i inntekter.

Vedtatt budsjetttramme	2015	2016	2017	2018
Ramme 2015-2018	359 506	361 367	361 367	361 712

Vedlegg 2: Helse og sosialetaten, budsjetterammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2014-2017

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
A.	Vedtatt ramme 2014		303 000	303 000	303 000	303 000
	Vedtatte tiltak i HP 2014-17					
1.	Uspesifisert innsparing helse og sosial etaten	3*	-1 752	-1 752	-1 752	-1 752
2.	Flytting til Rådhusplassen 29	3110	-50	-50	-50	-50
3.	Inntekter mottaksavdeling Moer sykehjem. Utsatt	3400	0	-228	-456	-456
4.	Demenssenter	3430	0	-5 000	-10 000	-10 000
5.	Lønn og driftskostnader nye institusjonsplasser. Utsatt	3430	0	6 069	12 137	12 137
6.	Inntekt nye institusjonsplasser inkl. dagsenter. Utsatt	3430	0	-800	-1 600	-1 600
7.	Mottaksavdeling Moer sykehjem	3430	0	3 842	7 685	7 685
8.	2,0 årsverk dagsenter og prisjustering nye inst.plasser	3430	0	1 431	2 863	2 863
9.	Inventar nye lokaler	3510	-80	-80	-80	-80
10.	Leasingbiler	3640	-140	-100	0	0
	SUM VEDTATT RAMME 2015-18, JF. HP 2014-2017		300 978	306 332	311 747	311 737

For 2015 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2014 fra budsjettvedtaket 11.12.2013. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2014-2017 legges til og gir vedtatt ramme for 2015-2018.

1. Det ble vedtatt 0,5 % uspesifisert kutt for etaten med effekt fra 2015.
2. Flyttekostnader. Rus og psykisk helse, og helsestasjonen skal flytte inn i nye lokaler.
3. Inntekter mottaksavdeling Moer sykehjem utsettes da oppstart av avdelingen er ett år senere enn opprinnelig planlagt. Oppstart 1.juli 2016.
4. Det nye Demenssenteret tas i bruk gradvis fra 2016.
5. Utsatt, oppstart 1.juli 2016. Lønn og driftskostnader knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser ved demenssenteret med oppstart 1.januar 2013. Basert på lønnsnivå per 2010. Jf. HP 2011-2014. Demenssenteret gir mulighet for 6 nye dagsenterplasser som ikke ligger budsjettert i disse kostnadene.
6. Utsatt, oppstart 1.juli 2016. Inntekter knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser. Inntektene er basert på 2010-priser.
7. Mottaksavdeling Moer sykehjem. Oppstart 1.juli 2016.
8. 2,0 årsverk til 6 plasser ved dagsenter på demenssenteret, og lønns- og prisjustering opp til 2012-nivå av stillinger og driftskostnader knyttet til 12 nye demensplasser.
9. Psykisk helse skal flytte ut av kontorlokaler ved Moer og inn i Rådhusplassen 29. Nye kontorer må innredes.
10. Innlevering / utskifting av leasingbiler.

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
11.	Reversering uspesifisert kutt HP 2014-2017	3*	1 752	1 752	1 752	1 752
12.	Lønnsgradning	3*	148	148	148	148
13.	Lønnsvekst vikarmidler i henhold til lønnsvekst	3*	531	531	531	531
14.	Sentralt tariffoppgjør kap. 4	3*	6 256	6 256	6 256	6 256
15.	Nye ressurskrevende brukere	3000	2 500	2 500	2 500	2 500
16.	1,0 årsverk turnuslege	3010	707	707	707	707
17.	Helsetjenester mottatt i EØS-land	3010	100	100	100	100
18.	IKS Legevakt	3010	122	122	122	122
19.	Kjøp fra andre private	3010	-1 999	-1 999	-1 999	-1 999
20.	Norsk pasientskadeerstatning	3010	-122	-122	-122	-122
21.	Bortfall kommunal medfinansiering - Samhandlingsreformen	3030	-15 690	-15 690	-15 690	-15 690
22.	Overliggerdøgn Ahus	3030	100	100	100	100
23.	IKS Krise- og incestsenter	3210	150	150	150	150
24.	Veilederstilling ungdomsteamet NAV	3210	600	600	600	600
25.	Sosialhjelp	3220	-600	-600	-600	-600
26.	Utgiftsgodtgjørelse	3230	1 555	1 555	1 555	1 555
27.	Kjøp fra andre private	3341	6 239	6 239	6 239	6 239
28.	Kjøp fra andre private	3341	1 831	1 831	1 831	1 831
29.	Ompostering lisenser	3341	281	281	281	281
30.	Refusjon fra staten	3342	-1 344	-1 344	-1 344	-1 344
31.	Prisjustering inntekter mottaksavdeling Moer	3400	0	-36	-73	-73
32.	Vederlag Moer sykehjem	3400	100	100	100	100
33.	Lønn Moer 1CD	3410	265	265	265	265
34.	Lønn Moer 2AB	3411	456	456	456	456
35.	Lønn Moer 2CD	3420	271	271	271	271
36.	Inntekt nye institusjonsplasser inkl. dagsenter. Utsatt	3430	0	800	0	0
37.	Lønn og driftskostnader nye institusjonsplasser. Utsatt	3430	0	-6 069	0	0
38.	Lønn skjermet enhet	3430	750	750	750	750
39.	Prisjustering 2,0 årsverk dagsenter og nye institusjonsplasser	3430	0	228	456	456
40.	Prisjustering inntekter nye institusjonsplasser inkl. dagsenter	3430	0	0	-255	-255
41.	Prisjustering lønn og driftskostnader nye institusjonsplasser	3430	0	0	1 933	1 933
42.	Prisjustering mottaksavdeling	3430	0	612	1 224	1 224
43.	Reversering kutt demenssenter	3430	0	0	10 000	10 000
44.	Lønn Moer 1AB	3440	258	258	258	258
45.	Lønn hjemmetjenesten Sør	3480	558	558	558	558
46.	Ompostering telefoni	3481	51	51	51	51
47.	Lønn hjemmetjenesten Nord	3482	442	442	442	442
48.	Refusjon fra andre	3510	400	400	400	400

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
49.	Brukerbetaling psyk.dagsenter	3511	250	250	250	250
50.	Refusjon fra staten	3520	216	216	216	216
51.	Kjøp fra andre private	3540	500	500	500	500
52.	Kjøp fra andre private	3560	-2 700	-2 700	-2 700	-2 700
53.	Økte inntekter	36*	-59	-59	-59	-59
54.	Prisjustering driftsenheten	3600	317	317	317	317
55.	Ompostering lisenser	3640	-281	-281	-281	-281
56.	Ompostering telefoni	3640	-57	-57	-57	-57
57.	Ompostering telefoni	3810	6	6	6	6
58.	Brukerbetaling opphold	3820	-137	-137	-137	-137
59.	Helårseffekt lønnsoppgjør lokalt, og sentralt lønnsoppgjør for kap. 3 og 5	3*	3494	3494	3494	3494
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			8 217	3 752	21 502	21 502

11. 0,5 % uspesifisert kutt fra HP 2014-2017 reverseres i alle etater da det er vedtatt at det er opprinnelig budsjett 2014 som skal være etatenes utgangspunkt i arbeidet med HP 2015-2018.
12. Lønnskostnadene øker mer enn det som er tilført gjennom sentrale tillegg blant annet på grunn av ansiennitet og kompetanse.
13. Lønnsvekst vikarmidler i henhold til lønnsveksten i 2014.
14. Etaten er tilført lønnsmidler i henhold til lønnsoppgjøret 2014. Dette utgjør 6,256 mill. kroner.
15. Det legges inn en buffer på 2,5 mill. kroner for å ta høyde for enkeltbrukere med nye behov som overskrider det etaten har mulighet til å dekke innenfor eksisterende rammer.
16. Fylkesmannen har pålagt Ås kommune å ansette turnuslege, jf. 1.tertial 2014. Dette må videreføres i 2015 med helårsvirkning.
17. Krav fra den statlige helseøkonomiforvaltningen (Helfo) om refusjon for stønad til helsetjenester i annet EØS land for Ås-innbyggere på reise/ lengre utenlandsopphold. Regningene kommer uoppfordret og automatisk.
18. Prisjustering av Ås kommunes andel til IKS, drift av Follo legevakt.
19. Budsjettet for kjøp fra andre flyttes fra helse og sosial sjefen over til forvaltningsenheten.
20. Reduksjon av kommunens andel til Norsk pasientskadeerstatning.
21. Det ble vedtatt i Statsbudsjettet for 2015 at kommunal medfinansiering til samhandlingsreformen faller bort. Rammetilskuddet til kommunen er tilsvarende redusert.
22. Det må forventes at det blir noen overligger døgn på Ahus da senger og rom ved sykehjemmet vil i perioder være full belagt, jf. 2.tertial 2014.
23. Prisjustering tilskudd til IKS, Ås andel til Follo Krise- og incestsenter.
24. Lønnskostnader knyttet til videreføring av en 100 % veilederstilling ved Nav Ås tilknyttet ungdomsteamet, jf. K-sak 23/14.
25. Finansiering av en 100 % veilederstilling ved Nav Ås tilknyttet ungdomsteamet, jf. K-sak 23/14.
26. Antall plasserte barn øker og utviklingen innebærer en betydelig økning i utgiftsdekningen. I statsbudsjettet er det lagt inn en forventet økning i kommunal egenandel, jf. 1.tertial 2014.

27. Budsjett for kjøp fra andre private er flyttet fra andre enheter i etaten og samlet hos forvaltningen. Dette gjelder kjøp fra Tangen Barnebolig, Sandefjord kommune og Signo Vivo (tilbud til døve).
28. Prisjustering av tiltak ved Sandefjord kommune og Signo Vivo samt endring av tiltak ved Tangen Barnebolig.
29. Budsjett for lisenser knyttet til Gericca er flyttet fra driftsenheten til forvaltningen, se pkt. 55.
30. Som følge av endret tiltak ved Tangen Barnebolig vil også refusjonen for ressurskrevende brukere økes. Se pkt. 28.
31. Prisjustering av inntekter ved mottaksavdeling Moer sykehjem.
32. Budsjetterte inntekter for korttidsplasser reduseres som følge av sammensetningen mellom kort-/langtidspasienter og fordeling av enkelt/dobbeltrum.
33. Styrking av variabel lønn ved Moer 1CD, jf. 1.tertial 2014.
34. Styrking av variabel lønn ved Moer 2AB, jf. 1.tertial 2014.
35. Styrking av variabel lønn ved Moer 2CD, jf. 1.tertial 2014.
36. Inntekter knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser utsettes.
37. Kostnader knyttet til lønn og driftskostnader knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser ved demenssenteret med planlagt oppstart 1.juli 2016 utsettes.. Demenssenteret gir mulighet for 6 nye dagsenterplasser som ikke ligger budsjettert i disse kostnadene.
38. Styrking av variabel lønn ved Skjermet enhet, jf. 1.tertial 2014.
39. Prisjustering av stillinger og driftskostnader knyttet til dagsenter på demenssenter og 12 nye demensplasser. (2,0 årsverk til 6 plasser ved dagsenter på demenssenteret, jf. punkt 34, og lønns- og prisjustering opp til 2012-nivå av stillinger og driftskostnader knyttet til 12 nye demensplasser.)
40. Prisjustering inntekter knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser.
41. Prisjustering av lønn og driftskostnader knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser ved demenssenteret med oppstart 1.januar 2013. Basert på lønnsnivå per 2010. Jf. HP 2011-2014. Demenssenteret gir mulighet for 6 nye dagsenterplasser som ikke ligger budsjettert i disse kostnadene.
42. Prisjustering mottaksavdeling Moer sykehjem.
43. Reversering kutt på demenssenter vedtatt i HP 2014-2014.
44. Styrking av variabel lønn ved Moer 1AB, jf. 1.tertial 2014.
45. Styrking av variabel lønn ved hjemmetjenesten Sør.
46. Flytting av budsjett for telefoni fra driftsenheten til hjemmebaserte tjenester, se pkt.56.
47. Styrking av variabel lønn ved hjemmetjenesten Nord.
48. Vedtatt innsparing i HP 2014-2014 av kommunestyret. Dette kan ikke innfris, jf. 2.tertial, 2014da et øremerket tilskudd kan ikke spares inn da det er strengt styrt etter søknad og revisorgodkjent regnskap for bruk.
49. Bortfall av inntekt ved salg av psykiatriplass til Frogn kommune.
50. Bortfall av refusjon fra NAV som er knyttet til ansatt, jf. 2.tertial 2014.
51. Flytting av budsjett for kjøp fra tjeneste fra Sandefjord kommune til forvaltningsenheten. Tilførsel av budsjettmidler for kjøp av tjeneste til ressurskrevende bruker fra Aleris, jf. 1.tertial 2014.
52. Flytting av budsjett for kjøp av andre private fra barneboligen til forvaltningsenheten, gjelder kjøp ved Tangen Barnebolig.
53. Prisjustering av inntekter ved driftsenheten som følge av justerte priser for salg av mat.
54. Prisjustering av kostnader knyttet til matvarer og leasingbiler ved driftsenheten.

55. Budsjett for lisenser knyttet til Gerica er flyttet fra driftsenheten til forvaltningen, se pkt. 29.
56. Flytting av budsjett for telefoni fra driftsenheten til hjemmebaserte tjenester og folkehelse, se pkt. 46 og 57.
57. Flytting av budsjett for telefoni fra driftsenheten til folkehelse, se pkt. 56.
58. Prisjustering brukerbetaling ved aktivitetssenteret.
59. Helårseffekt av det lokale lønnsoppgjøret og lønnsoppgjør for kapittel 3 og 5. Resultatet var først klart november 2014 og var derfor ikke innarbeidet da rådmannens forslag ble lagt frem.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
60.	1,0 årsverk flyktninger	3222	528	528	528	528
61.	1,0 årsverk saksbehandler barnevern	3230	698	698	698	698
62.	Tilføre budsjett barnevern	3230	663	663	663	663
63.	Kjøp av sykehjemsplasser	3341	750	750	0	0
64.	0,3 årsverk BPA	3483	150	150	150	150
65.	Leasingbiler	3640	140	320	360	260
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			2 929	3 109	2 399	2 299

60. 1,0 årsverk engasjement ved flyktningshjelpen, stillingen finansieres av integreringstilskuddet.
61. 1,0 årsverk saksbehandler barnevernet.
62. Styrking av utgiftsgodtgjørelse til fosterhjem og driftskostnader ved barnevernet.
63. Det vil være behov for å kjøpe sykehjemsplasser i perioder da det periodevis vil være fullt på Moer sykehjem.
64. 0,3 årsverk til BPA som følge av endret vedtak i løpet av 2014.
65. Innbytte av leasingbiler, i 2015 skal 7 biler leveres inn.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2015	2016	2017	2018
66.	Uspesifisert	3*	-2 757	-1 757	-1 757	-1 757
67.	Omsorgslønn	3341	-933	-933	-933	-933
68.	Kjøp fra andre private	3511	-98	-98	-98	-98
69.	Kjøp fra andre private	3512	-145	-145	-145	-145
70.	Kjøp fra andre private	3540	0	-1 000	-1 000	-1 000
71.	1,0 årsverk Solfallsveien	3540	-500	-500	-500	-500
72.	Driftstilskudd fysio/ergo	3810	-130	-130	-130	-130
SUM NYE BESPARELSER			-4 563	-4 563	-4 563	-4 563

66. Uspesifisert kutt. Kuttet krever at det settes i gang en snarlig prosess med å avklare muligheter for strukturelle endringer eller nedprioritering av eksisterende tjenester i kommunen.
67. Reduksjon i omsorgslønn da avtaler er avsluttet og det tilbys andre tjenester i stedet.
68. Reduksjon i kjøp fra andre private, rus – og psykisk helse.
69. Reduksjon i kjøp fra andre private, rus – og psykisk helse.
70. Reduksjon i kjøp fra andre private, Solfallsveien, miljøarbeidertiltak til unge voksne.
71. 1,0 årsverk miljøarbeider kuttes ved Solfallsveien.
72. Reduksjon i driftstilskudd som utbetales til privatpraktiserende fysioterapeuter.

E. Kommunestyrets vedtak

E.	Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
73.	Omorganisering tjenesteområder av forebyggende helsetjenester	3110	-1 000	-1 400	-2 100	-2 100
74.	Styrking av helsestasjonen og skolehelsetjenester	3110	1 000	1 400	1 400	1 400
75.	0,3 årsverk frisklivssentralen	3840	-150	-150	-150	-150
76.	Tilskudd ressurskrevende brukere	3342	-400	-400	-400	-400
SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK			-550	-550	-1 250	-1 250

73. Omorganisering tjenesteområder av forebyggende helsetjenester.

74. Styrking av helsestasjonen og skolehelsetjenester.

75. 0,3 årsverk ved frisklivssentralen kuttes.

76. Tilskuddet for ressurskrevende brukere øker.

Vedtatt budsjettramme	2015	2016	2017	2018
Ramme 2015-2018	307 011	308 080	329 835	329 735

Vedlegg 3: Teknisk etat, budsjetterammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2014-2017

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
	Vedtatt ramme 2014		92 918	92 918	92 918	92 918
	Vedtatte tiltak i HP 2014-17					
1.	Uspesifisert kutt	6000	-475	-475	-475	-475
2.	Geodata, driftsavtale	6080	-68	-68	-68	-68
3.	Vedlikeholdstiltak Utøya statue	6850	-100	-100	-100	-100
4.	Driftskonsekvenser ny barnehage, full effekt fra 1.12.2014	7*	462	462	462	462
5.	Driftskonsekvenser Solberg skole, utsatt 1.7.2016	7*	0	227	450	450
6.	Driftskonsekvenser bokollektiv demente utsatt 1.7.2016	7*	0	276	552	552
	SUM VEDTATT RAMME 2015-18, JF. HP 2014-2017		92 737	93 240	93 739	93 739

For 2015 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2014 fra budsjettvedtaket 11.12.2013. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2014-2017 legges til og gir vedtatt ramme for 2015-2018.

1. Ufordelt kutt på 1,0 % på Teknikk og Miljø. 0,5 % av kuttet ble redusert i 2014.
2. Ekstraordinær driftskostnad for Geodata. Reduseres i forhold til 2014-nivå.
3. Ekstraordinært tiltak for vedlikehold av Utøya statue, reduseres i forhold til 2014-nivå.
4. Driftskonsekvenser Solbergtunet barnehage, jf. K-Sak 49/13.
5. Driftskonsekvenser utvidelse Solberg skole. Gradvis bruk fra 2016.
6. Driftskonsekvenser bokollektiv demente. Gradvis bruk fra 2016.

B. Konsekvensjusteringer

B. Konsekvensjusteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
7. Endring driftskonsekvenser Solberg skole, utsatt 1.7.2018	7*	0	-227	-450	-223
8. Endring driftskonsekvenser bokollektiv demente, utsatt 1.1.2017	7*	0	-276	0	0
9. Sentralt tariffoppgjør kap. 4	6/7	1 033	1 033	1 033	1 033
10. Lønnsglidning	6/7	433	433	433	433
11. Lokalt lønnsoppgjør kap 3 og 5	6/7	971	971	971	971
12. Tiltaksplan samferdsel K-sak 54/14	6830	250	0	0	0
13. Tiltaksplan idrett, nærmiljø, friluftsliv K-sak 53/14	6860	400	0	0	0
14. Veisalting K-sak 48/12	6830	2 000	2 000	2 000	2 000
15. Skjøtsel Kjøyabukta HTM 23.8.2007	6860	250	250	250	250
16. Intern mva. korrigerer	6080	-25	-25	-25	-25
17. Fondsjustering Bygg og geodata	6080	121	568	563	558
18. Internoverføring lønn mellom kommunalteknisk og VAR	6800	-3 816	-3 816	-3 816	-3 816
19. Fonds- og gebyrendringer	6988	-29	-39	-47	-57
20. 0,3 årsverk renholder	7300	139	139	139	139
21. Renhold nye arealer, materialer	7300	75	75	75	75
22. Kostnadsøkning vedrørende uniformering av renholdere	7300	40	40	40	40
23. Kostnadsendring renholdstjenester	7300	60	60	60	60
24. Renhold og husleie av Arbeidskirken, skolelokaler	7300	81	0	0	0
25. Prisjustering husleieregulering, ses i sammenheng med økning av husleieinntekter	74*	334	334	334	334
26. Prisjustering materialer, varer og tjenester	6/7	1 575	1 575	1 575	1 575
27. Reversering rammekutt	6/7	475	475	475	475
28. Modulleie Åsgård skole	7400	1 200	1 500	1 500	1 500
SUM KONSEKVENJUSTERINGER:		5 567	5 070	5 110	5 322

7. Driftsutgiftene knyttet til drift av ny Solberg skole utsettes som resultat av at investeringen er utsatt.
8. Driftsutgiftene knyttet til drift av ny bokollektivet demente utsettes som resultat av at investeringen er utsatt.
9. Lønnsveksten for kap. 4 er beregnet til 1 mill. kroner.
10. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
11. Helårseffekt av det lokale lønnsoppgjøret og lønnsoppgjør for kapittel 3 og 5.
12. Trafikksikkerhetstiltak, og egenandel "Aksjon skolevei", jf. K-sak 54/14.
13. Lys til gangvei fra klubbhus til idrettsanlegg, Nordby. Utbedring av kyststi og turveier. K-sak 53/14.
14. Utfase bruken av veisalt i kommunen, jf. K-sak 48/12.
15. Skjøtselstiltak av naturvernområdet av Kjøyabukta på Nebba. Grunnet mangel på kompetanse må tjenestene leies inn. Jf. HTM 23.8.2007.
16. Utligning av avvik mellom inngående og utgående merverdiavgift.
17. Det legges opp til en reduksjon av oppspart fond i perioden.
18. Lønnskostnader flyttet fra kommunalteknisk avdeling til VAR. Tidligere har det kun vært funksjon som har styrt dette.
19. Mindre korrigerer av gebyr og fond i perioden for feiing.

20. 0,3 årsverk renholder til Myrveien og Solbergtunet barnehage.
21. Renholdsmaterialer til Myrveien og Solbergtunet barnehage.
22. Økte kostnader i henhold til krav om uniformering for våre renholdsmedarbeidere.
23. Kostnadsendringer vedrørende utvendig vindusvask på skoler.
24. Renhold og husleie i henhold til leiekontrakt med Arbeidskirken. Gjelder kun skoleåret 2014/2015.
25. 10-årsjustering etter KPI på festetomter og indeksregulering av husleie.
26. Prisjustering på 3,5 % på de største områdene innen etaten
27. Uspesifisert kutt på 0,5 % fra HP 2014-2017 reverseres da det er vedtatt at det er opprinnelig budsjett 2014 som skal være etatenes utgangspunkt i arbeidet med HP 2015-2018.
28. Åsgård skolen flytter til nye moduler.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
29.	Redusere etterslep vedlikehold av veier, reasfaltering	6830	2 000	2 000	2 000	2 000
30.	Reasfaltering gang/sykkelveier	6830	500	500	500	500
31.	Oppgradering veilys	6830	500	500	500	500
32.	Rensing av kunstgressbane Nordby	6840	50	50	50	50
33.	Tiltak velforeninger, friområder/lekeplasser	6850	100	100	100	100
34.	Utbedring av ledningsnett under Borggården	7100	3 000	0	0	0
35.	Pålegg om utbedring av Borggården flyttes til investering og ses i sammenheng med en generell oppgradering med forutsetning om oppstart 2015	7100	-3 000	0	0	0
36.	EPC prosjekt, klimaplanen	7100	0	1 200	0	0
37.	1,0 årsverk vedlikehold	7200	550	550	550	550
38.	Materialer, varer og tjenester vedrørende reduksjon av etterslep på vedlikehold	7200	1 000	1 000	1 000	1 000
39.	Driftsprosjekter i investering flyttes til drift	7100	500	500	500	500
40.	Driftsprosjekter i investering flyttes til drift. Investeringsprosjekt 0701, Bjørnebekk, bygg	7200	160	160	160	160
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			5 360	6 560	5 360	5 360

29. Kostnader for å redusere etterslep på vedlikehold av veier vurdert etter tilstandsrapport fra 2011.
30. Kostnader for å redusere etterslep på vedlikehold av sykkelveier vurdert etter tilstandsrapport fra 2011.
31. Oppgradering av veilys. Kostnader for utskifting av kvikksølvarmaturer, utstyr for overvåking og styring, samt reduksjon av etterslep på vedlikehold.
32. Dyprens av Nordby kunstgressbane for å opprettholde levetiden.
33. Gjeninnføring av søkbare midler for tiltak på friområder og lekeplasser.
34. Utførelse av pålegg for utbedring av ledningsnett under Borggården.
35. Kostnaden foreslås flyttet til investering og ses i sammenheng med en rehabilitering av Borggården med forbehold om oppstart primo 2015.
36. Grunnet manglende ressurser for gjennomføring av EPC prosjekt flyttes dette til 2016
37. 1,0 årsverk til arbeid for å redusere det økende etterslep av vedlikehold av bygningsmassen vår.
38. Økt behov for materialer, varere og tjenester i forbindelse med ny stilling som skal arbeide med vedlikehold.
39. Investeringsprosjekt 0754, HMS Brannforebyggende arbeid flyttes til drift da prosjektene fremover er mindre arbeider pr anlegg.
40. Løpende vedlikehold av Bjørnebekk asylmottak. Finansieres av husleietilskudd fra UDI.

D. Nye besparelser

D. Nye besparelser	Ansvar	2015	2016	2017	2018
41. Veisalting K-sak 48/12	6830	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
42. Skjøtsel Kjøybukta HTM 23.8.2007	6860	-250	-250	-250	-250
43. Prisjustering festekontrakter og husleieinntekter, ses i sammenheng med kostnadsøkningen	74*	-501	-501	-501	-501
44. Innsparing 1 %, ufordelt TM	6/7	-944	-944	-944	-944
45. Uspesifisert innsparing 0,5 % på justert ramme TM	6/7	-446	-446	-446	-446
SUM NYE BESPARELSER		-4 141	-4 141	-4 141	-4 141

41. Rådmannen finner ikke rom for dette i nåværende handlingsprogram.

42. Rådmannen finner ikke rom for dette i nåværende handlingsprogram.

43. Arbeidet fortsetter med å øke husleieinntektene til "gjengs leie".

44. Ufordelt på enhetene, eks VAR.

45. Det er foreslått 0,45 mill. kroner i uspesifisert kutt.

E. Kommunestyrets vedtak

E. Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
46. Reduksjon, renhold 1 årsverk	7300	-450	-450	-450	-450
SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK:		-450	-450	-450	-450

46. Reduksjon, renhold 1 årsverk

VAR

A. Konsekvensjusteringer av vedtatt budsjett HP 2014-2017

A. Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
Vedtatt ramme 2014		-20 444	-20 444	-20 444	-20 444
Vedtatte tiltak i HP 2014-17		-	-	-	-
1. Inntekts- og gebyrendring	69*	11 113	7 092	2 751	2 751
2. Avsetning og bruk av selvkostfond	69*	-12 845	-10 491	-7 899	-7 899
3. Lønnsomfordelinger	69*	1 600	3 100	2 900	2 900
SUM VEDTATT RAMME 2015-18, JF. HP 2014-2017		-20 576	-20 743	-22 692	-22 692

For 2015 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2014 fra budsjettvedtaket 11.12.2013.

Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2014-2017 legges til og gir vedtatt ramme for 2015-2018.

1. De store endringene er knyttet til tilknytningen av Veterinærhøyskolen.
2. Fondsreguleringene brukes til å fordele inntektene av tilknytningen ved generasjonsprinsippet.
3. Interne lønnsomfordelinger

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
4.	Sentralt tariffoppgjør kap. 4	69*	121	121	121	121
5.	Lokalt lønnsoppgjør kap 3 og 5	69*	40	40	40	40
6.	Lønnsoverføring fra kommunalteknisk avdeling	69*	3 816	3 816	3 816	3 816
7.	Lønnsomfordelinger	69*	-1 763	-1 361	-1 147	-926
8.	1,5 årsverk vann og avløp	69*	1 295	1 295	1 295	1 295
9.	Endring av kostnader ved kjøp av varer og tjenester og kjøp fra andre kommuner	69*	2 585	3 552	4 324	5 116
10.	Inntekts- og gebyrendring	69*	-12 491	687	1 410	-1 135
11.	Avsetning og bruk av selvkostfond	69*	13 085	-236	-2 821	-2 609
SUM KONSEKVENJUSTERINGER:			6 688	7 914	7 038	5 718

4. Lønnsveksten for kap. 4.
5. Helårseffekt av det lokale lønnsoppgjøret og lønnsoppgjør for kapittel 3 og 5.
6. Lønnskostnader flyttet fra kommunalteknisk avdeling.
7. Interne omfordelinger, ses i sammenheng med tidligere år.
8. 1,5 årsverk ved vann og avløp. Det har vært minimal vekst i ansatte på 15 år. Styrkingen skal ta av for befolkningsveksten, samt øke prosjektgjennomføringsevnen på ledningsnett og overvann.
9. Prisstigning og økt aktivitet.
10. Hovedendringen består av tilknytning av Veterinærhøgskolen.
11. Større endringer grunnet utsatt tilknytning av Veterinærhøgskolen.

Vedtatt budsjetttramme	2015	2016	2017	2018
Ramme 2015-2018 – Teknikk og miljø uten VAR	99 073	100 279	99 618	99 830
Ramme 2015-2018 – VAR	-13 888	-12 829	-15 654	-16 974
Ramme 2015-2018	85 185	87 450	83 964	82 856

Gebyrene vil se slik ut for perioden, eks mva.:

	2014	2015	2016	2017	2018
Tilknytningsgebyr vann – lav sats	100 kr/m ²	100 kr/m ²	100 kr/m ²	100 kr/m ²	100 kr/m ²
Tilknytningsgebyr vann – høy sats	200 kr/m ²	200 kr/m ²	200 kr/m ²	200 kr/m ²	200 kr/m ²
Abonnementsgebyr vann	200 kr/år	500 kr/år	500 kr/år	500 kr/år	500 kr/år
Årsgebyr vann	9,21 kr/m ³	9,74 kr/m ³	11,05 kr/m ³	11,77kr/m ³	12,53 kr/m ³
Tilknytningsgebyr avløp – lav sats	110 kr/m ²	110 kr/m ²	110 kr/m ²	110 kr/m ²	110 kr/m ²
Tilknytningsgebyr avløp – høy sats	220 kr/m ²	220 kr/m ²	220 kr/m ²	220 kr/m ²	220 kr/m ²
Abonnementsgebyr avløp	350 kr/år	750 kr/år	750 kr/år	750 kr/år	750 kr/år
Årsgebyr avløp	19,81 kr/m ³	18,47kr/m ³	19,30kr/m ³	20,02kr/m ³	20,65 kr/m ³
Renovasjonsgebyr	1 920 kr/år	2 016 kr/år	2 213 kr/år	2 268 kr/år	2 331 kr/år

Vedlegg 4: Sentraladministrasjonen, budsjetterammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2014-2017

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
A.	Vedtatt ramme 2014		92 875	92 875	92 875	92 875
	Vedtatte tiltak i HP 2014-17		0	0	0	0
1.	Uspesifisert kutt	1	-263	-263	-263	-263
	Kostnader knyttet til valggjennomføring					
2.	2 dager	1110	350	-250	350	350
3.	Linje- og sambandsutgifter	1170	37	37	37	37
4.	Kompetanseheving	1410	-50	-50	-50	-50
5.	Seniorpolitiske tiltak - justeres	1504	-500	-500	-500	-500
6.	0,5 årsverk Felles innkjøpskontor	1600	200	200	200	200
7.	Overføringer til andre	1703	500	500	500	500
	SUM VEDTATT RAMME 2015-18, JF. HP 2014-2017		93 149	92 549	93 149	93 149

For 2015 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2014 fra budsjettvedtaket 11.12.2013. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2014-2017 legges til og gir vedtatt ramme for 2015-2018.

1. Ufordelt kutt på 1,0 % som tenkes dekket inn gjennom sykepengerefusjoner. 0,5 % av kuttet ble redusert i 2014.
2. Det er vedtatt 2 dagers stortings- og sametingsvalg, jf. K-sak 12/840-8.
3. Økte linje- og sambandsutgifter for å øke internett - aksessen for å imøtekomme økte krav og flere tjenester på nett.
4. Endring av seniorpolitiske tiltak.
5. Kompetanseheving ved Plan, utvikling og regulering redusert i forhold til 2014-nivå.
6. Rådmennene i Follo har vedtatt nødvendig styrking av felles innkjøpskontor med 2 stillinger, eller 0,5 årsverk per kommune. Helårseffekt for 2015 gir en økning i forhold til budsjett 2014.
7. Reduksjon i overføringer til andre.

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
8.	Reversering uspesifisert kutt HP 2014-2017	1*	298	298	298	298
9.	Sentralt tariffoppgjør kap. 4	1*	908	908	908	908
10.	Lønnsglidning	1*	-111	-111	-111	-111
11.	Kontrollutvalget/revisjon	12*	35	35	35	35
12.	Godtgjørelse ordfører og folkevalgte	1100	313	313	313	313
13.	Vare- og tjenesteposter kommunestyre- og formannskap	1100	181	0	0	0
14.	Kommunevalg 2015 og korrigerings 2018	1110	86	0	0	-600
15.	Tilskudd til organisasjoner/lag	1120	23	23	23	23
16.	Lisenser	1170	200	200	200	200
17.	Refusjon fra arb.mark.etaten	1170	50	50	50	50
18.	Lønn rådmannen	1300	169	169	169	169
19.	Kompetanseheving	1410	50	50	50	50
20.	Næringskonsulent	1410	500	750	750	750
21.	Landbrukskontoret	1420	-99	-99	-99	-99
22.	Viltforvaltning	1421	75	75	75	75
23.	Abonnementer	1500	12	12	12	12
24.	Seniorpolitiske tiltak	1504	1 832	1 832	1 832	1 832
25.	Lærlinger 14 stk.	1505	157	157	157	157
26.	Økning fra 14 til 18 lærlinger	1505	250	250	250	250
27.	Kjøp fra kommuner	1600	35	35	35	35
28.	Andre bidrag/overføringer tilskudd trossamfunn	1620	550	550	550	550
29.	Tilskudd Kirkelig Fellesråd	1620	195	195	195	195
30.	AFP	1630	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
31.	Reservert til lønnsjusteringer	1701	-1 690	-1 690	-1 690	-1 690
32.	Lokalt lønnsoppgjør og kap 3 og 5 2014	1*	1 015	1 015	1 015	1 015
33.	Helårseffekt av lønnsoppgjør 2014 fordelt på etatene	1701	-13 124	-13 124	-13 124	-13 124
SUM KONSEKVENJUSTERINGER:			-9 090	-9 107	-9 107	-9 707

8. 0,5 % uspesifisert kutt fra HP 2014-2017 reverseres da det er vedtatt at det er opprinnelig budsjett 2014 som skal være etatenes utgangspunkt i arbeidet med HP 2015-2018.
9. Lønnsveksten for kap. 4 er beregnet til 0,9 mill. kroner.
10. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
11. Kostnadene til revisjon reduseres, mens kostnadene til kontrollutvalget økes, netto en økning i kostnader.
12. Godtgjørelse til ordfører og folkevalgte er økt jf. vedtak i 1. tertial 2014.
13. Valg i 2015 gjør at vare og tjenesteposter må justeres for 2015.
14. Gjennomføring av valg i 2015 gir økt behov. Det er ikke valg i 2018 og kostnader knyttet til valg tas derfor ut.

15. Økt tilskudd til politiske partier jf. 1. tertial 2014.
16. Kostnader til lisenser er økt jf. 1. tertial 2014.
17. Refusjon fra arbeidsmarkedsetaten er redusert jf. 1. tertial 2014.
18. Lønn til rådmannen er økt jf. 1. tertial 2014.
19. Korreksjon av redusert kostnad til kompetanseheving jf. pkt. 4 over.
20. Det er vedtatt ansettelse av næringskonsulent. Det må legges inn lønn til stillingen.
21. Ås kommunes andel av kostnader ved landbrukskontoret er redusert.
22. Kostnader knyttet til viltforvaltning øker.
23. Kostnader vedrørende abonnement øker.
24. Kostnader knyttet til seniorpolitiske tiltak økes jf. 1. tertial 2014,
25. Lønnskostnader til lærlinger øker.
26. Vedtak om 1 lærling per 1000 innbygger medfører økning i antall lærlinger og lønnskostnadene knyttet til dette.
27. Kostnader knyttet til samarbeid med andre kommuner om kemner, innkjøp og Agresso.
28. Bidrag til andre trossamfunn økes med 0,55 mill. kroner.
29. Tilskudd til Kirkelig fellestid økes med 195 tusen kroner.
30. AFP reduseres med 1 mill. kroner.
31. Lønsspotten til blant annet lønnsforhandlinger 2015 reduseres med 1,690 mill. kroner.
32. Helårseffekt av det lokale lønnsoppgjøret og lønnsoppgjør for kapittel 3 og 5. Resultatet var først klart november 2014 og var derfor ikke innarbeidet da rådmannens forslag ble lagt frem.
33. Helårseffekt av lønnsoppgjørene i 2014 der resultatene først var klare i november 2014.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2015	2016	2017	2018
34.	Vaktgodtgjørelse IT	1170	750	750	750	750
35.	Lederutvikling	1500	100	100	100	100
36.	Velferdstiltak - ÅRA	1500	75	75	75	75
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			925	925	925	925

34. IT skal yte teknisk bistand utover ordinær arbeidstid. Dette gir en lønseffekt på 0,75 mill. kroner.
35. Lederutvikling for ledere i Ås kommune. Det kan søkes om OU-midler til lederutvikling. Tiltaket krever at kommunen dekker en egenandel. Denne er 0,1 mill. kroner.
36. Styrking av helsefremmende tiltak for ansatte og innbyggere i Ås kommune.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2015	2016	2017	2018
37.	0,4 årsverk Service og kommunikasjon, vakant	1145	-250	-250	-250	-250
38.	Vaktgodtgjørelse - nedjustert beredskap	1170	-350	-350	-350	-350
39.	Reduksjon av seniorpolitiske tiltak	1504	-1000	-2000	-2000	-2000
40.	Opprettholde 14 lærlinger 2015	1505	-250	0	0	0
41.	0,4 årsverk Økonomi, vakant	1600	-250	-387	-387	-387
42.	Kutt Meglerhonorar AON - pensjon	1630	-200	-200	-200	-200
43.	Porto, hele kommunen	1630	-80	-190	-190	-190
44.	Uspesifisert besparelse 0,5 % av justert 2014-ramme	1630	-360	-360	-360	-360
SUM NYE BESPARELSER			-2 740	-3 737	-3 737	-3 737

37. 0,4 årsverk stilling på Service og kommunikasjon holdes vakant.

38. Beredskapen i pkt. 32 reduseres og vaktgodtgjørelsen kan reduseres med 0,35 mill. kroner.

39. Kostnader knyttet til seniorpolitiske tiltak reduseres med 1 mill. kroner for 2015 og 2 mill. kroner i resten av perioden. Ikke vedtatt, se pkt 45.

40. Økning i antall lærlinger utsettes i 1 år. Ikke vedtatt, se pkt 46.

41. 0,4 årsverk stilling knyttet til Agresso kuttes.

42. Ny leverandør av pensjon tilbyr mye av de samme megler tjenestene som kommunen tidligere betalte AON for. Kostnaden kan derfor reduseres.

43. Utsendelse av informasjon fra kommunen skal gjøres elektronisk og kostnader til porto kan reduseres.

44. Uspesifisert kutt. Kuttet krever at det settes i gang en snarlig prosess med å avklare muligheter for strukturelle endringer og/eller nedprioritering av eksisterende tjenester i kommunen.

E. Kommunestyrets vedtak

E.	Kommunestyrets vedtak	Ansvar	2015	2016	2017	2018
45.	Reduksjon av seniorpolitiske tiltak	1504	1 000	2 000	2 000	2 000
46.	Opprettholde 14 lærlinger 2015	1505	250	0	0	0
47.	Tilskudd lærlinger	1505	-40	-40	-40	-40
48.	1,0 årsverk jurist	1701	-700	-700	-700	-700
49.	Samarbeid med andre Follo kommuner om felles støttetjenester	1630	-746	-2 487	-4 973	-4 973
50.	Reduksjon i trossamfunn	1620	-500	-500	-500	-500
51.	Tilskudd kirkelig fellesråd	1620	170	170	170	170
52.	Stab/støtte	1630	30	30	30	30
SUM ENDRINGER I KOMMUNESTYRETS VEDTAK:			-536	-1 527	-4 013	-4 013

45. Reduksjon av seniorpolitiske tiltak jf. punkt 37 gjennomføres ikke og beløpene tilbakeføres.
46. Antall lærlinger i Ås kommune skal økes fra 14 stk i 2014 til 18 stk i 2015. Midlene som ble foreslått i punkt 38 tilbakeføres.
47. Effekt av budsjettavtalen til Stortinget utløser økt tilskudd til lærlinger hos Ås kommune.
48. Foreslått 1,0 årsverk til jurist ble ikke vedtatt. Midlene kuttes innenfor rammen til sentraladministrasjonen.
49. Samarbeid med andre Follo kommuner om felles støttetjenester skal gi en økende innsparing.
50. Tilskudd til andre trossamfunn i kommunen kuttes. Dette er et lovpålagt tilskudd som beregnes ut i fra hvor mye kommunen gir i tilskudd til drift og investeringer til kirkelig fellesråd og antall medlemmer av den norske statskirke i Ås kommune.
51. Kirkelig Felles råd får et driftstilskudd på 7122 000 kr for 2015. Dette er basert på rådmannens budsjettforslag på kr 6 952 000. I tillegg kommer 100 000 i årlig tilskudd til dekning av prostdiakon, samt 70 000 kr som er reversering av rådmannens kuttforslag på 1 prosent.
52. Effekt av budsjettavtalen til Stortinget for stab/støttefunksjoner hos Ås kommune.

Vedtatt budsjettamme	2015	2016	2017	2018
Ramme 2015-2018	81 708	79 103	77 217	76 617

Vedlegg 5: Budsjett fellesinntekter – utgifter

(Tall i tusen)

Ansvar Konto	Funksjon	B 2014	B 2015
8 - Sentrale inntekter og utgifter			
8000 - 1-2 Kjøp av varer/tjenester inkl moms			500 000
127000 - Konsulentttjenester	800		500 000
7 Refusjoner eks sykepenger/momskompinnt		-7 850 000	-7 200 000
170090 - Andre refusjoner fra staten	840	-6 400 000	-7 200 000
170090 - Andre refusjoner fra staten	850	-1 450 000	
72 Momskomp.inntekter			25 000
172900 - Momskompensasjon	840		25 000
8 Overføringer fra andre		-850 100 000	-891 413 000
180000 - Rammetilskudd	840	-378 600 000	-391 763 000
181010 - Vertskommunetilskudd	840	-12 500 000	-12 500 000
181010 - Vertskommunetilskudd	850		-1 500 000
181020 - Integreringstilskudd	850	-11 000 000	-12 500 000
187000 - Skatt på inntekt og formue	800	-435 000 000	-453 650 000
187400 - Eiendomsskatt verker og bruk	800	-13 000 000	-19 500 000
Totalt 8000 - Skatter, rammetilskudd		-857 950 000	-898 088 000
8001 - 72 Momskomp.inntekter		-	-
172800 - Momskomp investeringsregnskapet	840	-	-
Totalt 8001 - Momskompensasjon fra investering		-	-
9000 - 5 Finansutgifter		66 951 000	69 958 000
150000 - Renteutgifter	870	31 074 000	33 087 000
151000 - Avdragsutgifter	870	35 877 000	36 871 000
9 Finansinntekter		-7 830 000	-8 390 000
190000 - Renteinntekter	870	-7 830 000	-8 390 000
Totalt 9000 - Renter og avdrag		59 121 000	61 568 000
9100 - 5 Finansutgifter		100 000	100 000
150010 - Renteutgifter lån til videre utlån	283	100 000	100 000
9 Finansinntekter		-100 000	-100 000
190010 - Renter på lån til videre utlån	283	-100 000	-100 000
Totalt 9100 - Formidlingslån		-	-
9120 - 5 Finansutgifter		5 650 000	5 650 000
150010 - Renteutgifter lån til videre utlån	283	5 500 000	5 500 000
154000 - Avsetning til generelt disposisjonsfond	283	150 000	150 000
6 Salgsinntekter		-150 000	-150 000
162010 - Gebyrinntekter	283	-150 000	-150 000
9 Finansinntekter		-5 500 000	-5 500 000
190010 - Renter på lån til videre utlån	283	-5 500 000	-5 500 000
Totalt 9120 - Startlån		0	-
9210 - 1-2 Kjøp av varer/tjenester inkl moms		100 000	100 000
127000 - Konsulentttjenester	120	100 000	100 000
9 Finansinntekter		-8 200 000	-8 225 000
190500 - Aksjeutbytte	870	-8 200 000	-8 225 000
Totalt 9210 - Aktiv kapitalforvaltning		-8 100 000	-8 125 000
9400 - 5 Finansutgifter		4 020 000	11 235 000
154000 - Avsetning til generelt disposisjonsfond	880	3 190 000	10 405 000
154010 - Avsetning til tap på utlån til videre utlån	880	530 000	530 000
155000 - Avsetninger til bundne driftsfond	880	300 000	300 000
9 Finansinntekter		-	-
194000 - Bruk av disposisjonsfond generelt	880	-	-
Totalt 9400 - Fond		4 020 000	11 235 000
8 - Sentrale inntekter og utgifter		-802 909 000	-833 410 000

Vedlegg 6: Budsjettskjema 1A og 1B – drift

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet (Tall i tusen)

	R2013	B2014	B2015	B2016	B2017	B2018
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-418 421	-435 000	-453 650	-462 723	-471 977	-481 417
Ordinært rammetilskudd	-367 281	-378 600	-391 763	-399 568	-407 529	-415 650
Skatt på eiendom	-3 155	-13 000	-19 500	-16 667	-17 084	-14 000
Andre generelle statstilskudd	-31 510	-23 500	-26 500	-26 500	-26 500	-26 500
Sum disponible inntekter	-820 367	-850 100	-891 413	-905 458	-923 090	-937 567

Finansinntekter/utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-27 538	-21 630	-22 215	-22 909	-24 046	-25 184
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	36 549	36 674	38 687	42 579	51 522	60 710
Avdrag på lån	35 045	35 877	36 871	39 943	40 929	47 271
Netto finansinntekter/utgifter	44 056	50 921	53 343	59 613	68 405	82 797

Avsetninger og bruk av fond						
Til ubundne avsetninger	27 216	4 170	11 385	16 570	8 827	9 875
Til bundne avsetninger	11 171	7 090	8 510	313	314	314
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-29 863	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-3 596	-	-	-	-	-
Bruk av bundne avsetninger	-12 956	-3 850	-2 225	-4 609	-4 598	-4 381
Netto avsetninger	-8 028	7 410	17 670	12 274	4 543	5 808

Fordeling						
Overført til investeringsregnskapet	10 795	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	-773 543	-791 769	-820 400	-833 571	-850 142	-848 962
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	743 692	791 769	820 400	833 571	850 142	848 962

Sum fordeling til drift (fra skjema 1 B)	-29 851	0	-	-	-	-
---	----------------	----------	----------	----------	----------	----------

Budsjettskjema 1 B - Driftsbudsjettet (Tall i tusen)

	R2013	B2014	B2015	B2016	B2017	B2018
Sentraladministrasjonen						
Driftsinntekter	-7 141	-7 168	-7 495	-7 405	-7 495	-7 495
Driftsutgifter	60 582	100 043	89 203	86 508	84 712	84 112
Sentraladministrasjonen	53 441	92 875	81 708	79 103	77 217	76 617

Oppvekst- og kultur						
Driftsinntekter	-106 871	-63 843	-68 985	-69 233	-69 233	-69 233
Driftsutgifter	441 804	401 553	428 991	431 100	431 100	431 445
Oppvekst- og kultur	334 933	337 710	360 006	361 867	361 867	362 212

Helse- og sosial						
Driftsinntekter	-85 075	-65 561	-67 812	-68 076	-70 196	-70 196
Driftsutgifter	389 579	368 561	374 823	376 156	400 031	399 931
Helse- og sosial	304 505	303 000	307 011	308 080	329 835	329 735

Teknikk og miljø						
Driftsinntekter	-125 276	-109 495	-111 903	-102 757	-106 458	-109 089
Driftsutgifter	190 714	175 579	190 303	194 003	194 206	195 512
Teknikk og miljø	65 437	66 084	78 400	91 246	87 748	86 423

Sentrale inntekter og utgifter						
Driftsinntekter	-14 668	-8 000	-7 325	-7 325	-7 125	-6 625
Driftsutgifter	44	100	600	600	600	600
Sentrale inntekter og utgifter	-14 624	-7 900	-6 725	-6 725	-6 525	-6 025

Som fordelt til drift (Skjema 1 A)	743 692	791 769	820 400	833 571	850 142	848 962
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Vedlegg 7: Budsjettskjema 2A og 2B – investeringer

Vedlegg 2

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	<i>Oppr. budsjett 2015</i>	<i>Oppr. budsjett 2014</i>	<i>Regnskap 2013</i>
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	137 902	85 200	72 463
Utlån og forskutteringer	20 000	0	22 165
Avdrag på lån		0	5 690
Avsetninger		0	469
Årets finansieringsbehov	157 902	85 200	100 787
FINANSIERT SLIK:			
Bruk av lånemidler	-132 702	-85 200	-43 332
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-25 000	0	-2 298
Tilskudd til investeringer	-200		
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		0	-12 078
Andre inntekter		0	-80
Sum ekstern finansiering	-157 902	-85 200	-57 787
Overføring fra driftsbudsjettet	0	0	-10 795
Bruk av avsetninger	0	0	-32 205
Sum finansiering	-157 902	-85 200	-100 787
Udekket / Udisponert	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2B			
Investeringsbudsjettet fordelt på Prosjekt			
Alle tall i 1000 kroner	Oppr. budsjett 2015	Oppr. budsjett 2014	Regnskap 2013
Fra budsjettskjema 2A:			
Investeringer i anleggsmidler	137 902¹	85 200	41 239
Fordeling på Prosjekter:			
Bokollektiv Demente	40 600	-	1 789
Utvidelse Solberg skole	10 000	-	279
Åshallen - nytt tak og gulv	8 000	-	-
Utvidelse Sjøskogen skole, planlegging	8 000	-	-
Utvidelse Åsgård skole, planlegging	8 000	-	-
Rehabilitering Rustad skole	7 000	2 400	114
Borggården Kulturhuset	6 000	3 100	339
Vannforsyning	6 000	5 000	-
Kloakksanering	6 000	5 000	-
Ljungbyveien	5 600	1 600	6
Standardheving/Rehabilitering	5 000	4 000	-
Biler kommunalteknisk	3 000	600	650
Ombygging Myrveien 16, lagerhall	3 000	-	-
Info teknologi	2 400	2 400	2 988
It-utstyr skoler	2 100	1 600	1 189
Oppgradering veilysanlegg	2 000	-	-
E.kap tilskudd KLP	2 000	1 750	-
Årlige investeringer i SD-anlegg, legionellabekjempelse og radontiltak	1 560	1 560	59
Digitalisering av byggesaksarkiv	1 500	-	-
Tiltaksplan for trafikksikkerhet	1 490	850	-
Opparbeidelse av tomt - Rivning av Åsgård pav 2	1 200	-	-
Nytt høydebasseng	1 000	-	-
Universell utforming	800	800	782
Mindre invest.prosjekt	750	560	470
Inventar, skoler	700	-	-
Tilpasninger med kortlesere, hus 1 og 2, Demenssenteret	500	-	-
Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke	500	-	-
Biler/Maskiner, VAR	500	-	-
Bjørnebekk, bygg	500	-	-
Hurtigladepunkt for El-bil	450	-	-
Konsekvensutredning av Ås, plan og utvikling, mulighetsstudie	400	400	-
IT utstyr HS	320	320	326
Bygging av korridor - Sleipners vei	300	-	-
Utskiftning renholdsmaskiner	300	-	-
Kirkelig Fellesråd	100	3 600	218
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	100	1 400	-
Minnelund	100	-	-
Follo barne- og ung.skole IKS	100	-	-
Fjellveienboliger	32	-	593
Fiernarkivet	-	-	135
Innløsning festetomter	-	-	37
Bygdebok-trykking	-	-	333

¹ Se fotnote på side 35 for forklaring til at sum investeringsprosjekter ikke samsvarer med vedlegg 1 i kommunestyrets vedtak.

Alle tall i 1000 kroner	Oppr. budsjett 2015	Oppr. budsjett 2014	Regnskap 2013
Solbergtunet barnehage inventar	-	-	291
Kulturhuset prosjektering, brannsikring	-	-	-50
Kulturhuset	-	-	205
Inventar og utstyr - biblioteket	-	750	1 764
E-bøker biblioteket	-	120	-
Inventar Nordby helsestasjon	-	-	9
Moer sykehjem	-	-	1 607
Oppgradering lysanlegg - Ås stadion	-	-	662
Garantifond	-	-	544
Utvidelse Solbergtunet barnehage	-	22 560	761
Kjøp av flyktningebolig	-	-	2 877
Tomtekjøp	-	17 750	-
Asfaltering Fålesloråsen	-	-	1 060
Samferdsel	-	-	1 695
Samferdsel, parkeringsbestemmelser	-	200	-
Gangvei Kjærnesveien	-	-	113
Oppussing av det gamle skolebygget på Brønnerud skole	-	-	1 147
Rampe kulturhuset	-	-	10
Infrastruktur Ås sentrum, flyttet til Borggården	-	-9 100	1 364
Inventar Solbergtunet	-	6 000	-
Biørnebekk	-	160	719
ENØK-tiltak	-	-	542
Kroer skole -lærerkontor	-	-	299
Nordbytun u-skole fyrrum	-	-	179
Ås uskole aktivitetsbygg	-	-	88
Brønnerud skole fasader HTM 31/10	-	-	52
Solskjerming bokollektivet	-	120	-
Fjernvarmeanlegg	-	-	447
Biørnebekk, musikkbinge	-	-	517
HMS Brannforebyggende	-	500	678
Solberg gård	-	-	469
Rehab SFE-midler	-	-	-298
Åshallen	-	-	747
Nordbytun u-skole fasade	-	-	360
Ås Klubbhus	-	-	983
Kulturhuset fasader	-	-	10
Utredning administrasjonslokaler	-	-	172
Gamle bygninger i Ås kommune	-	-	44
Anleggsprosjekt	-	-	1 093
Berg gård (hyttene)	-	-	223
Barnehagetiltak	-	-	2 910
Vedlikehold Leieboliger	-	-	403
Vestbygda	-	-	3
Søndre Moer	-	-	202
Mindre invest.prosjekter VA	-	-	105
Idrettsveien VA	-	-	4 862
Sentralholtet	-	-	68
Kajaveien 43-45 A-E	-	-	159
Brann Bjørnekroken 21	-	-	837
Lift til vedlikeholdsavdelingen	-	500	-
FDV system	-	600	-
Audiometre 10 stk	-	100	-
Oppgradering av offentlige arealer	-	3 000	-
Fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkuranse	-	5 000	-
Sum fordelt	137 902	85 200	41 239

Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	R2013	B2014	B2015	B2016	B2017	B2018
DRIFTSINNEKTER						
Brukerbetalinger	-58 618	-61 073	-64 152	-64 510	-64 510	-64 510
Andre salgs- og leieinntekter	-92 491	-100 084	-102 569	-93 653	-99 470	-102 097
Overføringer med krav til motytelse	-140 366	-90 758	-94 498	-94 332	-94 226	-93 730
Rammetilskudd	-367 281	-378 600	-391 763	-399 568	-407 529	-415 650
Andre statlige overføringer	-31 510	-23 500	-26 500	-26 500	-26 500	-26 500
Andre overføringer	-1 442	0	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	-418 421	-435 000	-453 650	-462 723	-471 977	-481 417
Eiendomsskatt	-3 155	-13 000	-19 500	-16 667	-17 084	-14 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-1 113 283	-1 102 015	-1 152 632	-1 157 953	-1 181 296	-1 197 904
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	554 733	536 657	572 454	586 097	611 183	610 858
Sosiale utgifter	146 982	165 640	175 072	164 733	164 733	164 733
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	119 880	110 669	121 382	122 339	122 169	122 463
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	173 106	172 927	170 267	170 076	170 116	170 742
Overføringer	43 677	59 823	44 625	45 002	42 328	42 684
Avskrivninger	44 227	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-1 941	-2 052	-2 201	-2 201	-2 201	-2 201
Sum driftsutgifter	1 080 665	1 043 664	1 081 599	1 086 046	1 108 328	1 109 279
Brutto driftsresultat	-32 618	-58 351	-71 033	-71 907	-72 968	-88 625
EKSTERNE FINANSINNEKTER						
Renteinntekter og utbytte	-27 538	-21 630	-22 215	-22 909	-24 046	-25 184
Mottatte avdrag på lån	53	-80	-80	-80	-80	-80
Sum eksterne finansinntekter	-27 485	-21 710	-22 295	-22 989	-24 126	-25 264
EKSTERNE FINANSUTGIFTER						
Renteutgifter og låneomkostninger	36 549	36 674	38 687	42 579	51 522	60 710
Avdrag på lån	35 045	35 877	36 871	39 943	40 929	47 271
Utlån	118	100	100	100	100	100
Sum eksterne finansutgifter	71 712	72 651	75 658	82 622	92 551	108 081
Resultat eksterne finansransaksjoner	11 609	-7 410	-17 670	-12 274	-4 543	-5 808
Motpost avskrivninger	-44 227	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat¹	-32 619	-7 410	-17 670	-12 274	-4 543	-5 808

¹ Netto driftsresultat i planperioden er ikke fullt ut i samsvar med vedlegg 2 i kommunestyrets vedtak, dette til tross for at alle budsjettendringer er innarbeidet i samsvar med vedtaket. Avvikene kan forklares med at det er enkelte mindre feil kommunestyrets nøkkeltall for driftsinntekter som derigjennom også påvirker driftsresultatet. Avvikene vurderes ikke å være vesentlige for styringsinformasjonen. Kommunestyrets estimerte driftsresultat i vedlegg 2 var som følger:

B2015	B2016	B2017	B2018
-17 435	-11 636	-4 120	-5 763

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	R2013	B2014	B2015	B2016	B2017	B2018
BRUK AV AVSETNINGER						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-29 863	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-3 596	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-12 956	-3 850	-2 225	-4 609	-4 598	-4 381
Bruk av likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-46 415	-3 850	-2 225	-4 609	-4 598	-4 381
AVSETNINGER						
Overført til investeringsregnskapet	10 795	0	0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	27 216	4 170	11 385	16 570	8 827	9 875
Avsatt til bundne fond	11 171	7 090	8 510	313	314	314
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	49 182	11 260	19 895	16 883	9 141	10 189
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-29 851	0	0	0	0	0

Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune

OVERSIKT OVER TOTALE ÅRSVERK

Oversikten inkluderer nye stillinger/omgjøringer fra 2015.

OMRÅDE	STILLINGER DRIFT 2015	STILLINGER INVESTERING 2015
Sentraladministrasjonen	61,6	1,0
Oppvekst og kultur	496,6	
Helse og sosial	388,2	
Teknikk og miljø	101,9	3,5
Totalt	1050,6	4,5

OVERSIKT OVER ENDRING STILLINGER

ANSVAR	STILLINGER	STILLINGS- STØRRELSE	FINANSIERING
1600	Økonomi Agresso	-40 %	Trukket ut av rammen
1300	Jurist	0 %	Ikke vedtatt
2105	Undervisningsstilling Introprogram	100 %	250 000 kr tilført, resten omprioritert
2330	Solbergtunet avd.nr 8	400 %	Ligger i rammen
2330	Solbergtunet barnehage styrer	20 %	152 000 kr tilføres rammen
2430	Biblioteket stilling til styrking av skolebibliotek	100 %	Ligger i rammen
2511	PPS ambulerende tiltaksteam	300 %	1 114 000 kr tilføres rammen
3210	Sosialkontoret ungdomsteam	100 %	Ligger i rammen
3220	Engasjement flykningetjenesten	100 %	Finansieres av integreringstilskudd
3230	Saksbehandler barnevern	100 %	698 000 kr tilføres rammen
3430	Skjermet enhet, innsparing 2014	-100 %	Trukket ut av rammen
3483	BPA endring av tiltak	30 %	150 000 kr tilføres rammen
3540	Solfallsveien, besparelse 2015	-100 %	500 000 kr trukket ut av rammen
3620	Sjåfør	50 %	Ligger i rammen
3810	Fysio/ergo praksisplass opphører	-50 %	Trukket ut av rammen
3820	Aktivitetssenter, innsparing 2014	-50 %	Trukket ut av rammen
3830	Frisklivssentralen HP 2014-2018	0 %	Trukket ut i 150 000 kr i K-sak 94/14
69*	Vann og avløp	150 %	1 295 000 tilføres rammen
7200	Prosjektleder/Innkjøper vedlikehold	100 %	550 000 kr tilføres rammen
7300	Renholder	30 %	139 000 kr tilføres rammen
7300	Renholder	-100 %	K-sak 94/14: 450 000 kr trukket ut.

Vedlegg 10: Beskrivelse av tjenestenes omfang og innhold

Vedlegget følger samme struktur og nummerering som kapittel 5 i hoveddokumentet.

5.2 Oppvekst og kultur

5.2.1 Barnehager, skoler og pedagogisk psykologisk senter (PPS)

Tjenesteområdet omfatter

- 7 kommunale barnehager (1 kommunal barnehage består av 2 enheter)
- 7 barneskoler med 7 skolefritidsordninger (SFO)
- 2 ungdomsskoler

I tillegg har tjenesten tilsyns- og veiledningsansvar for:

- 12 ikke-kommunale ordinære barnehager
- 2 ikke-kommunale familiebarnehager

Tjenesteområdet har totalt 700 plasser i kommunale barnehager, inkludert barnehageavdelingene på Nordby og Brønnerud, 550 i ikke-kommunale barnehager og 12 plasser i familiebarnehager. Det er 1589 elever i barneskolen, 628 elever i ungdomsskolen og 730 barn i SFO.

Kommunen er barnehageeier samt tilsynsmyndighet for kommunale og ikke-kommunale barnehager og familiebarnehager.

PPS har 15,75 årsverk fordelt på 17 personer. De består av en tverrfaglig gruppe med spesialpedagoger med ulike kompetanseområder, pedagogiske veiledere og psykologer. I samarbeid med barnehager og skoler har PPS fokus på tilpasset opplæring og systemarbeid.

I St. meld.nr. 18 *Læring og fellesskap* er det presisert fire forventninger til PP-tjenesten:

- PP-tjenesten er tilgjengelig og bidrar til helhet og sammenheng
 - PP-tjenesten arbeider forebyggende
 - PP-tjenesten bidrar til tidlig innsats i barnehage og skole
 - PP-tjenesten er en faglig kompetent tjeneste i alle kommuner og fylkeskommuner
- PPS ønsker å styrke forebyggende arbeid og tidlig innsats i barnehager og skoler. Og har tro på at dette vil føre til færre henvendelser for barn og unge med blant annet atferdsproblematikk.

Hovedoppgaver

- Barn skal oppleve helhet og sammenheng i læringsmiljøet fra de begynner i barnehagen og til de går ut av ungdomsskolen.
- Gi et pedagogisk tilbud i barnehagene som bygger på et helhetlig læringssyn der omsorg, lek og læring ses i sammenheng.

- Gi alle barn i barnehagene gode utviklings- og aktivitetsmuligheter.
- Gi grunnskoleopplæring som fremmer utvikling av barn og unges kunnskaper, ferdigheter, holdninger og verdier som vil gjøre dem i stand til å mestre sitt eget liv og delta i arbeids- og samfunnslivet.
- Gi en opplæring som er tilpasset elevenes forutsetninger og behov, slik at alle får like muligheter til å utvikle sine evner.
- Gi tilbud om en kvalitativt god skolefritidsordning (SFO) før og etter skoletid

5.2.2 Kulturhus, kulturskole, bibliotek og ungdomshusene

Antall ansatte/årsverk

- Kulturskolen: 35 ansatte / 16,3 årsverk (I tillegg er ca. 1,5 årsverk finansiert gjennom ulike prosjekter).
- Bibliotek inkl. lokalhistorisk arkiv: 13 ansatte / 9,5 årsverk
- Ungdomskubbene: 12 ansatte / 3,71 årsverk
- Kulturvirksomheten inkludert Ås kulturhus: 5,5 årsverk

Tjenesteområdet omfatter

- Kulturskole inkl. Den kulturelle skolesekken, medieverksted og flere større utviklingsprosjekter som f. eks Ås Internasjonale Kultursenter, Follo-piloten, Syngende kommune og Kreativt partnerskap
- Bibliotek med lokalhistorisk arkiv
- Ungdomshusene
- Kulturoppgaver inkl. drift av Ås kulturhus

Hovedoppgaver

- Innbyggerne har et oppdatert og tilgjengelig bibliotek som yter tjenester av god kvalitet
- Lokalhistorisk arkiv tar vare på dokumenter og gjenstander av lokalhistorisk interesse og formidler lokal historie
- Tilbud om gode aktiviteter og miljøer som retter seg særlig mot barn og unge
- Legge til rette for aktivitet blant annet gjennom økonomisk tilskudd
- Drift, koordinering og utvikling av kulturhuset
- Basert på nasjonale føringer og lokale behov har kulturskolen ulike oppgaver som skal ivaretas for innbyggerne i Ås:
 - Kommunens fremste opplæringsinstitusjon for barn og unge i de ulike kunst- og kulturfagene
 - En kulturell aktivitetsarena
 - En viktig samfunnsfunksjon som kulturelt ressurs- og kompetansesenter med høy kompetanse for befolkningen, skoler og kulturliv

5.2.3 Voksenopplæring

Antall ansatte/årsverk:

- Administrasjon: 2,75 årsverk
- Voksenopplæringen:
 - Norsk: 6 årsverk
 - STO (Spesielt tilpasset opplæring for voksne): 2,6 årsverk
 - Introduksjonsprogrammet: 2 årsverk

Hovedoppgaver

- Gi opplæring til voksne personer som har rett til opplæring på følgende områder:
 - Voksne med utviklingshemming eller funksjonshemming mottar spesialundervisning etter Opplæringslovens § 4A-2
 - Voksne personer som mangler fullverdig grunnskoleeksamen eller basisferdigheter innen lesing, skriving, regning og/eller IKT har rett til opplæring etter Opplæringslovens § 4A-1
 - Innvandrere, flyktninger og asylsøkere har rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven
 - Flyktninger som bosettes har rett til et introduksjonsprogram i inntil to år.

5.3 Helse og sosial

5.3.1 Pleie og omsorg

Antall ansatte/årsverk

- Bolig for personer med funksjonshemming i Kajaveien: 20,05 årsverk, inkl.40 % støttekontakt-koordinator
- Bolig for personer med funksjonshemming i Solfallsveien: 19.75 årsverk
- Bolig for personer med funksjonshemming i Dr. Sørdringsvei: 16.09 årsverk
- Barne- og avlastningsbolig i Ljungbyveien: 16,04 årsverk
- Dagtilbud for personer med funksjonshemming (Moerveien): 5.9 årsverk
- Moer sykehjem
 - Avdeling 1AB 18,466 årsverk
 - Avdeling 2AB 32,93 årsverk
 - Avdeling 1 CD 17,74 årsverk
 - Avdeling 2 CD 18,13 årsverk
 - Lege 1 årsverk
 - Merkantil 2 årsverk
 - Enhetsleder 1 årsverk
- Hjemmebaserte tjenester: 59,02 årsverk (herav 6,91 årsverk BPA)
- Demensomsorgen: 48,76 årsverk (Dagavdeling for personer med demens, skjermet enhet, forsterket skjermet enhet, hukommelses team, lege og demenskoordinator).
- Driftsenheten: 16,60 årsverk
- Forvaltningen: 9,1 årsverk
- Folkehelse og frivillighet
 - Fysioterapi - og ergoterapitjenesten: 9,70 årsverk
 - Aktivitetssenter 1: 3,85 årsverk
 - Enhetsleder: 1,0 årsverk
 - Frivilligsentralen: 1,0 årsverk
 - Frisklivssentralen: 1,3 årsverk

Tjenesteområdet omfatter

- Barn, ungdom og voksne med funksjonshemning
- Fritid for personer med funksjonshemning
- Forebyggende -, hjemmetjenester og institusjonstjenester.
- Kommunal ergo - og fysioterapi
- Driftsenheten
- Hjemmebaserte tjenester
- Demensomsorgen
- Forvaltningsenheten

Hovedoppgaver

- Praktisk bistand og opplæring i eget hjem eller heldøgntilbud og dagtilbud til personer med funksjonshemninger.
- Avlastnings-, korttids-, rehabiliterings- og langtidsopphold i institusjon samt dagopphold.
- Hjemmebaserte tjenester omfatter hjemmesykepleie, praktisk bistand i hjemmet og brukerstyrt personlig assistanse.
- Dagavdeling for personer med demens er et tilbud som omfatter samvær og aktiviteter for å motvirke sosial isolasjon og medvirke til livsglede i hverdagen. I tillegg er det en avlastning for pårørende som kan være med å utsette behovet for langtids plass i institusjon.
- Skjermet enhet for personer med demens har et fysisk oversiktlig miljø med individuell omsorg til de som trenger et skjermet og tilrettelagt tilbud.
- Forsterket skjermet enhet gir individuell omsorg til personer med demens som har utfordrende adferd som et av sine mest fremtredende symptomer.
- Hukommelsesteamet følger opp hjemmeboende personer med demens. Samarbeider med fastleger om utredning. Gir råd, veiledning og støtte til demens rammede og pårørende, driver samtalegrupper og arrangerer pårørende skole i samarbeid med Follo kommunene.
- Drift av produksjonskjøkken, kafeteria ved Moer Sykehjem, vaskeri, sjåførtjenesten og ulike oppgaver med hjelpemidler til brukere.
- Behandle søknader og tildele tjenester etter lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene.
- Støttekontakt
- ESTU: Etterskoletilbud til ungdom med særskilte behov i ungdoms- og videregående skole

5.3.2-1 Sosiale tjenester og flyktninger i NAV

Antall ansatte/årsverk

12 kommunale årsverk / 11 statlige årsverk.

Tjenesten omfatter

Lov om arbeids og velferdsforvaltningen

- Alle som henvender seg til NAV kontoret, og som trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har behov for mer omfattende vurdering av sitt bistandsbehov, har rett til å få en arbeidsevnevurdering

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Individuelle tjenester:

- Opplysning, råd og veiledning, innbefatter også økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning
- Stønad til livsopphold
- Kvalifiseringsprogram

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Hovedoppgaver

- Informasjon og generell forebyggende virksomhet
- Samarbeid med andre deler av forvaltningen
- Samarbeid med frivillige organisasjoner
- Boliger til vanskeligstilte
- Beredskapsplan og gjensidig hjelpeplikt mellom kommuner ved ulykker og akutte situasjoner

5.3.2-2 Flykningetjenesten

Antall ansatte/årsverk:

Introduksjonsordningen: 1 årsverk

Flyktninger: 1 årsverk (+ inntil 1 midlertidig årsverk)

Hovedoppgaver

- Flykningetjenesten skal:
 - Bidra til en god bosettings- og integreringsprosess for de flyktingene som Ås kommune bosetter
 - Være kommunens kontaktperson for MDI og nyankomne flyktninger og innvandrere og formidle informasjon om kommunens tilbud
 - Søke inn integreringstilskudd og saksbehandle refusjonsordninger med andre kommuner ved inn/utflytting
 - Administrere og videreutvikle ordningen med flyktingguider

5.3.3 Barnevernstjenesten

Antall ansatte/årsverk

9,8 årsverk finansiert av Ås kommune

3,2 årsverk finansiert med tilskudd fra BLD

Hovedoppgaver

I henhold til FNs barnekonvensjon, Barnevernloven og Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (RPR) - skal tjenesten arbeide for å:

- Fremme barn og unges velferd og utvikling og arbeide for deres muligheter til økt deltakelse i lokalsamfunnet.
- Forhindre og begrense utvikling av spesielle problemer i risikogrupper og miljøer.
- Motvirke og forhindre at allerede eksisterende problemer videreutvikles som kan skade barn og unges helse og utvikling ved å gi nødvendig hjelp til rett tid på rett sted.

5.3.4 Helsetjenester, rus og psykisk helse

RUS OG PSYKISK HELSE

Antall ansatte/årsverk

Bolig for mennesker med psykiske lidelser/ambulerende tjeneste i Tunveien 1: 12,18 årsverk

Dagsenter for mennesker som har en psykisk lidelse: 2,46 årsverk

Samtaletjeneste psykisk helse i Tunveien 2: 7 årsverk

Samtaletjeneste rus i Tunveien 2 / Fjellveien: 5,8 årsverk (+0,25 til forvaltningen)

Tjenesten omfatter

Tjenester til mennesker over 18 år som har en psykisk lidelse og/eller et rusmisbruk og deres pårørende.

Hovedoppgaver

- Praktisk bistand og opplæring i eget hjem eller bemannet bolig.
- Dagsentertilbud for mennesker med psykiske lidelser.
- Støttesamtaler og gruppetilbud til mennesker med psykiske lidelser.
- Samtaler i påvente av døgnopphold for mennesker som har et rusproblem og evt. en psykisk lidelse.
- Koordinatorfunksjon i ansvarsgrupper og Individuelle planer.
- LAR, legemiddelassistert rehabilitering.
- Oppfølging av gravide rusmisbrukere.
- Veiledning, råd og støtte til pårørende.
- Veiledning av samarbeidende enheter i kommunen.
- Samarbeid med frivillige organisasjoner, som f.eks. LPP og Mental helse.

HELSETJENESTER

Antall ansatte/årsverk

- Forebyggende helsetjeneste: 16,37 årsverk (inkludert Familieteam)
- Kommuneoverlege: 1 årsverk
- Fastlegeordningen: 12 fastlegehjemler
- Privatpraktiserende fysioterapeuter: 9,77 % driftstilskuddshjemler

Hovedoppgaver

- Svangerskapsomsorg / Jordmor tidlig-hjem
- Helsestasjons tjeneste (0-5 år)
- Skolehelsetjeneste (barne-, ungdoms- og videregående skole)
- Helsestasjon for ungdom/ studenter (fra 13 år)
- Familie - og nettverksteam (for foreldre, familier barn/unge 0-20 år)
- Helsetjeneste for asylsøkere/flyktninger
- Smittevern og reisevaksinasjon
- Psykologtjeneste (0-20 år)
- Tverrfaglige team med tjenester og tilbud til familier med barn i alle aldre.

ANNEN HELSETJENESTE:

- Kommunelege 1 – smittevern og miljørettet helsevern.
- Fastlegeordningen.
- Folkehelsekoordinator for hele kommunen.
- Legevakt (kommunal daglegevakt og interkommunal legevakt)
- Privatpraktiserende fysioterapi
- Medisinsk nødmeldetjeneste
- Saksbehandling alkohol- og skjenkebevilling, samt oppfølging av kontroll.

5.4 Tekniske tjenester

5.4.1 Byggesaksbehandling og geodata

Antall ansatte/årsverk

- Bygge- og delesaksbehandling: 7 ansatte/6,5 årsverk
- Oppmåling: 4 ansatte/4 årsverk

Tjenesteområdet omfatter

- Bygge- og delesaksbehandling
- Oppmåling

Hovedoppgaver

- Behandle byggesaker korrekt og innen de tidsrammer lovverket fastsetter
- Opprettholde et tilstrekkelig kartverk
- Gjennomføre dele- og oppmålingsforretninger

5.4.2 Friluftsliv, nærmiljø og idrett

Antall ansatte/årsverk

- 8 ansatte/6,5 årsverk

Hovedoppgaver

- Planlegging, drift og vedlikehold av kommunens utendørs idrettsanlegg, friluftsområder, parker og plasser, nærmiljøanlegg og ski- og lysløyper.
- Saksbehandling og teknisk godkjenning av søknader om spillemidler.

5.4.3 Teknisk service og infrastruktur

Antall ansatte/årsverk

Samferdsel: 5 ansatte, 4,5 årsverk

Vann, avløp renovasjon: 12 ansatte, 11 årsverk

Tjenesten omfatter

- Samferdsel
- Vannforsyning
- Avløp/vannmiljø
- Renovasjon

Hovedoppgaver

- Drift, vedlikehold og utvikling av de kommunale veier og sykkelveier.
- Trafikksikring, spesielt rundt skoler.
- Samarbeide med Statens Vegvesen/fylkeskommunen om riksvegene og fylkesvegene i kommunen
- Forvaltning av vassdragene og opprettholde en sikker vannforsyning med god vannkvalitet
- Forvaltning, drift og vedlikehold av vann- og avløpsledninger
- Oppfølging av interkommunale tjenester innen renovasjon.

5.4.4 Eiendomsforvaltning

Antall ansatte/årsverk

• Administrasjon	2,0	årsverk
• Drift	11,3	årsverk
• Vedlikehold / rehabilitering	7,0	årsverk
• Prosjekt	2,5	årsverk
• Renhold	45,8	årsverk
• Forvaltning og bolig	1,5	årsverk
• Folkebadene	2,3	årsverk
• Sum	<u>72,4</u>	

I tillegg til å forvalte, drifte og vedlikeholde bygningsmassen har eiendom også følgende oppgaver:

- Eiendom skal ved utvikling og bygging være byggherrerepresentant med ansvar for utvikling av og gjennomføring av kommunens byggeprosjekter. Det samme gjelder ved større rehabiliteringsprosjekter.
- Utleie av kommunens boliger, inngå leieavtaler, og kjøp og salg av eiendommer.
- Behandling av søknader om startlån og boligtilskudd etter husbankens ordninger.
- Administrativ drift av to «folkebad» og utleie av idretts - og svømmehaller
- Behovstilpasset daglig renhold, hovedrenhold og vinduspuss.

5.5 Rådmannens stab og støttefunksjoner

5.5.1 Lokalsamfunnsutvikling

Antall ansatte/årsverk

- Plan- og utviklingsavdelingen: 5 ansatte/5 årsverk

Tjenesten omfatter

- Plan- og utviklingsavdelingen

Hovedoppgaver

- Kommuneplan og kommunedelplaner
- Utarbeide og behandle område- og detaljreguleringsplaner
- Utviklingsoppgaver knyttet til miljø
- Overordnet ansvar for klima- og energiarbeidet i kommunen
- Sentrumsutvikling, herunder områderegulering
- Næringsutvikling, særlig knyttet til utvikling av Campus Ås
- Utviklingsarbeid knyttet til innbyggerdialog og medvirkning
- Befolkningsprognoser
- GIS/Kartanalyser
- Oppfølging av areal- og transportplanlegging på regionalt nivå
- Tjenestestøtte innen beredskap
- Kommunens styringsdokumenter og styrings- og rapporteringssystemet balansert målstyring
- Personalansvar for landbrukskontoret og faglig ansvarlig for deres virksomhet i Ås

5.5.2 Medarbeidere, økonomi, kommunikasjon og service

ORGANISASJONS- OG PERSONALAVDELINGEN

Antall ansatte/årsverk

Organisasjon og personalavdelingen: 6 ansatte/5 årsverk

Tjenesten omfatter

Organisasjon og personal

Hovedoppgaver

Organisasjons- og personalavdelingens oppgaver, rådgiving og veiledning i hovedsak knyttet til følgende:

- Arbeidsgiverpolitikk
- Personalforvaltning (permisjoner, ansettelse etc.)
- Opplæring og lederutvikling
- Lønnsforhandlinger
- Helse- miljø og sikkerhet/Arbeidsmiljø
- BHT-tjenesten
- Velferdsordninger og -tiltak
- Seniorpolitikk
- IKT-systemer knyttet til rekruttering, personalhåndbok, kvalitetssystemet og medarbeiderundersøkelser
- Kvalitetssystemet og interne kvalitetsrevisjoner
- Lærlingeordningen

ØKONOMI

Antall ansatte/årsverk

Økonomiavdelingen: 18 ansatte/17,4 årsverk

Tjenesten omfatter

Økonomi

Hovedoppgaver

Økonomiavdelingens oppgaver er i hovedsak knyttet til følgende:

- Budsjettering, rapportering og økonomiske analyser. Koordinering av arbeidet med styringsdokumenter.
- Førings og avlegging av Ås kommunes regnskap samt Kirkelig Fellesråd, Nordre Follo Renseanlegg, Follo Krisesenter og menighetsrådene i Ås.
- Utfakturering og innfordring av kommunale krav, herunder vederlagsberegning for institusjonsopphold
- Utbetaling av lønn, refusjoner fra NAV, rapporteringer til ulike registre, systemansvarlig turnusprogram
- Låneforvaltning og likviditetsstyring.
- Koordinering av innkjøpsprosesser.
- Eiendomsskatt
- Systemansvarlig for økonomisystemet Agresso og ressursstyringssystemet Gatsoft.
- Felles økonomisystem sammen med Frogn, Nesodden og Vestby samt felles innkjøpskontor med de samme tre kommunene. Interkommunalt samarbeid knyttet til Kemneren i Follo.

SERVICE OG KOMMUNIKASJON

Antall ansatte/årsverk

- Service og kommunikasjonsavdelingen: 28 ansatte /24,1 årsverk

Tjenesten omfatter

- IKT-avdelingen
- Servicetorget
- Arkivtjenesten
- Politisk sekretariat

IKT-avdelingen

- Drifte kommunens IKT-systemer i tråd med kommunens IKT-strategi. Det er i dag 1300 ansatte og 2300 elever som skal ha tilgang til kommunens IT systemer.
- Drift av kommunens telefoniløsninger.
- Drift av kommunens IKT infrastruktur som består av ytre og indre brannmur, sikkerhets løsninger for mail og virus.
- Utviklings oppgaver knyttet til integrasjoner mellom ulike IKT systemer.
- Innkjøp av IKT utstyr for hele kommunen
- Delta i IKT-prosjekter
- Helpdesk funksjon for ansatte i kommunen, Landbrukskontoret, FIKS, Kirkekontoret og Krisesentret

- Opplæring av ansatte i IKT, oppbygging og vedlikehold av opplæringsportalen.
- Hustrykkeri.

Servicetorget

- Første møtepunkt for henvendelser til kommunen ved oppmøte, ved telefonhenvendelser, mail og Chat
- Saksbehandling, tildeling og vedtak av regelstyrte tjenester
- Ansvar for informasjon via trykte og elektroniske medier og kommunens nettsider
- Utsendelse av eiendomsopplysninger
- Forhåndsstemming ved valg

Arkivtjenesten

- Ansvar for mottak, fordeling og registrering av kommunens post.
- Ansvar for arkivbegrensning, periodisering og kassasjon.
- Ansvar for sikring av dokumenter mot ødeleggelse, tap og urettmessig innsyn.
- Ansvar for dokumentdistribusjon, - sørge for at relevant dokumentasjon kommer til rette vedkommende til rett tid.
- Initiere og utarbeide rutiner for arkivarbeidet i kommunen.
- Ansvar for betjening og vedlikehold av kommunens arkiver.
- Ansvar for fysisk arkivutstyr, oppbevaringslokaler og magasiner.
- Ansvar for faglig veiledning, brukerstøtte samt opplæring i kommunens sak- og arkivsystem.
- Behandle forespørsler om dokumentinnsyn.
- Yter arkivtjenester ovenfor FIKS, Landbruk og Krisesentret.

Politisk sekretariat

- Arrangering av politiske møter; sakspapirer og generelt for- og etterarbeid
- Bistand til politikere, samt bistand ved folkevalgtopplæring
- Godtgjørelse og refusjon til folkevalgte
- Tilskudd til politiske partier i kommunestyret
- Ansvar for gjennomføring av kommunestyre-, fylkestings-, Stortings- og Sametingsvalg, herunder opplæring av stemmestyrer
- Saksbehandling i saker om valg, fritak, tilskudd fra ordfører, møteplaner, salg- og skjenkebevillinger m.m.
- Veiledning til saksbehandlere, samt opplæring og brukerstøtte, i forbindelse med utvalgsmøter
- Ås kommunes reglementer
- Styrer, råd og utvalg og styrevervregisteret
- Meddommervalg og –fortegnelser
- Bistand til ordfører og rådmannens ledergruppe
- Delta i prosjekter på tvers i organisasjonen.

Vedlegg 11: Kommunale avgifter, gebyrer og gebyrregulativ

Tabellen gir en samlet oversikt over avgiftene og inntektene på de respektive tjenester sammenlignet med foregående år:

Vedlegg 11 A: Kommunale avgifter og gebyrer

OPPVEKST- OG KULTUR	Sats 2014	Sats 2015	% Endring
Barnehagene			
Foreldrebetaling			
Inntekt under 405 000 kroner	1 500	Ikke bestemt	0,0 %
Inntekt over 405 000 kroner	2 405	2 580	7,2 %
Kostpenger	300	300	0,0 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn under tre år	182 988	183 738	0,4 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn over tre år	88 436	88 175	-0,3 %
Tilskuddssats kapital til private barnehager pr heltidsbarn – nasjonal sats	9 100	9 500	4,4 %
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl kapital barn under tre år	160 200	164 900	2,9 %
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl kapital barn over tre år	125 200	128 700	2,3 %
Skolefritidsordningen			
Til og med 10 timer/uke inkl kost	1 780	1 860	4,5 %
Mer enn 10 timer/uke inkl kost	2 600	2 700	3,9 %
Kulturskolen			
Elevkontingent gruppetilbud pr år	3 360	3 460	3,0 %
Individuell opplæring - instrumentalopplæring pr år	4 045	4 166	3,0 %
Kurs	700	721	3,0 %
Kulturhuset inkl Ås eldrecenter og Åsgård (festsal)			
Store sal	2 200	2 300	4,5 %
Store salong	850	875	3,0 %
Lille salong	550	560	1,8 %
Lille sal	850	875	3,0 %
Seniorsenteret	1000	1 030	3,0 %
Festsalen Åsgård	4 800	5 000	4,2 %
Rigging/pynting av lokalet (pr dag ekstra)		500	
Kinosal dagtid (kommersiell, privat/ideell)		4000/2000	
Kinosal kveldstid (kommersiell, privat/ideell)		4500/2500	
Kino med vestibyle helgedag (kommersiell, privat/ideell)		6000/3000	
Kino med vestibyle helg (kommersiell, privat/ideell)		15000/7000	
Kinovestibyle (kommersiell, privat/ideell)		2000/1000	
Kinoteateret per time (kommersiell, privat/ideell)		1000/600	
Leie lys og lydutstyr			
Lite arrangement		1600	
Stort arrangement		4250	
Stort arrangement påfølgende dag		1600	
Øvelse lite arrangement		550	
Øvelse stort arrangement		800	
Prosjektor		750	
Timepris tekniker (før/etter kl 17 eller helg)		250/350	

HELSE- OG SOSIAL	Sats 2014	Sats 2015	Endring %
Pleie- og omsorg og miljøarbeidertjenesten			
Egenbetaling hjemme-, miljøarbeider- og vaktmestertjenesten			
Inntekt inntil 2G	47 / 173	50/180	Lovregulert
Fra 2G til 3G	163 / 630	171/660	4,9 % / 4,8 %
Fra 3G til 4G	220 / 997	231/1 047	5,0 % / 5,0 %
Fra 4G til 5G	273 / 1 312	286/1 377	4,8 % / 5,0 %
Fra 5G til 6G	383 / 2 730	402/2 867	5,0 % / 5,0 %
Over 6 G	488 / 3 307	512/3 472	4,9 % / 5,0 %
Hjelp til handling	50	50	-
Korttidsopphold pr. døgn	Forskrift	Forskrift	
Dagopphold pr. dag, uten transport, Aktivitetssenteret Moer	110	115	4,5 %
Dagopphold pr. dag, med transport, Aktivitetssenteret Moer	142	150	5,6 %
Egenbetaling døgnopphold	Forskrift	Forskrift	
Døgnpris for sykehjemsplass	2050	2150	5,0 %
Middag - 2 retters liten porsjon – servert kald	50	53	6,0 %
Middag - 2 retters liten porsjon – servert varm	60	63	5,0 %
Middag - 2 retters stor porsjon – servert kald	60	63	5,0 %
Middag - 2 retters stor porsjon – servert varm	70	73	4,3 %
Egenbetaling trygghetsalarm kommunal	3 528	3 633	3,0 %
GSM (ny fra 01.01.2014)	3 850	3 965	3,0 %
privat	2 977	3 066	3,0 %
Egenbetaling for bruk av bil	2 820 (kr. 235 pr. mnd)	2 904 (kr. 242 pr. mnd)	3,0 %
Frisklivssentralen			
Kurs- og aktivitetstilbud	250	250	0,0 %
Fritidstiltak for funksjonshemmede			
Semesteravgift - varmtvannsbading	1 000	1 000	0,0 %
TEKNISK	Sats 2014	Sats 2015	Endring %
Åshallen og Nordbyhallen			
Timesats, trening voksne (fl.tall over 20 år)	190	195	2,6 %
Kamper/arr. utenbygds	675	695	3,0 %
Kamper/arrangementer innenbygds	240	250	4,2 %
Nordbytun svømmehall			
Enkeltbillett voksne	55	60	9,1 %
10 klippekort voksne	440	455	3,4 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	30	35	16,7 %
Halvårskort (personlige)voksne	790	810	2,5 %
Halvårskort (personlige) barn	430	445	3,5 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1600	1650	3,1 %
10 klippekort, barn	200	210	5,0 %
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	0,0 %
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	60	65	8,3 %
Timesats trening utenbygds	250	250	0,0 %
Stevner/arrangementer innenbygds	240	250	4,2 %
Stevner/arrangementer utenbygds	675	695	3,0 %
Ås svømmehall			
Enkeltbillett voksne	45	50	11,1 %
Enkeltbillett voksne	350	360	2,9 %
10 klippekort voksne	30	35	16,7 %
Barn under 18 år (barn/trygd pr.time)	670	690	3,0 %
Halvårskort (personlige)voksne	430	445	3,5 %
Halvårskort (personlige) barn	1600	1650	3,1 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	200	210	5,0 %
10 klippekort, barn			
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	0,0 %
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	50	55	10,0 %
Timesats trening utenbygds	240	250	4,2 %
Timesats trening utenbygds	240	250	4,2 %
Stevner/arrangementer innenbygds	675	695	3,0 %
Stevner/arrangementer utenbygds			
Kommunale leiegårder			
Husleieinntekter og husleie omsorgsboliger	I 2014 ble det gjennomført gjengs leieøkning for ca. 60 % av alle utleieboligene.	For 2015 gjennomføres gjengs leie for ca 30 % av leilighetene. Resten indeksreguleres med antatt virkning 2,5 % for siste tertial.	

TEKNISK	Sats 2014	Sats 2015	Endring %
Bygnings- og Oppmålingsvesenet			
Oppmålingsgebyr		Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	60,0 %
Gebyr byggetilsyn		Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	10,0 %
Reguleringsgebyr		Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	25,9 %
Vann, avløp og renovasjon (eks mva)			
<i>Vann</i>			
Basert på 120 nye abonnenter			
Årsavgift, vann, pr m3, variabel del	9,21	9,74	5,7 %
Bolig på 200 m2 bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 200m3/år	2 042	2 448	19,8 %
Fast abonnementspris	200	500	150,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, lav sats	100	100	0,0 %
snitt 180 m2 lav sats	18 000	18000	0,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, høy sats	200	200	0,0 %
snitt 180 m2 høy sats	36 000	36000	0,0 %
<i>Avløp</i>			
Basert på 120 nye abonnenter:			
Årlig kloakkavgift pr. m3, variabel del	19,81	18,47	-6,8 %
Bolig på 200m2 bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 200m3/år	4 312	4444	3,1 %
Abonnementspris	350	750	114,3 %
Tilknytningsavgifter kloakk, lav sats	110	110	0,0 %
snitt 180 m2 bruksareal	19 800	19800	0,0 %
Tilknytningsavgifter kloakk, høy sats	220	220	0,0 %
snitt 180 m2 bruksareal	39 600	39600	0,0 %
Kontrollgebyr avlesning vannmålere		1 000	-
Eiendommer med slamavskiller og tilknyttet WC; tømning 1ggr/2.år	1 280 kr/år	1370 kr/r	7,0 %
Eiendommer med slamavskiller uten tilknyttet WC ; tømning 1ggr/4.år	640 kr/år	685 kr/år	7,0 %
Eiendommer med minirensesanlegg; tømning 1ggr/år	2 560 kr/år	2 740 kr/år	7,0 %
Eiendommer med tette tanker, 4m3; tømning 1ggr/år	2 560 kr/år	2 740 kr/år	7,0 %
Eiendommer med slamavskiller/tett tank med våtvolum over 4m3	250 kr/ påbegynt m3	250 kr/ påbegynt m3	0,0 %
Eiendommer med fellesanlegg	Som for enkelt anlegg	Som for enkelt anlegg	
Saksbehandlingsgebyr utslippstillatelser	2 500	2 500	0,0 %
Tilsynsgebyr spredt avløpsanlegg		2 000	-
<i>Renovasjon</i>			
Renovasjonsavgift	1 920	2 016	5,0 %
Hytterrenovasjon	960	1 008	5,0 %
Feiervesen			
Feie- og tilsynsgebyr	420 (210+210)	380(190+190)	-10,0 %
Samferdsel			
Saksbehandlingsgebyr gravesøknad vei	2 500	2 500	0,0 %
Foringelsesgebyr pr kvm asfaltert trafikkareal	100 kr/kvm	100 kr/kvm	
Foringelsesgebyr pr kvm ikke-asfaltert trafikkareal	50 kr/kvm	50 kr/kvm	

SENTRALADMINISTRASJONEN (eks mva) jf k.sak 23/09	Sats 2014	Sats 2015	Endring %
Meglerpakke	1189	1236	3,9 %
Eiendomsinformasjon	100	104	4,0 %
Bygningsdata	89	92	3,4 %
Grunnkart	134	139	3,7 %
Ledningskart	89	92	3,4 %
Målebrev	167	173	3,6 %
Godkjente bygningstegninger	200	208	4,0 %
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	185	192	3,8 %
Seksjoneringstillatelse	123	128	4,1 %
Naboliste	84	87	3,6 %
Gjeldende regulering m/ bestemmelser	167	173	3,6 %
Gjeldende kommuneplan	89	92	3,4 %
Ortofoto	84	87	3,6 %
Skråfoto/flyfoto	301	313	4,0 %
Tilknytning til offentlig vann og avløp	33	34	3,0 %
Adkomst til eiendommen	73	76	4,1 %
Kommunale avgifter og gebyrer	89	92	3,4 %
Legalpant	33	34	3,0 %
Fakturagebyr	50	50	0,0 %

Vedlegg 11 B: Forskrift om gebyrregulativ etter matrikkelloven for Ås kommune for året 2015

Vedtatt i Ås kommunestyre 2014

Gjelder fra 01.01.15

Gebyrer for arbeider etter lov om eiendomsregistrering av 17.06.05 (matrikkelloven) - Lovens § 32, forskriftene § 16 og 18 fastsettes som følger:

A - Generelle bestemmelser

A.1 Betalingsplikt

Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.

Saksgebyrer etter matrikkelloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats. Se pkt B.5

Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for mye betalt gebyr.

A.2 Hvilket regulativ som skal brukes

Gebyrene for arbeider etter matrikkelloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.

A.3 Betalingstidspunkt

Matrikkelforskriften § 16 Gebyr for arbeid etter matrikkelloven, 5. ledd sier:

Kommunen kan kreve gebyr innbetalt forskuddsvis. Dersom kommunen oversitter fristen for oppmålingsforretning eller matrikkelføring, skal gebyret avkortes etter reglene i §§ 18 og 19. Avkortningen gjelder ikke gebyr for utstedt matrikkelbrev, jf. fjerde ledd. Dersom kommunen krever forskuddsbetaling, skal avkortet gebyr tilbakebetales så snart fristene er oversittet

Ås kommune skal som hovedregel forlange at gebyret skal betales forskuddsvis.

A.4 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Det gjøres i denne sammenheng oppmerksom på at det i betalingsprinsippet er ment at noen saker i en viss grad skal subsidiere andre saker.

A.5 Fritak for gebyr

Når særlige grunner tilsier det, kan administrasjonen etter rimelighetshensyn helt eller delvis gi fritak for betaling av gebyret i en konkret sak.

“Særlige grunner” kan være f.eks være at rekvirenten er en humanitær eller spesielt samfunnsnyttig organisasjon.

A.6 Klage

Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans.

Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist.

Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets vedtak om gebyrregulativ.

Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker.

Jfr: Matrikkellovens § 46.

A.7 Avbrutt arbeid

Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre. Se pkt B.5

A.8 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Konkrete endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, som vurderer disse i forhold til selvkostprinsippet, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.

Årlige oppjusteringer av regulativsatsene skal følge Statens Kartverks indekstall for kart og oppmålingsarbeider og justeres pr.1. januar hvert år. Slik justering trenger ikke politisk behandling. (Indekstall for 1.januar år 2010 er 411,5)

A.9 Gebyr til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.

A.10 Timepris

Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstyrs- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.

Timeprisen settes til kr 700,-.

A.11 Merkemateriell og transport

Slike kostnader er innbakt i de øvrige satsene og skal ikke faktureres spesielt.

A.12 Unntak fra tidsfrister (Vintertid)

Gjennomføring av oppmålingsforretning har en tidsfrist på 16 uker etter matrikkelforskriften §18. første ledd. Denne tidsfristen løper ikke i perioden

1. desember til 1. april.

Hensikten med denne regelen er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i en periode på vinteren da snø og tele gjør det vanskelig eller umulig å utføre oppmålingsarbeid.

B - Gebyrer

B.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn

Areal fra 0 – 1000 m ²	kr 23 346,-
Areal fra 1001 – 2000 m ²	kr 28 734,-
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr 1 797,-

For samtidig fradeling av tilgrensende eiendommer reduseres gebyret med 20% fra og med tomt 3 til og med tomt 9. Deretter reduseres gebyret med 35% pr tomt.

B.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Per ny registrering i matrikkelen	kr 5 387,-
-----------------------------------	------------

B.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Gebyr for oppmåling av uteareal til eierseksjon følger satsene i pkt B.1 pr seksjonsenhet. Også prisreduksjon som nevnt i pkt B.1

B.4 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom (B.1)

B.5 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.

Minstepris er	kr 3 592,-
---------------	------------

B.6 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr pr. matrikkelenhet	kr 5 387,-
--------------------------	------------

I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning som pkt B.1

B.7 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes slik i forhold til ordinært gebyr:

Ferdig innkalt forretning:	50%
Ferdig avholdt forretning:	75%
Ferdig matrikelbrev:	100%

B.8 Når deler av arbeidet overlates til andre

Der det etter avtale ikke er kommunen som utfører alt arbeidet, settes gebyrsatsene slik i forhold til ordinært gebyr:

Fremskaffe datagrunnlaget:	30%
Varsling og oppmålingsforretning:	15%
Tekniske arbeider og dokumentasjon:	30%
Registreringsarbeidene:	25%

B.9 Når oppmålingsforretningen utføres uten markarbeid

Der det etter avtale eller kommunens skjønn ikke er nødvendig med noen form for markarbeid, settes gebyret til 65 % av ordinært gebyr.

B.10 Grensejustering av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

Gebyr for slik forretning er som arealsatsene i pkt. B.1 pr berørt naboeiendom. Også prisreduksjon som nevnt i pkt B1.

B.11 Arealoverføring av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

Gebyr for slik forretning er som arealsatsene i pkt B.1
Arealoverføring utløser dokumentavgift.
Også prisreduksjon som nevnt i pkt B. 1

B.12 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For inntil 2 punkter kr 5 387,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 1 795,-

B.13 Klarlegging av rettigheter og / eller eksisterende grense der grensen ikke tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt.

For inntil 2 punkter kr 10 776,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 3 592,-

Dersom hele eiendommen skal måles, gjelder regulativets pkt B.1.
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

B.14 Privat grenseavtale

Gebyr for denne sakstype beregnes etter medgått tid.

Minstepris er kr
3 470,-

B.15 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør revkirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret. Dette ses også i sammenheng med pkt B.5

B.16 Utstedelse av matrikkelbrev (statens satser)

Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 175,-
Matrikkelbrev over 10 sider kr 350,-

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.

B.17 Timepris

Der det etter regulativet skal betales timepris, settes denne til kr 700,-.

Ås kommune

Vedlegg 11 C: Gebyrregulativ for behandling av bygge-, dele- og plansaker etter plan- og bygningslovens § 33-1 for år 2015

Vedtatt i Ås kommunestyre: 2014

Dette regulativet er vedtatt med hjemmel i § 33-1 i plan og bygningsloven av 2008. Regulativet gjelder for saker innkommet fra og med 1. januar 2015.

Tiltaksklasser

Byggesaker inndeles i inntil tre tiltaksklasser. Tiltaksklassen avgjøres blant annet av tiltakets vanskelighetsgrad og konsekvenser dersom det oppstår feil eller mangler, spesielt konsekvenser i forhold til helse, miljø og sikkerhet. De fleste garasjer og eneboliger vil komme i tiltaksklasse 1, som er den laveste klassen.

De anførte gebyrene i tabellen for byggesaker gjelder for tiltaksklasse 1. For tiltaksklasse 2 og 3 økes gebyret med henholdsvis 20 % og 30 %.

For definisjon av tiltaksklasse vises til byggesaksforskriftens kapittel 9.

Av byggesaksgebyrene utgjør ca. 10 prosent av satsene utgiftene til tilsyn.

BETALINGSBETINGELSER:

- 1. Betaling kreves når vedtaket er fattet og forfaller til betaling umiddelbart.**

Eksempel:

Når rammetillatelse er gitt.

Når tillatelse til tiltak er gitt.

Når tillatelse til opprettelse av ny grunneiendom er gitt

Når avslag på søknad foreligger.

Når reguleringsplan legges ut til offentlig ettersyn.

- 2. Ved avslag kreves 50 % av fullt gebyr.**

Dersom det innsendes revidert søknad innen 3 måneder etter vedtaket om avslag, vil innbetalt gebyr trekkes fra på den nye søknaden.

- 3. Når en sak trekkes etter at første gangs vedtak er fattet, skal 50 % av fullt gebyr betales.**

- 4. I tillegg til det faste gebyret beregnes tilleggsgebyr på kr. 55,- per m² bruksareal som går ut over 200 m².**

Bruksareal beregnes i henhold til Norsk Standard (NS) 3940.

- 5. Gebyr for behandling av private reguleringsforslag fastsettes ut fra de satser som gjelder ved forhåndsvarsling av igangsetting av reguleringsarbeid.**

- 6. Indeksregulering: Gebyrene justeres årlig på grunnlag av Statistisk Sentralbyrås kostnadsindeks for boliger per juli måned, med virkning fra 1. januar det påfølgende år.**

- 7. Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig.**

NR.	TYPE TILTAK
-----	-------------

1. Tiltak som behandles som søknad, plan- og bygningsloven § 20-1

1.1. Bolig/fritidsbolig

A. Enebolig	23 320
B. Enebolig med hybelleilighet inntil 60 m ² BRA	29 150
C. Tomannsboliger	34 980
D. Andre boligtyper, per boenhet (inkl. omsorgsboliger)	11 660
E. Tilbygg, påbygg, underbygging, ombygging	Inntil 15 m ² : kr. 3 520
	16 – 30 m ² : kr. 5 280
	31 – 50 m ² : kr. 7 700
	51 – 70 m ² : kr. 10 560
	71 – 100 m ² : kr. 12 870
	Over 100 m ² : kr. 17 600
F. Andre tiltak på bolig-/fritidseiendom	kr. 8 195

1.2 Produksjonsbygg for verksted og industri, kontor-, forretningsbygg, hotell, restaurant, sykehus, sykehjem, offentlig eller privat tjenesteyting

A. Nybygg	58 300
B. Tilbygg, påbygg, underbygging, ombygging	23 320

1.3 Tekniske installasjoner

A. VVS-tiltak, heis, antenner, antennemaster	6 435
B. Piper, ildsteder, brannmur, andre mindre tiltak	2 365

1.4 Veianlegg og røranlegg i grunnen

A. Mindre anlegg	5 500
B. Større anlegg	9 500

1.5 Riving (Ikke gebyr dersom riving er en del av byggesøknaden) 7 040

1.6 Bruksendring uten bygningsmessige tiltak 7 040

1.7 Endringssøknader

A. Tillatelse til tiltak, uten arealendring	4 675
B. Endring av ansvarlig foretak	4 675

1.8 Andre tiltak

A. Fasadeendring, støttemur, gjerde, levegg, basseng, brønn, dam	4 675
B. Terrenginngrep, brygge, molo, naust	7 040
C. Massedeponi	Inntil 10 000 m ³ : kr. 11 660
	Over 10 000 m ³ : Tillegg for hver overskytende 1 000 m ³ er kr. 600,-

1.9 Skilt/reklameinnretninger

A. Enkeltskilt, per skilt	3 520
B. Skiltplan (mer enn 2 skilt)	<u>7 590</u>

2. Ulovlig byggearbeid

- A. Ulovlig oppsatt skilt.
Der det er påvist allerede oppsatt skilt uten tillatelse, betales et tilleggsgebyr på 50 %.
- B. Saksbehandling som påløper i samband med ulovlig arbeid og bruksendring og/eller arbeid som er utført i strid med tillatelse/bestemmelser/satt i gang uten tillatelse faktureres etter medgått tid; timepris kr. 700,-
- C. Overtredelsesgebyr: Det vises til plan- og bygningslovens § 32-8, til kapittel 16 i forskrift om byggesak, samt veiledning til forskrift om byggesak, om utmåling av overtredelsesgebyr.

3. Godkjenning av foretak, gebyr beregnes for hvert foretak og nytt tiltak, per funksjon.

A. Lokal godkjenning av foretak, inkl.ansvarsrett	1 170
B. Behandling av ansvarrettssøknad (sentralt godkjente foretak)	<u>550</u>

4. Behandling av dispensasjonssøknader

Det beregnes gebyr for hver dispensasjonssøknad 3 550

Eksempler:

Plankrav, utnyttelsesgrad, regulert byggelinje, etasjetall, høyde. Andre forhold i plan og/eller bestemmelser, avstandskrav i henhold til plan- og bygningslovens § 29-4, veglovas bestemmelser.

5. Sakkyndig bistand

Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr. 3 300

6. Tiltak som behandles som søknad om tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver, plan- og bygningslovens § 20-2.

A. Oppføring, tilbygg, endring, reparasjon og riving av driftsbygning i landbruket (Nybygg og tilbygg inntil 1000 m2 BRA) Tillegg for hver m2 over 200 er kr. 55.	<u>5 665</u>
B. Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg	<u>2 550</u>
C. Mindre tiltak på bebygd eiendom, inkl. garasje (tilbygg inntil 50 m2 BRA, frittliggende bygning som ikke skal benyttes til beboelse, inntil 100 m2 BRA)	<u>4 550</u>

7. Deling	Inntil 3000 m ²	3001 - 6000 m ²	Over 6000 m ²
Behandling av søknad om opprettelse av ny grunneiendom (Plan- og bygningslovens § 20-1, pkt. m, jfr. § 26-1)	4 670	8 170	Kr. 1 750 for hver 1000 m ² over 6 000 m ²

8. Forslag til reguleringsplaner

For arealer inntil 5 000 m ²	90 600
For arealer mellom 5001 m ² og 10 000 m ² :	156 100
For arealer mellom 10 001 m ² og 20 000 m ² :	<u>220 300</u>
For arealer mellom 20 001 m ² og 30 000 m ² :	<u>259 400</u>

Det beregnes et gebyrtillegg på kr. 5 290 per hele dekar som overstiger 30 000 m².

I tillegg til det faste gebyret påbeløper det et tilleggsgebyr dersom planen ikke leveres i fullverdig digital form (SOSI-plan og etter Nasjonal produktspesifikasjon).

Tilleggsgebyret skal tilsvare kommunens utgifter til digitalisering eller oppretting av allerede digitalisert plan.

Gebyret inkluderer levering av digitalt kartverk fra kommunen.

9. Behandling av forslag til mindre endring av reguleringsplan

(Pbl. kapittel 12 – 14), per endring:	<u>16 100</u>
---------------------------------------	---------------

10. Konsekvensutredninger

For planer som skal behandles etter forskrift om konsekvensutredning, betales et tillegg som tilsvarer 50 % av beregnet gebyr etter punkt 8.

Vedlegg 12: Totaloversikt funksjoner 2015

(Tall i tusen)

Funksjon		Sentral. adm	Oppvekst og kultur	Helse og sosial	Teknikk og miljø	B 2015	B 2014	Endring %
100	Politisk styring	15 080				15 080	29 248	-48,4 %
110	Kontroll og revisjon	1 568				1 568	1 533	2,3 %
120	Administrasjon	39 616	1 609	3 132	1 988	46 345	42 868	8,1 %
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen				3 351	3 351	3 028	10,7 %
130	Administrasjonslokaler				22 263	22 263	20 763	7,2 %
180	Diverse fellesutgifter	9 099				9 099	10 158	-10,4 %
201	Førskole	493	140 890			141 383	134 826	4,9 %
202	Grunnskole	2 485	184 887			187 372	171 284	9,4 %
211	Styrket tilbud til førskolebarn		7 385			7 385	6 185	19,4 %
213	Voksenopplæring		4 378			4 378	1 168	274,8 %
215	Skolefritidstilbud		-196	-45		-241	266	-190,6 %
221	Førskolelokaler og skyss		22		5 992	6 014	4 872	23,4 %
222	Skolelokaler				22 563	22 563	21 043	7,2 %
223	Skoleskyss		2 228			2 228	2 228	0,0 %
231	Aktivitetstilbud barn og unge		3 460		212	3 672	3 324	10,5 %
232	Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste			10 903	1 681	12 584	11 554	8,9 %
233	Forebyggende arbeid, helse og sosial			1 339		1 339	1 468	-8,8 %
234	Aktivering og servicetj. ovenfor eldre og funksjonsh.		-	16 200	817	17 017	16 110	5,6 %
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering			24 475		24 475	23 857	2,6 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid		5	10 635	1 240	11 880	11 717	1,4 %
243	Tilbud til personer med rusproblemer			3 457		3 457	3 529	-2,0 %
244	Barneverntjeneste			6 710	798	7 508	6 409	17,1 %
251	Barneverntiltak i familien			2 813		2 813	2 448	14,9 %
252	Barneverntiltak utenfor familien			9 752		9 752	8 000	21,9 %
253	Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon	1 139		110 755	4 274	116 168	109 454	6,1 %
254	Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	306		90 863		91 169	84 766	7,6 %
255	Medfinansiering somatiske tjenester			100		100	15 690	-99,4 %
261	Institusjonslokaler				4 299	4 299	3 876	10,9 %
265	Kommunalt disponerte boliger				-10 610	-10 610	-10 499	1,1 %
273	Kommunale sysselsettingstiltak			1 368		1 368	1 368	0,0 %
275	Introduksjonsordningen			3 923		3 923	3 929	-0,2 %
276	Kvalifiseringsordningen			4 731		4 731	4 665	1,4 %
281	Økonomisk sosialhjelp			5 900		5 900	6 500	-9,2 %
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	280				280	277	1,1 %

Funksjon		Sentral. adm	Oppvekst og kultur	Helse og sosial	Teknikk og miljø	B 2015	B 2014	Endring %
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde				1 471	1 471	1 386	6,1 %
301	Plansaksbehandling	2 338				2 338	2 428	-3,7 %
302	Byggsaksbehandling og eierseksjonering	299			-897	-598	-829	-27,9 %
303	Kart og oppmåling				2 483	2 483	2 498	-0,6 %
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak				84	84	64	31,3 %
325	Tilrettelegging og bistand til næringslivet	-239				-239	-187	27,8 %
329	Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 104				1 104	1 151	-4,1 %
332	Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhetstiltak og parkering				13 027	13 027	9 403	38,5 %
335	Rekreasjon i tettsted				3 060	3 060	2 915	5,0 %
338	Forebygging av branner og andre ulykker				-205	-205	-176	16,5 %
339	Beredskap mot branner og andre ulykker				11 438	11 438	11 438	0,0 %
340	Produksjon av vann				5 500	5 500	5 400	1,9 %
345	Distribusjon av vann				-11 663	-11 663	-11 086	5,2 %
350	Avløpsrensing				12 594	12 594	12 500	0,8 %
353	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann				-19 976	-19 976	-22 363	-10,7 %
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l				-36	-36	905	-104,0 %
355	Innsamling av husholdningsavfall				-307	-307	-6 889	-95,5 %
357	Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall, slått sammen med 355 fra 2014				-	-	4 920	-100,0 %
360	Naturforvaltning og friluftsliv	391			1 506	1 897	1 490	27,3 %
370	Bibliotek		6 486			6 486	6 197	4,7 %
375	Museer		70			70	70	0,0 %
377	Kunstformidling		135			135	125	8,0 %
380	Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg				-140	-140	-	0,0 %
381	Kommunale idrettsbygg og anlegg				5 354	5 354	4 878	9,8 %
383	Musikk og kulturskoler		6 429			6 429	5 368	19,8 %
385	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg		1 211			1 211	1 168	3,7 %
386	Kommunale kulturbygg		507		3 024	3 531	4 889	-27,8 %
390	Den norske kirke	7 472				7 472	7 107	5,1 %
392	Andre religiøse formål	277				277	227	22,0 %
SUM		81 708	359 506	307 011	85 185	833 410	802 909	3,8 %

Vedlegg 13: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer

ORGANISASJONSFORM/ ORGANER	DELTAKENDE KOMMUNER	VERTS- KOMMUNE
Regionråd:		
Follorådet	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Roterer hvert år. 2015: Nesodden
Aksjeselskaper:		
Follo Futura AS	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Alarmsentral Brann Øst As	Moss, Rygge, råde, Våler, Vestby, Sarpsborg, Fredrikstad, Halden, Skiptvet, Spydeberg, Askim, Trøgstad, Eidsberg, Rakkestad, Marker, Aremark, Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski og Ås	Moss
Interkommunale selskaper:		
Follo Barnevernvakt IKS	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo barne- og ungdomsskole	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo distriktsrevisjon	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Ås, Nesodden	Ski
Follo Legevakt IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Follo Ren	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ås
Follo Kvalifiseringssenter IKS	Frogn, Ski, Vestby	Ski
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Nordre Follo Brannvesen IKS	Oppegård, Ski, Enebakk	Ski
Søndre Follo Brannvesen IKS	Frogn, Nesodden, Ås	Ås
Nordre Follo Renseanlegg	Oppegård, Ski, Ås	Ås
Søndre Follo Renseanlegg	Vestby, Ås	Vestby
Kommunelovens § 27-organer:		
Follo Omsorgsboliger	Enebakk, Ski, Vestby	Ski
Follo økonomiske rådgivningstjeneste	Oppegård, Ski, Vestby	Ski
Follo Interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås, Nesodden	Ås
Kemneren i Follo	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Oppegård
Samarbeidsavtale:		
Follo landbrukskontor	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Felles innkjøpskontor	Frogn, Nesodden, Vestby, Ås	Vestby
Tolketjenesten i Follo (TiF)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby og Ås	Ski
Felles opplæringstilbud innen ulike områder (Kompetanshjulet i Follo)	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord	Hurum, Røyken, Asker, Bærum, Oslo, Oppegård, Ski, Ås, Nesodden, Frogn og Vestby	Oslo ivaretar det daglige arbeid
IKT-Follo	Ski, Ås, Vestby, Frogn, Nesodden og Oppegård	Ski
Stiftelse:		
Follo Museum	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Frogn

Vedlegg 14: Budsjett for kontroll og tilsyn

Særutskrift

Budsjett for kontroll og tilsyn 2015

Saksbehandler: Jan T. Løkken	Saksnr.: 14/00362-1
Behandlingsrekkefølge	Møtedato
1 Ås kontrollutvalg	16/14 16.09.2014

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2015 budsjetteres til kr 1 516 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2015.

Ås kontrollutvalgs behandling 16.09.2014:

Votering:

Utvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Ås kontrollutvalgs vedtak 16.09.2014:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2015 budsjetteres til kr 1 516 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2015.

Saksutskriften bekreftes

Ås, 22.september 2014

Jan T. Løkken
Kontrollsjef/Sekretariatsleder

Saksfremlegg fra FIKS

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2015 budsjetteres til kr 1 516 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2015.

SAKSUTREDNING:

Kontrollutvalget skal innstille om budsjett for kontroll og tilsyn i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg §18: ” *Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget. Der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen*”

Forslaget skal inneholde budsjetterte utgifter til revisjonen, sekretærfunksjonen og direkte utgifter til kontrollutvalget.

Kostnader til Follo distriktsrevisjon - FDR

FDR er kommunens regnskapsrevisor og står for den årlige forvaltningsrevisjonen. Antallet årsverk i FDR reduseres fra 2015 med ett årsverk. Antallet årsverk blir da 8,5, hvorav 5 årsverk til regnskapsrevisjon, 2,5 årsverk til forvaltningsrevisjon og en stilling for revisjonssjefen. Budsjettet innebærer en reduksjon på 0,5 årsverk til forvaltningsrevisjon. Vi forutsetter at revisjonen opprettholder den avtalte kapasiteten med to forvaltningsrevisjoner til Ås pr. år.

Budsjetterte driftsutgifter for FDR beløper seg til kr 8 607 000. Av inntektene er kr 7 537 000 refusjoner fra eierkommunene. Kr 990 000 er honorarinntekter fra klienter. Eierkommunenes bidrag fordeles i forhold til innbyggertall. Ås kommunes andel av utgiftene blir etter dette **kr 1 130 000,-**.

Kostnader til sekretariatet - FIKS

FIKS forbereder og følger opp kontrollutvalgets møter, har sekretæransvaret og utreder saker. Sekretariatet tar også hånd om selskapskontrollen for kommunene. Alle syv Follo-kommuner deltar i FIKS og sekretariatet har 1,6 årsverk. Sekretariatets driftsutgifter fordeles med et likt basistilskudd på hver kommune for 50 % av driftskostnadene og de resterende 50 % av driftskostnadene fordeles etter folketall. Styret for FIKS fastsatte i møte den 26.05 2014 vedlagte budsjettet for FIKS for 2015 med kr 1 700 000,- i driftsutgifter. Ås kommunes andel av kostnadene til sekretariatsfunksjonen for 2015 blir **kr 235 000,-**.

Kontrollutvalgets egne kostnader

Budsjettforslaget for baserer seg på at utvalget skal ha 9 møter, inkludert ett møte i faglig forum for kontrollutvalga i Follo.

Kommunens reglement setter rammene for godtgjørelsen til utvalget. Lederen skal ha en godtgjørelse tilsvarende 3% av ordførerens godtgjørelse. I tillegg skal lederen ha møtegodtgjørelse. Møtegodtgjørelsene for medlemmene utgjør 0,1% av ordførerens godtgjørelse. Ordførerens lønn skal tilsvare rådmannens lønn, jf. godtgjøringsreglementet pkt. 13.2.1. Rådmannens lønn pr. 9.9.14 er kr 925 000 og vår beregning av godtgjøring for utvalget tar utgangspunkt i dette beløpet.

Kontrollutvalget har fra 2013 vært medlem av Forum for kontroll og tilsyn (FKT) og utvalget har vært representert på deres fagkonferanse og årsmøte.

Dessuten har utvalget pleid å delta i NKRFs landskonferanse for kontrollutvalg. Forslaget til budsjett gjør at alle medlemmene kan delta på ett av disse tilbudene.

Styret i FIKS har vedtatt å avholde en oppstartkurs over to dager for de nye kontrollutvalgene neste høst. Utvalgene må selv dekke kostnadene for sin deltakelse på dette kurset og vi foreslår kr 17 000 avsatt til dette formålet.

Budsjett kontrollutvalgets egne utgifter 2015 (kr)	
Leder	28 000
utvalgsmedlemmer	42 000
Arbeidsgiveravgift	10 000
Konferanser FKT eller NKRF	35 000
Oppstartkurs	17 000
Abonnement Kommunal rapport	9 000
Medlemskap i FKT	4 000
Andre driftsutgifter (bl.a. servering)	6 000
Sum	151 000

Kr 151 000,- budsjetteres for utvalgets egne kostnader.

Oppsummering

Budsjett for 2015 og for tre foregående år (kr).

	2012	2013	2014	2015
FDR	998 000	1 101 000	1 133 000	1 130 000
FIKS	180 000	217 000	225 000	235 000
Utvalgets egne utgifter	107 000	133 000	123 000	151 000
SUM	1 285 000	1 451 000	1 481 000	1 516 000

Ås, 09.09.2014

Jan T. Løkken/s./
Sekretær

- Vedlegg:**
1. FDRs forslag til budsjett for 2015
 2. FIKS budsjett for 2015 og utdrag økonomiplanen for 2015– 2018.
 3. Utdrag av godtgjøringsreglementet

Særutskrift

Budsjett 2015

Saksbehandler:	Jan T. Løkken	Saksnr.:	14/00235
Behandlet av		Møtedato	
1 Styret i FIKS		11/14	26.05.2014

Styret i FIKS behandling 26.05.2014:

Sekretariatet delte ut en kopi av Oppegård kommunes brev til FIKS av 28.1.14 vedr. kommunens tilskudd til ulike interkommunale samarbeid i 2014 – 2017.

Roar Thun meldte at styret på neste møte vil få en redegjørelse for eventuelle konsekvenser for av vertskommunens seniortiltak og AFP-ordningen.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig godkjent

Styret i FIKS vedtak 26.05.2014:

1. Styret vedtar følgende driftsbudsjett for FIKS for 2015

Lønnsutgifter	kr 1 269 000
Godtgjørelse styret	kr 31 000
Øvrige driftsutgifter	kr 400 000
Sum	kr 1 700 000
Refusjoner	kr 1 700 000
Resultat	kr 0

Driftsutgiftene refunderes av deltakerkommunene med følgende fordeling:

Enebakk	Kr 189000
Frogn	Kr 221000
Nesodden	Kr 237000
Oppegård	Kr 288000
Ski	Kr 308000
Vestby	Kr 222000
Ås	Kr 235000

2. Styret slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2015 - 2018

Særutskriften bekreftes, 27. mai 2014

Jan T. Løkken/s./
Kontrollsjef/Sekretariatsleder

Utdrag av økonomiplanen for FIKS, vedtatt av styret 26. mai 2014:

Tilskudd fra kommunene 2015 – 2018 :

	<u>Innb.tall</u>				
	<u>01.01.2014</u>	2015	2016	2017	2018
Enebakk	10 626	189000	197000	205000	213000
Frogn	15 671	221000	230000	239000	249000
Nesodden	18 297	237000	247000	257000	267000
Oppegård	26 255	288000	300000	312000	325000
Ski	29 542	308000	321000	335000	349000
Vestby	15 944	222000	231000	240000	250000
Ås	17 969	235000	244000	254000	264000
Til sammen	134 304	1700000	1771000	1842000	1917000

Særutskriften bekreftes, 27. mai 2014

Jan T. Løkken/s./
Kontrollsjef/Sekretariatsleder

**RAMMEBUDSJETT 2015 - alt 3 - Vedtatt i styremøte 4.9.2014 sak 7/14
FOLLO DISTRIKTSREVISJON IKS**

	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Budsjett 2013	Budsjett 2012
Beregnete lønnsutgifter	7 900 000	7 500 000	7 250 000	6 720 000
Lønn-/trygdefusjoner mv	-717 000	-120 000	-100 000	-100 000
Vikarhjelp	200 000	200 000	-	-
Beregnete øvrige driftsutgifter	1 224 000	1 340 000	1 255 000	1 255 000
Beregnet budsjett 2015	8 607 000	8 920 000	8 405 000	7 875 000

Beregning av deltakerkommunenes andel:

Totalt budsjett 2015 - 2014 - 2013 - 2012	8 607 000	8 920 000	8 405 000	7 875 000
Bruk av disposisjonsfond	-	-300 000	-30 000	-100 000
Finansinntekter	-80 000	-90 000	-45 000	-45 000
Honorarinntekter fra andre selskaper mv	-990 000	-990 000	-990 000	-990 000
Til fordeling	7 537 000	7 540 000	7 340 000	6 740 000

Fordeling:

	Innbyggertall			Til fordeling kommunene		
	01.01.2014	01.01.2013	01.01.2012	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Ski kommune	29 542	29 307	28 970	1 886 000	1 891 000	1 845 000
Oppegård kommune	26 255	25 963	25 520	1 675 000	1 675 000	1 626 000
Enebakk kommune	10 626	10 560	10 487	678 000	682 000	668 000
Frogn kommune	15 671	15 469	15 154	1 000 000	998 000	965 000
Ås kommune	17 696	17 568	17 284	1 130 000	1 133 000	1 101 000
Nesodden kommune	18 297	17 998	17 809	1 168 000	1 161 000	1 135 000
Sum	118 087	116 865	115 224	7 537 000	7 540 000	7 340 000

Ski, 4. september 2014

Steinar Neby
revisjonssjef

Follo distriktsrevisjon IKS

Budsjett for 2015, av 04.09.2014 - versjon 2.1

	Budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2014	Regnskap 2013	Regulert budsjett 2013	Opprinnelig budsjett 2013	Regnskap 2012
Utgifter						
Lønnsutgifter						
101000 Fast lønn	5 801 000	5 600 000	5 417 239	5 388 000	5 388 000	5 425 651
104000 Overtid	225 000	140 000	249 287	140 000	140 000	292 086
105093 Telefongodtgjørelse + annen godtgj.	30 000	30 000	10 814	30 000	30 000	11 682
116080 Bilgodtgjørelse	90 000	72 000	95 654	70 000	70 000	87 126
108002 Godtgjørelse styret	30 000	31 000	20 000	30 000	30 000	25 600
109000 Pensjon	754 000	700 000	710 040	700 000	700 000	593 784
109200 Forsikringer ansatte	10 000	10 000	11 092	10 000	10 000	11 018
109900 Arbeidsgiveravgift	960 000	917 000	865 180	882 000	882 000	841 706
Sum brutto lønnsutgifter	7 900 000	7 500 000	7 379 306	7 250 000	7 250 000	7 288 653
Lønnsrefusjoner sykepenger og lignende	-717 000					
Sum netto lønnsutgifter	7 183 000					
Driftsutgifter						
110000 Kontorutgifter	30 000	30 000	9 878	25 000	25 000	29 127
110062 Faglitteratur/abonn.	23 000	23 000	24 752	25 000	25 000	18 831
111500 Malvarer	13 000	10 000	12 687	10 000	10 000	14 961
111550 Beverting kurs	1 500	-	1 766	-	-	2 300
112200 Diverse forbruksmaterieell	5 000	5 000	-	5 000	5 000	5 873
112300 Velferdstiltak ansatte	21 000	21 000	-	20 000	20 000	3 695
112420 Rengjøring	500	500	-	500	500	-
112700 Innleid vikar/bistand	200 000	200 000	149 800	-	-	-
112900 Annet	2 500	2 500	4	2 500	2 500	-
113000 Porto	500	500	-	500	500	-
113100 Telefonutgifter	6 000	10 000	5 229	10 000	10 000	4 400
113120 Elektr. kommunikasjon	-	2 000	-	2 000	2 000	-
113010 Bankgebyrer/gebyrer	1 000	500	587	500	500	106
114060 Stillingsannonser	-	-	-	-	-	-
115010 Kurs	160 000	160 000	109 509	130 000	130 000	171 710
150010 Kursavgifter mv	-	-	18 128	-	-	60 434
117000 Transportutgifter	27 000	25 000	10 033	25 000	25 000	13 560
118000 Strøm	34 000	34 000	28 549	40 000	40 000	21 201
118510 Ikke oppg.pl. pers.fors. (Pliktig revisorforsikring)	30 000	20 000	31 638	20 000	20 000	30 142
118500 Forsikring inventar	2 000	1 000	3 909	1 000	1 000	(194)
119000 Husleie	300 000	300 000	286 310	300 000	300 000	287 000
119500 Avgifter og gebyrer	-	-	-	-	-	117
119562 Lisenser	74 000	72 000	67 790	70 000	70 000	84 203
119563 EDB-utgifter	50 000	50 000	27 594	50 000	50 000	36 680
119564 Kontingenter	120 000	113 000	123 139	90 000	90 000	101 890
120000 Inventar	25 000	30 000	25 826	25 000	25 000	79 796
120000 Utstyr	-	-	-	-	-	2 951
120060 EDB-utstyr/leasing	20 000	29 000	-	28 000	28 000	13 577
122000 Leasing kopimaskin	28 000	27 000	21 734	25 000	25 000	17 866
123000 Vedlikehold	28 000	30 000	35 932	30 000	30 000	-
124000 Serviceavtaler	8 000	6 000	8 203	6 000	6 000	18 382
125000 Materialer til vedlikehold	15 000	20 000	-	20 000	20 000	87
127000 Konsulenttenester IT	2 000	2 000	-	2 000	2 000	1 190
133200 Revisjon	12 000	14 000	9 490	13 000	13 000	9 100
137500 Kjøp tjenester Ski kommune	185 000	182 000	194 454	179 000	179 000	160 292
147050 Tap på krav	-	-	-	-	-	-
142910 MVA-komp drift	130 000	120 000	191 150	100 000	100 000	160 449
Sum øvrige driftsutg.	1 554 000	1 540 000	1 398 090	1 255 000	1 255 000	1 349 726
Sum totale driftsutg.	9 454 000	9 040 000	8 777 396	8 505 000	8 505 000	8 638 379

	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Regnskap 2013	Regulert budsjett 2013	Opprinnelig budsjett 2013	Regnskap 2012
Inntekter						
162000 Revisjonshonorar	0	0	0	460 000	460 000	414 000
165000 Revisjonshonorar andre	990 000	990 000	995 190	530 000	530 000	633 800
Sum	990 000	990 000	995 190	990 000	990 000	1 047 800
Refusjoner eierne						
171000 Refusjon sykelønn/fødselspenger	717 000	0	241 490	0	0	487 001
172910 Mva-komp drift	130 000	120 000	191 150	100 000	100 000	160 449
177568 Ref. Ski kommune	1 886 000	1 891 000	1 845 000	1 845 000	1 845 000	1 705 000
177562 Ref. Opegård kommune	1 675 000	1 675 000	1 626 000	1 626 000	1 626 000	1 496 000
177564 Ref. Enebakk kommune	678 000	682 000	668 000	668 000	668 000	662 000
177565 Ref. Frogn kommune	1 000 000	998 000	965 000	965 000	965 000	884 000
177563 Ref. Ås kommune	1 130 000	1 133 000	1 101 000	1 101 000	1 101 000	998 000
177567 Ref Nesodden kommune	1 168 000	1 161 000	1 135 000	1 135 000	1 135 000	1 045 000
Sum overføringer fra kommuner + refusj.	8 384 000	7 660 000	7 772 640	7 440 000	7 440 000	7 437 450
Sum driftsinntekter	9 374 000	8 650 000	8 767 830	8 430 000	8 430 000	8 485 250
Brutto driftsresultat	-80 000	-390 000	-9 566	-75 000	-75 000	-153 129
Renteinntekter						
190000 Renteinntekter	100 000	105 000	106 927	60 000	60 000	113 710
Sum andre inntekter	100 000	105 000	106 927	60 000	60 000	113 710
Sum totale inntekter	9 474 000	8 755 000	8 874 757	8 490 000	8 490 000	8 598 960
Renteutgifter						
150000 Renteutgifter	0	0	100	0	0	193
152300 EK-tilskudd KLP	20 000	15 000	18 428	15 000	15 000	16 557
Sum finansutgifter	20 000	15 000	18 528	15 000	15 000	16 750
Netto driftsresultat	-	-300 000	78 833	-30 000	-30 000	-56 169
Avsetninger/overføringer						
193000 Bruk av tidl. års regnskapsm. mindreforb.	0	0	43 831	43 831	0	473 707
194000 Bruk av disposisjonsfond	-	300 000	-	30 000	30 000	100 000
153000 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
154000 Avsatt til disposisjonsfond	0	0	-43 831	-43 831	0	-473 707
Netto bruk av avsetninger	-	300 000	0	30 000	30 000	100 000
Regnskapmessig mindreforbruk	0	0	78 833	0	0	43 831

04.09.2014